

GATEØVISA

Nr. 195 (1/14)

Nesten alt går i dass

Kr. 50,-

Jason Paradisa

– fra slave til
rockestjerne

Hallusinasjoner

PTSD

Ecstasy

Hjemme
hos en
dealer

Europas
Atlantis

og småstoff

Gratis er best!

Som de fleste nettsteder i verden drives også Gateavisas web av gratis programvare, *open source*. Vi valgte systemet WordPress til å holde orden på våre innlegg, sider, bilder og kommentarer. Vi behøver ikke skrive en eneste linje kode for å få fine nettsider; alt skjer via et intuitivt grafisk brukergrensesnitt slik vi er vant til fra PCer. Og for forandringer eller nye funksjoner utover standardoppsettet finnes det tusenvis av «plug-ins», småprogrammer til WordPress som man laster ned gratis og installerer.

Det har slått meg i dette arbeidet at denne gratis programvaren er langt bedre enn det som tilbys kommersielt. WordPress blir laget ved internasjonal dugnad av hundrevis av programmerere og designere spredt over hele kloden, som samarbeider via internett. Det er et åpent miljø der alle kan komme med feilmeldinger og forslag til endringer/forbedringer, som så vurderes og eventuelt tas med i neste versjon. Og utviklingen går fort: det kommer nye versjoner av WordPress med få måneders mellomrom.

Kommersielle problemer

Kommersiell programvare fra Microsoft, Apple, Adobe osv er ikke i nærheten av å lytte like bra til brukernes ønsker. Disse firmaene har jo en helt annen motivasjon for å utvikle programvare: de skal tjene penger! *Med kommersiell programvare får vi dermed ikke det teknisk beste, men det som er mest lønnsomt for produsenten.* Microsoft og Apple kommer stadig med nye versjoner av sine operativsystemer. Ikke fordi det har vært noe folkelig krav, men fordi de må konkurrere med hverandre og stadig vise at de har noe NYTT å tilby. Ofte innebærer disse oppgraderingene ulemper for brukerne. Programmer du allerede har på PCen virker ikke som de skal lenger, og nye funksjoner ingen har bedt om kommer til. Resultatet er ofte at det hele blir så stort og tungkjørt at du også må oppgradere PCen: mer hukommelse, større harddisk, kanskje en helt ny maskin. Bra for PC-produsentene, dårlig for deg.

Freeware og skreddersøm

Plug-ins til WordPress lages av folk som synes det er gøy å programmere, eller som selv hadde et behov for endringer i utseende eller funksjoner på sine nettsteder, og så gjorde løsningene sine tilgjengelig for alle andre. Ofte ber de om en liten donasjon for bryet, som du betaler hvis du har lyst. Folk gir fordi de er takknemlige for å få et problem løst, og også fordi de veit at hvis programmereren får en viss inntekt av dette så får hun tid/råd til å fortsette programutviklingen. Det gjelder også teknisk support: gir du en sum tar de seg ofte tid til å svare på spørsmål, noe de ikke kan gjøre for alle de tusener eller millioner som laster ned programvaren deres – de fleste av dem er ikke profesjonelle programmerere, de har andre jobber de lever av. Men internett gir også muligheten for at de flinkeste av dem kan ha det som et levebrød: når tusener av folk gir noen få dollar hver så blir det fort penger av det.

Vi har nytt godt av dette utmerkede systemet i arbeidet med Gateavisas nettsider. Flere ganger har vi kontaktet en programmerer av en plug-in og bedt om forandringer, som så dukket opp i en ny versjon kort tid etter. Det er utrolig å ha en kapabel programmerer klar til å virkeliggjøre dine ønsker for noen få kroners donasjon; i den kommersielle verden koster slikt fort 1000 kr timen...

Driver prisene nedover

Internett har ført til drastisk billigere programvare, musikk og filmer. Det finnes nå gratis alternativer til all slags kommersiell programvare: tekstbehandlere, billedredigering, lydmiksing, layout, osv osv. Denne konkurransen og det at distribusjonen er gratis over nett har gjort det slutt på de tider hvor vi måtte betale tusener av kroner for Microsoft Word, levert i pen pappboks med installasjons-CDer og trykte bruksanvisninger.

Tilsvarende skjedde som kjent med musikk. Platebransjens profitt sank drastisk da folk begynte å kopiere CDer selv og deretter dele over nett, og en digital kopi er jo identisk med originalen, like bra. Smarte business-folk tilpasset seg med systemer som iTunes Store, der du kan laste ned plater eller enkelt-spor for en billig penge, eller Spotify hvor du kan lytte til et enormt musikk-bibliotek for under en hundrings i måneden. Tilsvarende systemer for film har begynt å bre seg (NetFlix mfl.), og også for bøker lest på nettbrett (Amazon).

Foreldede lover

Alt dette er vel og bra for folk flest, om enn ikke for plateselskapene.

Men det grunnleggende problemet er der ennå: *copyright*.

Vi er nå vant til det, men ideen om at man kan ha eiendomsrett til resultatet av tankearbeid er relativt ny. De første tilløp til dette kom i England og USA på 16- og 17-hundretallet, men fikk ikke

noen internasjonal innflytelse før med Berne-konvensjonen i 1886. Den kom for å beskytte rikfolk: masseproduksjon av trykksaker var dyrt og krevde store investeringer i utstyr.

Den tekniske utviklingen har revet bort dette grunnlaget. Hvis du ikke må ha et åndsarbeid i fysisk form (bok, plakat, CD/DVD) så er jo distribusjonen over nett gratis. Det er dermed ingen fornuftig grunn til at slikt skal koste penger lenger. Men lovene ligger som vanlig et godt stykke etter virkeligheten, og selskapene som har økonomiske interesser av dagens copyright-lover kjemper med nebb og klør for å beholde dem – men de skjuler selvfølgelig sin egoisme ved å pakke den inn i pene ord:

Stakkars kunstnere?

Som argument mot privatkopiering kommer plateselskaper og forlag alltid trekkende med *kunstneren*. «Stakkars musikere og forfattere, skal de ikke få noe å leve av lenger de da?» Men sannheten er jo at bare en liten del av inntektene kommer kunstnerne til gode, selskapene og deres aksjeeiere drar av gårde med mesteparten av fortjenesten.

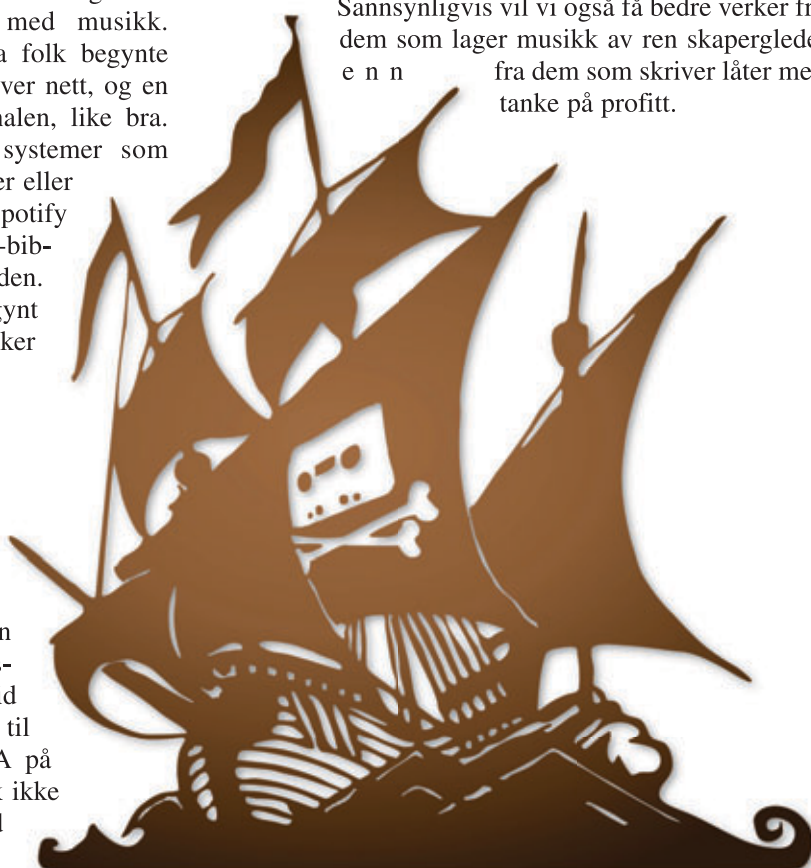
Et annet argument vi ofte hører, er at uten inntekter garantert av copyright-lovene vil ikke kunstnere lenger ha råd til å produsere sine verk. Vi får inntrykk av at vi da vil få en verden uten bilder, musikk, film eller bøker. Dette er selvfølgelig bare noe sprøyt. Det har alltid vært og vil alltid finnes en mengde mennesker som lager kunst fordi de vil, fordi de føler et behov for å skape, uten tanke på å tjene penger.

Vidunderlige Nye Verden

Men også kunstnere må innstille seg på en ny hverdag uten copyright. Musikere kan da ikke lenger drømme om å bli superstars, og passivt håve inn millioner fra platesalg. På samme måte som open source programmerere kan de isteden basere seg på frivillige donasjoner for musikk de legger ut på nettet, og må ellers

livnære seg av live forestillinger – som jo *ikke* kan kopieres. Det er ikke noen menneskerett å få bli milliarder av å være musiker, og vi andre taper ikke noe på å være uten superstjernene. Kulturelt er det bare en fordel at ikke alle lenger hører på samme musikk, men at vi får en mengde forskjellige utøvere rundt på kloden. Dette er allerede i ferd med å skje, masse musikere legger ut sin musikk gratis, uten utsikter til å tjene noe annet enn ære og anerkjennelse.

Sannsynligvis vil vi også få bedre verker fra dem som lager musikk av ren skaperglede, enn fra dem som skriver låter med tanke på profitt.

The Pirate Bay

Kunstmalere og skulptører kan selvfølgelig fremdeles selge sine originaler selvom bilder av dem deles fritt på nettet.

Det finnes også andre måter å finansiere kreativ produksjon på enn ved copyright-beskyttet salg av det ferdige produktet. «Folkefinansiering» (*crowd-funding*) har allerede blitt stort: en forfatter, tegneserietegner eller filmprodusent kan der gå ut å be om pengestøtte til et prosjekt, og får vedkommende inn nok setter de igang produksjonen. Dette formidles gjennom en rekke nettsteder. F.eks. har **Kickstarter.com** siden starten i 2009 støttet 50.000 prosjekter med til sammen 840 000 000 dollar, samlet inn fra 5 millioner mennesker.

KICKSTARTER

Internett har gjort copyright-lovene nesten umulige å håndheve, og også overflødige. Kunstnerne trenger ikke lenger de store selskapenes markedsføringsapparat for å nå fram med sin kunst, og internett gjør det også mulig å skaffe finansiering på non-profit basis. Vi går mot en verden uten Hollywood eller store plateselskaper/forlag, og vil få langt større variasjon i tilbudet. Alt dette gratis, eller for en ubetydelig sum penger. Velkommen til framtida!

Busster Minal

Ecstasy, igjen

Ecstasy ble allment kjent her på berget da raverne begynte å bruke det på 90-tallet. Avisene fråtset i skandaleoppslag som «Sexdopet» og «Dødsdopet», men gikk som vanlig kjapt videre til andre saker. Nå er det tilbake i offentlighetens oppmerksomhet igjen under sitt kjemiske navn MDMA, men med en annen brukergruppe – og med muligheten for å bruke det som medisin.

I våres tok Morgenbladet for seg dette rusmiddelet, og det er interessant at de kalte det «Kosedopet» over hele forsiden... Settingen var nå nemlig en helt annen enn forrige gang, da det dreide seg om ungdom i hemningsløs dans med psykedelisk livsstil. Denne gangen dreide det seg om voksne, vel fungerende folk med jobb og barn som innimellom samles i sofakroken til litt MDMA-pulver og et glass rødvin. Men det er ikke bare hykleri fordi det denne gangen dreier seg om Morgenbladets egne middelklasselesere (og medarbeidere?). Fordeler og ulemper ved rusmidler avhenger jo sterkt av bruksmåten.

Ekstase...

MDMA (metylen-dioksy-meta-amfetamin) kalles ofte et «empatogen». Virkningen starter brått ca. 40 minutter etter inntak. Det gir et rush av sprudlende velvære, og deretter en sterk følelse av velvilje og empati overfor alle rundt. Synssansen blir skarpere, farger ser ut til å gløde, musikk blir dypt gripende og følelsesladd. Samtidig er MDMA en sterk stimulant, i likhet med andre amfetaminer, og alt dette gjorde det attraktivt for raveparties.

Dette var også kilden til akutte helseproblemer. Både kroppstemperatur, blodtrykk og hjerterytmen øker, og i kombinasjon med timesvis hektisk dansing i svette lokaler førte det til både besvimelser og dødsfall. Delvis skyldtes det griske arrangører som tok høyt betaling for drikkevarer. Seinere kom regler om at rave-arrangementer måtte tilby gratis vann og ordentlig ventilasjon.

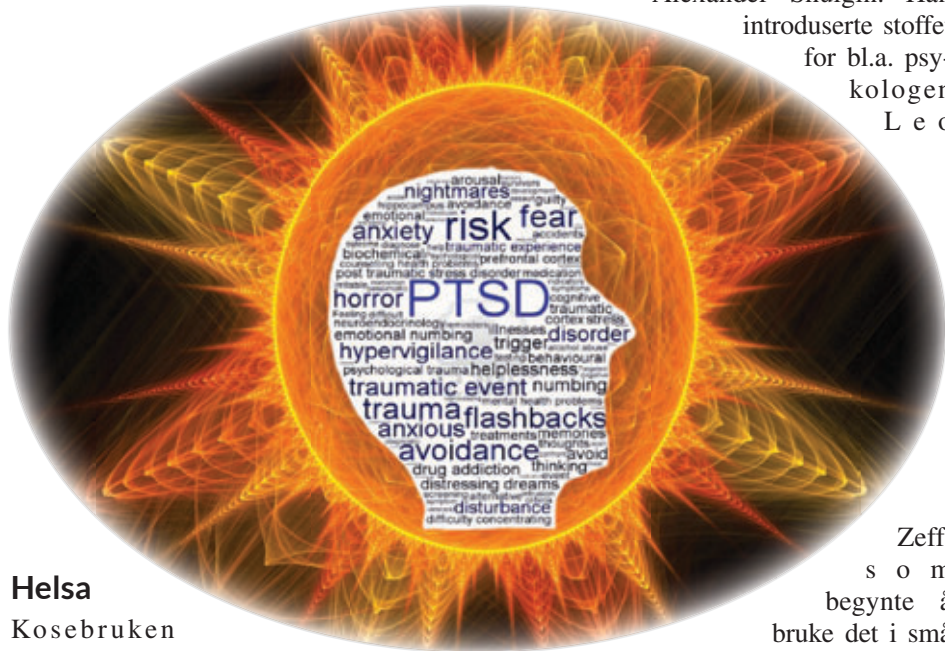
...eller kos?

Den nye, voksne bruken av MDMA er anderledes. Det skjer hjemme i ro og fred, og MDMAs stimulerende effekt dempes med moderate mengder vin. Det de er ute etter er de empatogene effektene. Man blir kjærlig og åpen, og kan snakke også om sine innerste følelser og tanker uten angst eller sjenanse. Følesansen i huden blir forsterket, og

det er deilig å ta på ting og hverandre. MDMA er likevel ikke noe kåthetsmiddel; fokuset er på det sensuelle, og menns evne til ereksjon reduseres.

MDMA ble første gang syntetisert og patentert av legemiddelfirmaet Merck i 1914, men fikk ingen bruk eller utbredelse. I 1976 ble det dratt fram fra glemselen igjen av den eksperimentelle kjemikeren

Alexander Shulgin. Han
introduserte stoffet
for bl.a. psy-
kologen
L e o

Zeff,

s o m
begynte å
bruke det i små

santaletapi. Leo var en av de mange terapøyter som hadde utforsket LSD som psykoterapøytisk redskap på 60-tallet. Han fant at MDMA var langt enklere å håndtere, fordi det ikke gir hallusinasjoner eller ego-tap – man vet man heter og kan prate normalt. Effekten er også mer kortvarig (3-4 timer) og dermed praktisk for terapitimer. Leo introduserte MDMA for tusener av andre terapøyer, som brukte det i behandling med gode resultater fram til stoffet ble totalforbudt i USA i 1985.

Ny dag, nye muligheter

Den generasjonen som ble vettskremt over at deres tenåringer lot håret gro og ble skamløst hedonistiske hippier på 60-tallet er i ferd med å dø ut, og nyere generasjoner klarer nå å ha et mer edruelig forhold til fordeler og ulemper ved også de ulovlige rusmidlene. Forskning på MDMA som medisin er igjen i gang i en rekke land.

Fokuset denne gangen er for pasien-

ter som lider av «post-traumatisk stress-syndrom» (PTSD) – ettervirkninger av seksuelle overgrep, vold eller andre ekstreme opplevelser. Typisk for denne lidelsen er at offerne beskytter seg ved å fortrenge og glemme hendelsene, og dermed ofte må skru av også alle andre følelser.

Tusener av mennesker i Norge får sin livsutfoldelse sterkt begrenset av PTSD, og plages av angstanfall, mareritt og ensomhet. Det er vanskelig for en terapøyt å nå inn til så forknytte og avstengte pasienter, og tradisjonell samtaleterapi har ofte liten virkning. Her kan MDMA være et ekstremt nyttig redskap, fordi det lar pasienten åpne seg og stole på terapøyten, slik at hun kan minnes og bearbeide opplevelsene sammen med terapøyten uten å bli overveldet av angst og sorg. I terapisammenheng brukes lavere doser enn i festbruken, og kombineres gjerne med beta-blokkere for å holde blodtrykk og hjerterytme på et trygt nivå.

Denne gangen er det ikke MDMA-forskningen noe undergrunnsfenomen, men nøye kontrollerte eksperimenter etter vitenskapelig standard, hvor man statistisk sammenlikner de pasientene som får medisinen med dem som bare får placebo. Foreløpige resultater viser drastisk bedre effekt av terapien med MDMA, varig også mange måneder etter behandlingen.

Men Rom ble ikke bygd på én dag, og det er fremdeles et stykke igjen før fastlegen din kan henvise deg til slik terapi. Det er også mye motstand og konservatisme, og debatten har vist at ikke alle klarer å skille mellom illegal fest-bruk av illegalt framstilt MDMA og bruk av farmasøytisk rent MDMA brukt i en kontrollert terapisisuasjon. Siden det bare trengs én eller noen få omganger med MDMA blir denne terapien også en trussel mot legemiddelindustrien som lever fett av daglige doser bedøvende midler til traumeofrene. Men trenden er likevel klar, og det går nok ikke mange år før PTSD-pasienter endelig kan få et behandlingstilbud som faktisk hjelper.

Are Krishna

Opplysningskontoret for Psykedelika

www.maps.org/research/mdma

Se også side 10

**Gateavisa
Hjelmsgate 3
0355 OSLO**

gateavisa@gateavisa.no
www.gateavisa.no

Opplag: 5000
Trykk: SOFATrykk

Redaksjonen dette nummer:
Glitsh, Are Hansen, Hans Marius,
Marius Immerstein, Sjur Papazian

Innsendte bidrag mottas med takk – bortsett fra dikt, som brennes ved en enkel seremoni hver fullmåne

Vil du være med i Gateavisa?
Send oss en mail: hvorfor du
vil være med, og hva du har av
kunnskap/erfaring/evner som du
tror kan være til nytte.

Takk til Kenan & Sven for oppussing

Kopier gjerne videre fra Gatevisa,
men oppgi kilde da

Smart med telefon?

Husker du dagen kalkulator på tlf forandret dine regnekunnskaper. Dagen vi ikke trengte å bruke våre velbevarte hjerneceller til å regne 6x9 eller 276:8 eller 47072+57689 osv. Den dagen det ble lettere å ta opp nokia tlf å regne istedenfor å tenke selv. Jeg husker godt at jeg sluttet å regne uten kalkulator. Enklere er det å ta opp tlf'en. I skrivende stund er jeg den første til å innrømme at jeg regnet bedre når jeg gikk på ungdomsskolen.

Mine tanker går da til smart telefonens gullalder. Hvem har ikke diskutert blant folk, også brukt smart telefonen til å sjekke opp fakta? Hvem har ikke gått seg vill, også fått hjelp av telefonen til å finne veien? Har du tatt et bilde og dokumentert ditt liv på sosiale medier med smart-telefon? Liker du å sjekke hva dine venner/kjæreste/eks/osv driver med, mens du sitter på bussen? Pinlig stillhet trengs vel ikke når du alltid kan ty til tlf'en! Blir du posetiv påvirket når du evt ser at vennene dine har fått seg ny bil, eller at de gifter seg, kanskje til og med får barn og du ikke har noen av delene. Er det en personlig seier når du kan dele med hele verden dine fantastiske bragder, eller dine jordiske goder. Kan du med hånden på hjerte fortelle meg at du ikke får lyst på iPhone 5S når du allerede besitter en gam-

mel iPhone 4. Føler man en viss tilfredstillende ved å trykke "Like" eller å "dele" en side som handler om å bekjempe urettferdighet i samfunnet.

Er det å formidle revolusjonære tanker/ideer blitt lettere å spre, eller har det blitt enklere å overvåke for de som ønsker å undergrave nye ideer/tanker? Kan man med tlf'en bli mett for informasjon ved at det alltid er tilgjengelig og våre selvstendige tanker/fantasier blir mer fraværende? Har du tenkt over at holdingskampanjer kan lettere påvirke folket enten de er negatve eller posetive ved konstant bruk av tlf'en. Kan jeg forsette å skrive eller kan tlf'en fortelle meg en virklighet som er enklere å forholde seg til? Kan en smart tlf bidra til at vi som mennesker kan bli dummere og mer homogen? Vil barn som vokser opp med smart-telefon bli smartere og tenke flere selvstendige tanker. Egoismen vil vel bli lettere å dyrke med smart-

telefonen.

Jeg tenker på åssen samfunnet vil se ut om 10 år med smart telefonens dominanse. Trenger vi kanskje en brukerveiledning slik at vi ikke havner i "kalkulator fellen".

Kenan

Ufffa-nytt!

Trondhjems anarkistiske ungdomshus feiret nylig 30 år med festivalen **Pøbelrock**. Huset som er gjenoppbygget for andre gang etter brann var nå nymalt i sort og rødt. Pøbelrocken legges årlig til 17. Mai-helga. Årets arrangement gikk for seg med tre dager punk og hardcore. Spesielt verdt å merke seg av utøverne er *Anti Social Rejects* som vanligvis holder til i Oslo.

Intet å si på prisene hverken på inngang eller det populære tilbud med kaffe til fem kroner. Karsk virket ikke som var en helt ukjent drikk. Foruten mer eller mindre tradisjonell nagle-ungdom var det spesielt bra gamlis-oppmøte i år for å feire huset som blandt annet har vært øvingslokaler for utallige band gjennom tidene. På selve grunnlovsdagen var det en noe obskøn føring av en slesk og masete journalist. Noe flaggstyrgreier. Ungdommen virket nå fornøyd med mediadekninga av showet sitt. Stemninga var generelt bra med varmekål og frihets-camp. Lenge leve Ufffa!

Reisa Mak

Samisk dag 2014. Oslo

Foto: Marc Kiska.

den seg det på med en fin miks av folk og røvere.

Besetning fra Bernhard Briis startet. Her var det bare å lene seg tilbake å nyte. Som alltid spiller de som det skulle vært deres siste gang på senen. Spesielt når de spiller på hjemmebane. Og hjemmebane er nok flere steder. Det var bare å slippe de inn. Bernhard Briis må høres og nytes. Det er vanskelig å gjengi med ord der de skli fra det dype til det dypere, ut i melankolien og videre inn i saligheten.

Det var nå «Ho Ann» som sa at «Han Torgeir» skulle spille. Jeg har nå litt for-døyes- tid på musikk, Torgeir Vassvik og kontrabassisten leverte. Dette er joik på sitt beste mener nå jeg. Overtone, undertone, dyp konsentrasjon, meditativt. Man kommer seg en tur på fjell og vidde, hav og ut i verdensherredømmet. Bare følg ørnen på tur. De er også å se på Folkealarm til høsten.

Töt! Perfekt avslutning på kvelden. Fullt trøkk fra første låt. Ivars kro er nå stappfull og rokkefoten sitter løst. De er i Russland, Finland, Sverige. Kanskje en tur i Latvia og definitivt i Nord-Norge. Rocken kan ikke bli introdusert bedre til nord.

Jeg inntok pils og strategisk plass rundt 20.00. Jeg visste at Bernhard Briis og Töt var på plakaten. Til min store overraskelse var Torgeir Vassvik også en av bidragsyterne på denne minnerike aftenen i andre etasje på Ivars på Grønland.

Det var ikke mange kofter eller så mange uten heller da jeg kom. Etter hvert ankom en og annen design- pynte og varmelue. Utover kvel-

Stemninga kokte nesten over.

Fri samisk kultur nok litt anarkistisk. Denne miksen av band på feiringen av denne dagen var helt spesiell. Jeg håper på en konsept- repeat 6. februar 2015.

Voi Birro

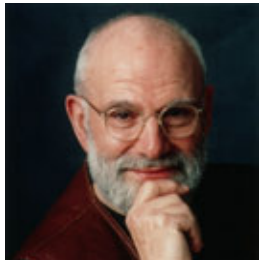

Foto: Marc Kiska.

Hører du stemmer, ser du syner?

Hallusinasjoner er langt mer vanlige enn vi tror

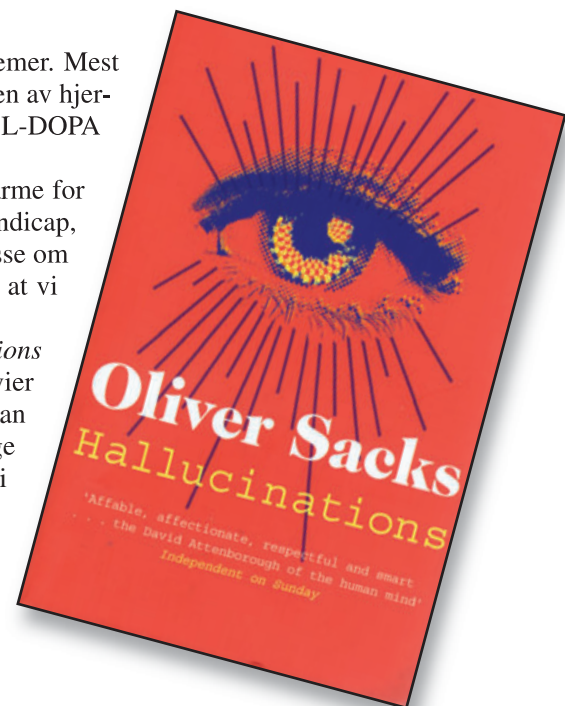

Oliver Sacks er en nevrolog verdensberømt for sine bøker om folk med nevrologiske problemer. Mest kjent er nok boka *Awakenings* fra 1973, der han beskriver hvordan lammede ofre fra epidemien av hjernebetennelse på 1920-tallet nærmest mirakuløst våknet til liv igjen ved hjelp av medisinen L-DOPA (boka ble Hollywood-film i 1990).

Sacks skriver ikke tekniske og kliniske lærebøker, men case stories fulle av sympati og varme for sine pasienter. Fokuset er på hvordan enkeltmennesker kompenserer og tilpasser seg sine handicap, og hvordan deres taktikker noen ganger gjør at de oppdager nye evner. Underveis lærer vi masse om hjernens funksjon, ispedd små filosofiske betraktninger – og oppdager hvilket mirakel det er at vi stort sett faktisk fungerer normalt!

Nylig oppdaget jeg at den nå 80-år gamle mannen jammen har skrevet en bok til! *Hallucinations* tar for seg alle mulige sansebedrag og hallusinasjoner, og viser at de er langt mer utbredt enn vi tror. Men folk flest kvier seg for å snakke om dem, av redsel for å bli sett på som gærne. Denne boka viser tydelig at det er en rekke årsaker som kan forårsake dette, selvom ditt intellekt og følelser er helt intakt: mangel på sanseinntrykk, migrene, rusmidler, kroppslige sykdommer, epilepsi, faste, abstinenser osv. Han tar også opp dagligdagse halliser vi alle har opplevd, fra det å synes vi hører vårt eget navn eller at telefonen ringer, til merkelige visjoner og forvrengninger av kroppsbildet rett før vi faller i søvn. Kanskje spesielt morsomme for Gateavisas lesere er hans beskrivelser av egne rusopplevelser fra det hemningsløse 60-tallet...

Sacks beskriver også syner og visjoner som ledsages av voldsomme euforiske følelser. Han går gjennom en rekke historiske beskrivelser av slike opplevelser, og spekulerer på hvilken rolle de har hatt for utformingen av våre filosofier og religioner. Anbefales!

Are Hansen

En rekke av hans andre bøker er også vel verdt å lese:

The Man Who Mistook His Wife for a Hat
Musicophilia: Tales of Music and the Brain
An Anthropologist on Mars

Migrene
The Mind's Eye
The Island of the Colorblind

Penger som våpen

I litt over ett år har Oslopolitiet, særdeles i regi av Hans Sverre Sjøvold, lagt om linja de kjører mot demonstrasjoner, sammenkomster og markeringer. Helt siden 70-tallet har politiet forsøkt å skremme ungdommer og demonstranter fra å ta del i politikken på gata, gjennom fysisk makt, batonger og tåregass.

Dette fikk man bevist sort på hvitt da eks-politimester Willy Haugli begynte som sjef, og de som måtte lide under dette var selvfølgelig samfunnets aller svakeste; Gateungdom, Narkomane og andre såkalte "uønskede elementer" i ett ellers rolig Oslo.

Politiets svar på disse var den enkleste: Gi dem en omgang juling og en natt på glattcella, der de kunne bruke tia på å resonere seg fram til en mer "ønsket" holdning. Dette var desverre (for Oslopolitiet) ikke tilfellet, synlig undertrykkelse gir solidaritet og støtte fra andre som også har kjent det på kroppen. Ungdommer samlet seg, og det endte ikke sjelden i konfrontasjoner med voldelige polititropper.

Siden den tid har Norge utviklet seg ved flere steg i forskjellige retninger. Norge som samfunn har den siste tia vist en utmerket vilje til å assimilere seg etter USA og andre samfunnsmodeller med tilsynelatende bærekraftige økonomiske strukturer. (Les: tilsynelatende. Jeg er full-

stendig klar over at USA ikke har vist seg å ha en veldig bærekraftig økonomi de siste årene.) (kutt parentes red.)

Debatten om væpnet eller ikke væpnet politi, står igjen skinnende, med et verdikonservativt høyrepopulistisk parti sammenslått med et borgerlig, EU-positivt parti som har dannet regjering.

I de fleste tilfeller politibetjenter har ment de har hatt behov for våpen, har saken løst seg uten. Statistikk fra andre land som har væpnet politi forteller at de fleste betjente som blir skutt på jobb, blir skutt med egne våpen.

Men den saken til side, Politiet i Oslo har begynt å kjøre en linje hvor man setter visse grenser, som i flere tilfeller også bare er kjent for innsatsleder. Og hvis aktivister eller demonstrasjonsdeltagere trækker over dette på en eller annen måte, blir de arrestert. Isteden for å få litt juling som i gamle dager, har politiet gått over til å gi skyhøye bøter som setter ungdommer i fare for å bli økonomisk uføre allerede før de er fylt 18 år, i tillegg til at man blir stemplet som straffedømte kriminelle.

For å skrape det hele sammen vil jeg få med at dette gjelder ikke bare aktivister og demonstranter. Blir man tatt i offentlig drikking, og det politiet har kalt "uønskede elementer i bybildet" (ift. hvordan man kler seg og oppfører seg) risikerer man

også bøter på mellom 5 og 12 laken. (5.000 - 12.000)

Folk må finne ut til hvilket politi man ønsker å ha, og i hvilke oppgaver man ser politi som nødvendig. Om ikke fler tar del i debatten rundt politiets ressurser, vil de danse etter fåtallets piper, i verste fall de rikes.

For politiets oppgave er å beskytte, og de er på jobb for en trygg hovedstad. Er de ikke?

(Dette burde være en no-brainer)

- "Erik Fjellheim"

Majorstuen Sykkelverksted

Tlf.: 22 44 18 80

Sykkelen, menneskets beste venn!

- Vi reparerer de fleste typer sykler. Kom innom for et overslag.
- Vi selger **Pilen** sykler og **Brooks** lærseter.
- Vi har godt utvalg av deler.

Velkommen! Åpningstider varierer med sesongene, se www.majorstuen sykkelverksted.no

Hjelms gate 3, rett inn fra Bogstadveien

Jason Paradisa

Fra slave til rockestjerne

Jason er en produktiv musiker med en lang rekke plateutgivelser bak seg. Han er vel kjent i Oslo med sine konserter, gatedans i sprø kostymer og som gateselger av sine plater og Gateavisa. I dette unike intervjuet får vi hele livshistorien hans, hvorfor og hvordan han havnet i Europa og ble musiker, og følger hans moralske og musikalske utvikling

Azeri

Jason ble født og vokste opp i en liten landsby nord i Iran, med 60-70 mennesker. De som bor i dette området er samme folkegruppe som i nabolandet Aserbajdsjan, som de var en del av før området ble innlemmet i Iran. Mens mye av Iran er steikvarm og støvete semi-ørken, er den nordlige delen grønn og fruktbar, med mye nedbør og temperaturer åla Norge – sjelden over 30 grader om sommeren, og kuldegrader og snø vinterstid.

Jason forteller at folk i landsbyen levde et enkelt liv stort sett uten penger, men de var ikke fattige: jorda og husdyrene ga dem alt de trengte. De levde i et tett fellesskap, og hvis en familie kom i vanskeligheter delte naboene maten med dem.

Jason vokste opp i en storfamilie med mor, tre tanter og to søsken. Moren ble giftet bort som 13-åring i et arrangert ekteskap.

– Hun elsket ikke mannen sin, og fortalte at han var veldig stygg. I tre år ba hun til Gud om å ta ham vekk, og det virket: han døde! Da fikk hun seg en elsker. Han kom om natten så naboene ikke skulle se ham, krypende over takene, og forsvant om morgenen igjen. Denne mannen ble min far, men naboene trodde hun var blitt gravid med ektemannen før han døde.

– Alle i landsbyen visste likevel hva som skjedde, men lot henne være i fred. Delvis fordi de var glade for at hun endelig hadde fått en mann hun ville ha, og delvis fordi min mor var en veldig sterk kvinne. En healer, en magiker, en shaman, og folk i landsbyen hørte etter når hun pratet. Hun var en skikkelig tøffing, og var ikke redd for noen. Det var hun som gikk imellom når folk kom i slåsskamp, og en gang banket hun opp en bølge som hadde angrepet og skadet mange mennesker.

– Dette er ikke bildet vi har av et muslimsk land, at en kvinne kan være så sterk og aktiv?

– Dette var før revolusjonen i 1979, før ayatollaene kom til makten. Folk i landsbyen min var ikke veldig opptatt av religion, det var ikke noe man pratet om. De tenkte ikke engang bevisst på at de var muslimer, de bare fulgte tradisjonene de alltid hadde gjort. Vi hadde ikke strøm, ingen radio eller TV, ingen aviser, og vi visste ingenting om verden utenfor. Nærmeste landsby var en dagsmarsj unna. Vi kunne innimellom se biler på en motorvei langt unna, men som barn trodde jeg de var maur, siden de var så små!

– Men vi hadde skole i landsbyen. Jeg gikk vel et par-tre år og lærte å lese og skrive. Det var ingen Koran-lesing eller annen religiøs opplæring, dengang ventet man med slikt til barna ble 15 år.

Slaveri

Da Jason var tre år gammel måtte moren gi ham fra seg til en annen mann i landsbyen. I hemmelighet hadde faren i praksis solgt ham som slave. Han måtte jobbe hardt for sin nye mester. Tidlig opp og ut å gjete dyra aleine i ødemarka. Først når sola gikk ned fikk han komme tilbake til landsbyen, og stupte i seng for noen

timers søvn.

– Jeg hadde ikke noe liv. Mitt liv var et helvete, et mareritt. Jeg var trøtt og sliten hele tida, og hadde alltid vondt i føttene. Jeg var en slave. Dette varte i 6 år.

– Så ble det startet en teppefabrikk i landsbyen, for å lære folk å knytte persiske tepper så de kunne skaffe seg inntekter. Jeg sluttet som gjetergutt og begynte å jobbe i fabrikk. Men det var et hardt liv, og hvis vi

ikke jobbet fort nok slo mesteren oss med en stokk. Så jeg var fremdeles slave. Dette varte et halvt års tid.

Ung mester

– Jeg ville gjerne lære å bli en mester

teppeknyttet. Det pleier å ta mange, mange år å lære, men jeg må ha hatt et naturtalent. En natt kom en mann til meg i drømme, og viste meg et fantastisk mønster og hvordan jeg skulle lage det. Neste dag satte jeg i gang. Jeg jobbet raskt, og som i en transe, fingerne gikk av seg selv. Jeg har ikke opplevd en slik inspirasjon noen gang senere. Mesteren kom bort og spurte: «Hvem har laget det der?» Jeg sa det var meg, men det trodde han ikke. Så jeg laget et til mens han så på, og han ble forbløffet, like forbløffet som meg.

Fra da av ble Jason lærer for de andre elevene, og livet ble lettere. Mesteren sa at han måtte slå elevene, men de lurte ham. De bare slo stokken i gulvet og lot som de skrek i smerte. Etterhvert fikk han lov å jobbe hjemmefra, med egne elever. Penger begynte å komme til landsbyen, det kom vestlige klær, radio, bedre veier.

Bruce Lee i Tabriz

– En dag kom to velkledde, rike menn til landsbyen. Deres mor bodde i neste landsby, og hun var en nær venninne av min mor. Så de sa de ville hjelpe meg vekk, ta meg med til storbyen. Min mor sa OK, og vi dro til Tabriz.

Tabriz er med sine 3 millioner innbyggere den 5. største i Iran. Den har en rik historie, og var engang hovedstaden i Persia. Tabriz er det økonomiske sentrum i nord-Iran, og verdenskjent for sine persiske tepper av høy kvalitet.

– Mennene jeg dro med hadde en teppefabrikk i byen, og var blandt byens rikeste menn. De var fantastiske mot meg, gode arbeidsforhold og lønn. Slik gikk det en tre måneders tid. Jeg utforsket byen, Tabriz er en vidunderlig by, og jeg hadde aldri vært utenfor den bittelille landsbyen vår. Jeg gikk masse på kino, og lærte karate. Karatemesteren vår kom på annenplass i verdensmesterskapet i 1979. Han var en fantastisk personlighet, dyp, opplyst, en spirituell veileder for oss. Han sa at «Dette dreier seg ikke om å slå folk. Dette dreier seg om kunst». Jeg lærte kampsporten kjapt,

men burde nok ha hørt bedre etter hans visdomsord om selvkontroll og åndelig ro. Karate kan være et utrolig farlig våpen.

– Men på denne tida ble jeg helt besatt av Bruce Lee. Jeg så alle filmene hans og leste alt jeg kom over om ham. Jeg jobbet hardt for å bli som ham. Karateferdighetene mine har seinere reddet meg ut av alvorlige klemmer flere ganger.

Gategutt

Han kom i kontakt med en guttegjeng, småkriminelle gategutter. De sa «Hey, ikke jobb og slit i fabrikk. Bli med oss, vi skaffer en pistol og så raner vi en feit Mercedes Benz.» Jason veit ikke helt nøyaktig hvor gammel han var, men antar 10-11 år. De kule gutta og livet deres virket spennende.

– Jeg var dum, men det ble et kult liv i noen måneder. Jobba og sov fremdeles i fabrikk, gikk på kino, og så stjal vi biler om kvelden. Ragga rundt med musikken på fullt, det var det vi ville, akkurat slik vi så på film fra Amerika. Vi var ikke interessert i å selge bilene, men vi tok alt vi fant i dem. De gutta var virkelig farlige, og gode på å slåss. En gang hadde de slått ned en politimann som skulle sjekke bilen deres, kledde av ham og stappa trusa i munnen på ham. De var beryktet.

– Den minste av gutta kunne knapt rekke opp til rattet, men var en utrolig god sjåfør. En dag klarte han med vanvittige manøvre å kjøre fra politiet som prøvde stoppe oss. James Bond kunne ikke gjort det bedre. Jeg ble dypt imponert og tenkte at jeg skulle klare det samme. Neste dag stjal jeg en bil, men klarte ikke å komme unna. Jeg ble arrestert og satt i fengsel.

Fengsel

– Vi var vel kanskje 50 barn låst inne i et stort rom, sengene sto tett i tett. Jeg fikk mange gode venner der. Men jeg var hyperaktiv, trente karate hele døgnet, danset og sang. Vaktene ville bli kvitt meg. Så de sa jeg var for gammel for barnefengselet, og flyttet meg til de voksne fangene som straff.

Det første jeg husker derfra

var en helt motbydelig fyr, som tvang en yngre fange til å la ham få stikke fingerne oppi ræva hans. Jeg tente på alle pluggene, og ga ham et karateslag over nakken så han segnet om. Fra da av ble jeg kjent som «karatemannen» og latt i fred både av vaktene og de andre fangene. Ellers tror jeg ikke jeg ville ha overlevd lenge i det fengselet, jeg var jo bare en gutt.

– Jeg fikk også respekt blandt fangene fordi jeg ikke anga noen av de andre biltjuvene, selvom politiet slo og truet meg i flere dager. Dette var ikke lenge etter den islamistiske revolusjonen i 1979, og de skremte meg med at nå ble det hardere straffer, at nå kunne jeg som tyv få kuttet av hända. Men jeg holdt stand.

«Vi var vel kanskje 50 barn låst inne i et stort rom, sengene sto tett i tett.»

Skammen

Jason sier han aldri var voldelig overfor politiet eller vaktene i Iran. Han innrømmet at han var skyldig, at han hadde stjålet, og syntes han fortjente fengselet. I Iran er det en enorm skam å være tyv. Han lot politiet slå ham, fordi han selv tenkte at nå var han ingenting verdt. Og at han ikke hadde noen familie lenger. Alene for alltid. For hvis de fikk vite om det, ville de støte ham ut. Kanskje det da var bedre å være i fengsel enn utenfor.

6 måneder og 17 dager seinere er fengselsstraffen avtjent, og han var igjen en fri gutt. Moren viste om det og fortalte ingen andre, men ville ikke ha ham hjem igjen. Jason fortsatte livet med gatekriminelle, men fikk mer og mer avsmak for tyveri og innbrudd. Denne gjengen var råere, og brukte pistoler. Da de planla å skyte og rane en fyr ble det for mye for Jason, og han trakk seg ut.

– Jeg sa jeg skulle dra til søsteren min som bor i Teheran. Hun er den eldste av oss, 5 år eldre enn meg. Giftet bort i 13-årsalderen, men lykkeligvis med en mann hun elsker.

Utstøtt

I Teheran traff han to av de gamle kameratene fra fengselet, og de dro til søsterens hus. Mannen hennes har masse penger, og de bodde i et svært hus i et rikmannsstrøk.

– Jeg elsker søsteren min mer enn noe annet, hun er en engel. Men da hun åpnet døra og så oss stå der skitne og fillete ristet hun bare på hodet. Hun var helt kald, bare lukket døra igjen. Der og da døde jeg innvendig. De jeg elsket ville ikke ha noe med meg å gjøre lenger, ingen var glad i meg, jeg var alene.

Deprimert drev han gatelangs i Teheran, gikk og gikk uten mål og mening. Med en mage som skrek av sult og blødende gnagsår i de fillete skoene. Nå og da besøkte han den lokale Hezbollah, som ga ham mat.

– Jeg visste ingenting om politikk eller religion. Utenfra får vi et bilde av disse skjeggete mennene som ekstremister og mordere, men de fleste er ikke slik. De er hellige menn som nyter stor respekt, og de behandlet meg vennlig.

Så fulgte en omflakkende tilværelse uten mål. Jason dro fra by til by med de to gamle vennene, haiket eller snek på bussene. Ingenting ga mening lenger. Han følte seg som et spøkelse, visste ikke om han egentlig eksisterte lenger.

– Jeg sa til dem at jeg ville dø. På denne tiden hadde krigen mellom Iran og Irak nettopp startet. Jeg forsøkte å verve meg, men ble avvist fordi jeg var for ung. Da sa jeg at jeg ville gå ut i ødemarken og dø, i fjellene.

Til fots til Pakistan

– Jeg hadde sett hvite mennesker i Iran. Vi kalte dem «Det Gyldne Folket», fordi de hadde blondt hår. De jeg hadde sett var på vei østover, så jeg trodde det var der de gyldne kom fra. Jeg visste ingenting om geografi, selvom jeg hadde hørt om Afghanistan og Europa. Jeg var helt fascinert og trodde at de var bedre enn vanlige mennesker, gudeliknende. Jeg tenkte at hvis jeg ikke dør i fjellene vil jeg til det gyldne folket. Derfor dro vi mot øst, til grensebyen Zahedan. Opp, opp i fjellene. Skoene våre gikk i oppløsning, og vi måtte surre klær rundt føttene. Det var tomt og helt stille, ingen landsbyer, ingen fugler, bare stein. Vi unngikk stier og veier for å ikke møte grensepolitiet. Vi gikk og gikk, sov på bakken, gikk videre. To dager uten mat eller vann.

– Tidlig en morgen ble vi oppdaget av grensepolitiet. Halt! De lurte naturligvis på hvorfor tre gutter vandret alene i fjellene, og det var da vi fikk vite at Pakistan var på den andre siden. Siden vi var barn, skjønnte de at vi ikke var soldater i den pågående krigen. De var vennlige, ga oss vann, og viste oss hvor vi skulle gå. Det viste seg å være enda en dagsmarsj.

– Framme i Pakistan ble vi arrestert av to militærpoliti og kjørt avgårde i bil til en oase der det var et

fengsel. De ville sende oss tilbake til Iran. Vi forsto ikke urdu, og de forsto ikke persisk eller aseri, men de forsto ordet «amo», onkel. Jeg løy og sa jeg hadde en onkel som drev restaurant i byen Quetta, og at han ville gi dem penger, *paisa*, når vi kom fram. Jeg ville dit, trodde det var der Det Gyldne Folket bodde! I Pakistan blir iranere sett på som rike, så historien min var ikke så usannsynlig.

En hore i Lahore

En tolvtimers biltur i støv og varme fulgte. Innelåst i baksetet planla de å angripe politimennene og rømme når de kom fram. I Quetta så de en Iransk restaurant, og sa det var onkelen sin, at de måtte stoppe. Ute av bilen gir Jason den ene politimannen et kraftig karatespark i skrittet, mens kameraten angrep den andre politmannen. Begge knakk sammen, og de to guttene stakk. Seinere klarte den tredje å rømme, og så tok de toget sammen til Karachi. Der bodde de i en park, og stjal bananer på markedet.

– Vi dro til FN-kontoret, fordi vi hadde fått høre

ambassaden for betalingen. Han fikk sine penger, men kontaktpersonen sa han ikke skulle ha kommet, og at han ikke kunne garantere hans sikkerhet etter dette. Ute av ambassaden blir han skutt etter av Pakistansk politi, men ruller seg på bakken slik han hadde sett Bruce Lee gjøre. Han unngår å bli truffet, og stuper inn inn i et søppelbil på vei ut av området. Etterpå gjemmer han seg i et skogholt. Politiet forfølger med hunder, så han må gjemme seg i timesvis i en gjenvokst dam med skittent vann.

– Etterpå ble jeg veldig syk, fikk høy feber. Jeg dro til et sykehus, som tok meg inn. Men da de så noen magasiner jeg hadde med fra ambassaden ble de fiendtlige. De trodde jeg sov, men jeg overhørte to slimete mannlige ansatte planlegge å dope meg med, voldta meg og drepe meg. Så jeg dro ut den intravenøse slangen og stormet ut av sykehuset. Vaktene kom etter, ropte «Tyv!» og jeg bla lagt i bakken av folk på gata. Jeg var helt desperat og vill og gal der jeg lå, og sparket løs rundt meg som en trommestikke, men ble overmannet. Jeg ble tatt til en liten politistasjon, der sjefen og assistenten diskuterte hvordan de skulle voldta

meg – slikt skjer dessverre ofte i Pakistan. Folk der er vidunderlige, men myndighetene er korrupte og maktsyke. Jeg skjelte dem ut, slo ned assistenten og spyttet generalen i trynet. Alt skjedde på noen sekunder, og så var jeg ute på gata, fri, men skjelvende i feberørska.

En ny mor

På en eller annen måte kom han seg til et sykehus igjen. Robert Jansson, den nederlandske UNICEF-lederen i Islamabad, kom og sa at hvis Jason nå klarte å la være å sloss med alle rundt seg så kunne de hjelpe ham, sørge for at han var trygg for politiet. Og at han måtte holde seg på sykehuset, ellers ville han ikke overleve. Når han var frisk ville de prøve å finne et land som kunne ta ham imot.

– Jeg ble på sykehuset i to måneder. Jansson fikk ordnet det slik at jeg fikk komme til Nederland. 22. oktober 1985 fløy jeg ut av Pakistan, sammen med Jansson og to kvinnelige UNICEF-leger, Dr. Deborah fra USA og Dr. Hoffmann fra Østerrike. Jeg var

helt fortapt over hvor vakre de gyldne kvinnene var.

Siden situasjonen hans var såpass spesiell, slapp han inn i Nederland på tross av immigrasjonsreglene ved hjelp av en «Kron-invitasjon» fra dronningen. Jason sier han nå ser nå på (den tidligere) dronning Beatrix som sin mor.

Det Gyldne Folket

I Nederland ble han overveldet over den vennlige motakelsen. Jason var ikke vant til at offentlige organer kune følge reglene og oppføre seg anstendig. Han ble fortalt at han nå var trygg, og at uansett hva han gjorde ville han aldri bli sendt tilbake til Pakistan eller Iran. Han fikk både leger og psykolog, et ID-kort og økonomisk støtte.

– I Islamabad hadde jeg løyet på meg en høyere alder, fordi jeg var redd jeg ellers ikke fikk lov å fly. Seinere fikk jeg dårlig samvittighet for å ha løyet for disse menneskene som hadde gjort så mye for meg. Jeg fortalte dem det, men de sa det var for sent å forandre på fødselsdatoen. Løgner ga meg problemer seinere, fordi jeg da var for gammel til de skolene jeg gjerne ville gå på. Det endte med ettårig språkskole i nederlandsk. Seinere fikk jeg fra Iran vite min virkelige fødselsdato: 16. mars 1974.

– Jeg ville ikke lenger ha noe med min fortid å gjøre, jeg ville bli europeer, nederlander. Jeg nektet å oppgi mitt virkelige navn, og de ga meg lov til å velge meg et nytt til passet: Jason Nieuwjong [«nieuwjong» er nederlandsk for «ny gutt»].

– *Hvordan føltes det å se gatelivet i Vesten, ble du sjokkert over hvordan folk oppførte seg, lettledde kvin-*

«Da sa jeg at jeg ville gå ut i ødemarken og dø, i fjellene»

at de ville hjelpe oss. Der var Det Gyldne Folket! De ga oss matpenger og FN-pass så politiet ikke kunne arrestere oss. Den ene av vennene mine gikk til Irans ambassade og fortalte sannheten, og ble sendt hjem. Han hadde familie der, mens jeg hadde mistet alt. Jeg ville til Kina, fordi jeg trodde Bruce Lee kom derfra. Vi hadde ikke peiling på hvor det var. Vi fikk høre at vi da først måtte til India, så jeg og den siste kameraten dro til Lahore. Der mistet jeg min uskyld hos en hore. Jeg visste og kunne ingenting, men hun viste meg hva jeg skulle gjøre. Men grensepolitiet stoppet oss på grensen til India, så vi ga opp det og dro til Islamabad. Også min siste kamerat dro da til ambassaden og ble sendt hjem.

– Jeg tok kontakt med FN-kontoret. UNICEF ga meg penger til mat og klær, og skolegang noen måneder der jeg lærte litt engelsk.

Jaget spion

Jason fikk så kontakt med en ambassade som ville betale ham for å spionere på et annet lands ambassade. Ta en titt på området deres, og holde øye med hvem som kom og gikk. Han vil fremdeles ikke fortelle hvilke land dette dreide seg om, bare at det var land som Pakistan ikke har noe godt forhold til, og at politiet holdt disse ambasadene under tett oppsyn, og hindret vanlige borgere adgang. Kontakten og betalingen måtte derfor skje diskret og ikke på ambassaden. Betalingen var enormt bra for enategutt, og ambassaden var sikkert fornøyd over å ha en ansatt som de lett kunne fornekte hvis det skulle bli avslørt.

Men en dag glemte Jason seg, og troppet opp på

ner osv?

– Nei, jeg var helt euforisk over å være i Amsterdam, jeg kunne nesten ikke tro det. Jeg var i himmelen. Og husk at jeg levde i Iran før revolusjonen i 1979. Den gangen så man all slags folk og klesdrakter i byene, og mennene gikk i vestlige klær. Det gjør de ennå. Det var ikke som Pakistan.

– Hva med nederlendernes forhold til hasj og marihuana?

– Jeg var ikke interessert den gangen. Jeg ville være våken, tilstede, ellers kunne jeg ikke trene karate. Men nederlendere røyker med klasse; ikke hele tiden hver dag. Kanskje bare i helgene, eller et par ganger i uka. Coffee-shop'ene i Amster er for de utenlandske turistene.

Musikken

– Hvordan ble du involvert i musikk?

– Jeg visste at jeg var en sanger, helt fra barndommen i fjellene. Psykologen min var glad for at jeg begynte å vise interesse for livet igjen, at jeg klarte å stole på folk og ikke lenger var en desperat og traumatisert tenåring.

– Jeg ville ikke slåss mer, jeg ville ikke skade nederlenderne. Så jeg snudde den aggressive energien fra min indre Bruce Lee over i dans. I Amsterdam gikk jeg til sangtimer hos en amerikansk dame, Joe Alice. Men hun sa at hvis jeg ville synge på engelsk, så måtte jeg dra til England eller Amerika, lære språket skikkelig. Jeg valgte England, siden det var rett rundt hjørnet. Jeg traff mange vidunderlige og kreative mennesker der, ikke minst min sanglærer som også hadde undervist store navn som Freddie Mercury, George Michael, Shirley Bassey mfl. Jeg bodde mange steder, bl.a. hos tre damer i Ealing, en av dem var make-up artist for motebladet Elle. De betalte sangundervisningen min og en del studioutgifter. Til gjengjeld ble jeg en livvakt for en av dem mot hennes gale eks-mann. Karate har vært til uvurderlig hjelp for meg mange ganger i livet.

Jason kastet seg inn i Londons clubbing og musikkermiljøer. Skaffet penger ved å jobbe på diskoteker med dans og «sound mix shows», datidens karaoke. Etterhvert ble det sangoppdrag og kontakt med mange store musikere. Tre år seinere fikk han en platekontrakt med Warner/Chappell som vokalist.

Robin Hood

Men studiotid, producere og mixing koster mye penger. Jason tenkte at han ville svindle de store selskapene, være en egoistisk Robin Hood.

– Jeg ble tyv igjen, men denne gangen på måter som ikke så lett kunne oppdages. Fra 1992 til 1996 svindlet jeg sikkert 20 forskjellige selskaper fra en rekke forskjellige land. Jeg stjal mikrofoner og annet utstyr fra studioer, og bestilte varer i deres navn. Jeg var som Olsen-banden! Det ble vanvittig mye penger. Mye gikk til producere, leie av studiomusikere osv, men jeg levde også stort: taxier overalt, hoteller, restauranter, rikelig med tips til alle...

– Gitaristen min på den tida tok seg av videresalget, til en Andy som hadde butikk for brukt musikkutstyr. Men etterhvert ble det oppdaget at mikrofonene var fra England og politiet ble koblet inn. De brydde seg ikke om hva jeg hadde tatt med fra andre land. Det ble en måned i fengsel, så ble jeg reddet ut av nederlandske myndigheter – igjen.

– På denne tida hadde jeg kontakt med Tony Platt, en berømt producer som har jobbet med AC/DC, Bob Marley, Motörhead, Sparks og mange flere. Han likte musikken min og sa han ville ta bare halv betaling, han tok meg inn i sin «Platinum Tones Productions». Vi dro til Galaxy Studio i Belgia og gjorde innspillingen. Men selvom jeg fremdeles hadde en del stjålet utstyr stæsjet i London kunne jeg ikke betale ham nok, og teipene ble i studiet. Jeg tenkte på å stjele dem, men fikk dårlig samvittighet overfor Tony. Jeg ville ikke lenger leve det stressende livet som en rock 'n roll Robin Hood. Det var gøy, og jeg gjorde det for rocken, men nå var det slutt.

Drama i USA

– Jeg hadde et bra band på den tida, Naked As Friends, og vi dro på turné. Ikke hele bandet, for vi skulle spille

med trommisen Matt Sorum fra Guns N' Roses. Først til Island, deretter New York og så Los Angeles. Der var vi booket på en rekke klubber. Natta før vi skulle ha audition med Matt gikk vi en tur på Hollywood Boulevard, enda vi hadde blitt sterkt advart om at det ikke var trygt. Det endte med at vi ble antastet av stor en street gang, og lederen deres sa at «vi vil ha deres BLOD», med sakser som våpen, ikke pistoler. De var psyko. Vi løp som faen, jeg bakerst siden jeg er veldig god på back-kicks. De fulgte oss i timesvis. Til slutt orket ikke kameraten min mer. Vi hadde med oss en billig elektrisk gitar, og jeg slo den i hodet på lederen. Da stakk resten, og politiet kom. Gjengen og lederen var ettersøkt så vi slapp fri. Men de sa at vi nå måtte forlate LA, siden dette var en veldig farlig og beryktet gjeng. Så det ble slutten på turnéen, vi dro tilbake til London.

Norge

– Jeg hadde jobbet mye med den svenske gitaristen Stevie Klasson, og skyldte ham penger. Han visste nå om svindlingen min, var imot meg, og hadde god kontakt med Hells Angels. Jeg konfronterte ham og sa at «jeg har ikke penger, heng meg om du vil». Det viste seg at Hells Angels var fan av musikken min, og ikke ville meg noe vondt! Det endte med at jeg ble med til Sverige og ble der i flere år, til og fra. Seinere betalte jeg Klasson det jeg skyldte ham, og en vennine hjalp meg med penger til å få ut teipene fra Belgia.

– I slutten av 2001 fikk jeg en hit i England, og ble sendt til Norge for å promotere. Jeg bodde på Rainbow Hotel ikke langt fra Hjelmsgate, og visste ikke engang at dere fantes! Seinere bodde jeg på Hausmania, som da nettopp hadde startet som en squat. Noen år seinere begynte jeg å selge Gateavisa, fordi jeg ikke lenger ville stjele eller ljuke for penger.

– Jeg føler nå at jeg har et rikt liv, komplett med rikdommen av sannhet og ærlighet. Jeg lever nå for musikken, og pendler mellom Norge, Nederland, Sverige og England – jeg har alltid vært på farten, og vil fortsette med det til mitt siste åndedrag.

Alle samtaleene med Jason har vært en utrolig reise gjennom et mildt sagt fargerikt liv. En uendelighet av hendelser, folk og historier, hvor bare en brøkdel fikk plass her – han har god hukommelse og er flink til å

snakke! Som oppvokst i Norge kan man skjemmes over hvor trygg og beskyttet oppvekst vi har hatt. Jason var en fattig, hyperaktiv gutt uten familie som selv måtte kjempe seg fram til venner, penger og kunnskaper, og underveis på egen hånd lære å bli Menneske og finne sitt kall og sine moralske prinsipper. Jeg er dypt imponert, og er glad for at det finnes så sprudlende og fargerike mennesker blandt oss.

Du kan kjøpe Jasons låter på **itunes.com** – søk etter "Jason Paradisa". Du finner også en hel del av ham på YouTube.

Tekst: Are Hansen

Foto: Marius Immerstein

Playmans Theater

Playmans Theater er en skikkelig gjort musikk-dvd. Denne filmen vil ta deg med til enden av godstolen og holde deg der hele veien i 33 minutter. Her vil du ikke bare få høre slike klassikere som *Wild Diamond* og *Crazy Moon Spaceship*, men du vil også bli grundigere kjent med Jason Paradisa.

I filmen blir han blandt annet sett dansende både med og uten rockering gjennom Amsterdams gater og kafeer/utesteder. Dette ser han ut til å gjøre med den største glede og ett hundrede prosents innlevelse. Han farter også frem og tilbake mellom mange kvinner i filmen.

Ellers vil du kunne se hans gripende forbryterhistorie der han etter å ha gjemt seg fra interpol i en periode i London ender opp i fengsel. Det hele starter med hans gjenfødelse i Amsterdam og hva Hollandsk kjærlighet kan gjøre med en. Dette blir så raskt avløst av en collage av hele hans nye liv, med både dans, fest, moro og kvinner, men også seriøst sangarbeid. Hans forkjærlighet for naturen får vi også sett noe av. Han vasker seg i ansiktet

blandt annet med et løv og er ellers sett boende på Akerselva. Men hans kjærlighet stopper ikke bare der, noe vi får se på filmen. Han sender nemlig ut flere kyss til hele verden, noe kun en sann verdenselsker ville gjort.

Men det er musikken som er mest verdt å nevne. Filmene åpner med synth-akkompagnert sang av høyeste kvalitet. Dette bærer preg av, allerede fra første tone, å være komponert av folk med mye fartstid i musikkbransjen. Når så *Wild Diamond* kommer på så er rockefoten allerede godt forberedt på takttramping. Dette svinger skikkelig! Låtens stemning er kun utkonkurert av dens poesi. Danger at the Borderline er også en umiddelbar hit. Med sitt litt mer klassiske rockepreg så bærer og bærer den en del av vår mann Jasons historie. *Crazy Moon Spaceship* er nesten som en rockeballade med et kraftig kjærlighetsbudskap.

Gitaren her er nesten like grom og grov som Jason sin stemme. Etter denne kommer en låt med ukjent tittel, men det spiller ingen rolle. den er like heavy funk åkke som. Etter dette kommer et par kjappe linkskuddkommentarer av Stevie Klasson før resten av godmusikken får spilt seg. Hvis du ser noen selge denne dvden så løp og kjøp!

Vetle

Kunnskapsbrist

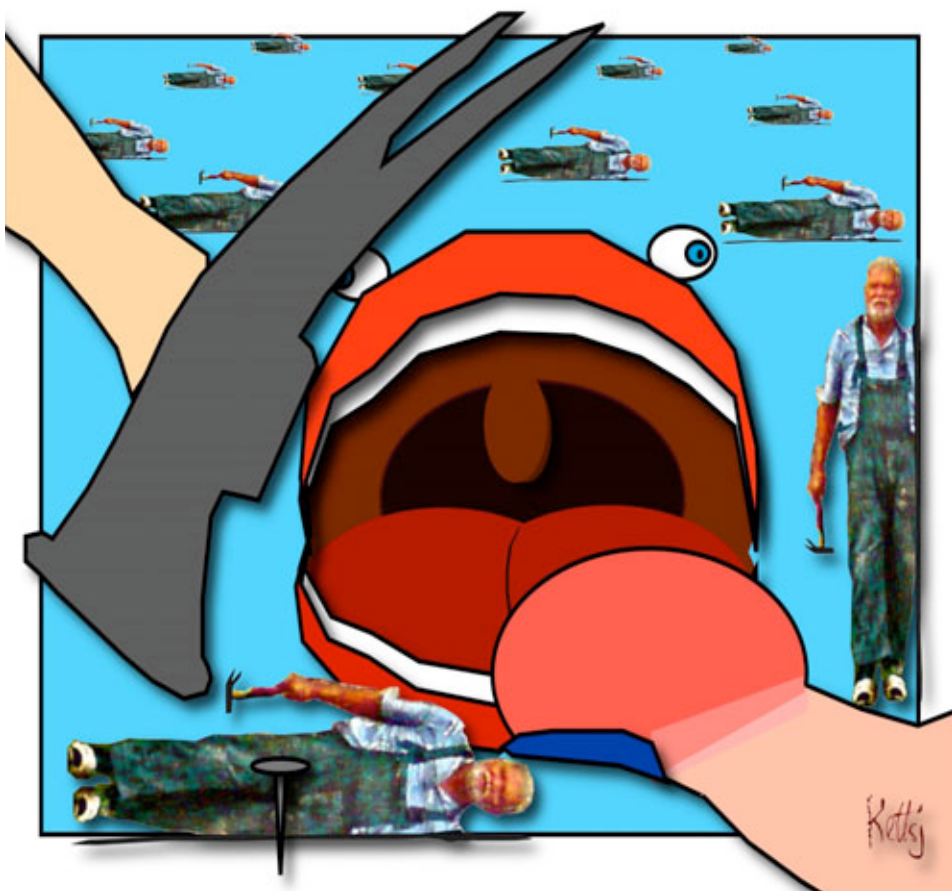
i norsk helsevesen og øvrig samfunn

Norsk helsevesen og øvrig samfunn har lite kunnskap om mennerskers ettervirkninger av traumer og tunge psykiske belastninger. Helsevesendets manglende kunnskap leder ofte til at pasientene/eller brukerne av vese-net ikke får den behandling de ar behov for. I verste fall og ikke uvanlig får den hjelpetrengende feil og forværende behandling på grunnlag av feil diagnose fra psykiatrien. Endel mennesker i norge går glatt i grava også via selvmord uten noen som helst hjelp fra samfunnet på dette feltet.

Litt om PTSD

Post traumatic stress disorder (PTSD) er en diagnose som dukket opp i det amerikanske diagnosesystemet på 60- tallet. Grunnen til det var at det ble registrert at en del av soldatene som krigen mot Vietnam hadde endret adferd i forskjell fra deres adferd før krigen. Noen psykologer forsto at soldatene etter krigen gjennomlevde følelsene de opplevde fra de traumatiske opplevelsene der. Dette på tross av at soldatene nå levde under trygge omgivelser. En definisjon av diagnosen er: «**normal reaksjon etter ekstreme og traumatiske hendelser**». Noe som faktisk er bevist fysisk, er at traumebehandling hjelper. Traumatiserte hjerner er blitt skannet før og etter denne behandling. Påviste endringer var at frykt-senteret i hjernen hadde krympet.

For å fange leserens innsikt vil jeg minnere det hele ned til et mikroskop -traume som det å hamre finger isteden for spiker. Neste gang med spikerhamring vil en normal reksjon være: å ha større fokus, litt mer forsiktighet og kanskje litt frykt. Har du holdt spiker for enn annen som har bommet, vil nok frykten være større ved et annet forsøk. Tilliten til den andre spikerslåeren har sunket drastisk og det vil den normalt sett gjøre ovenfor andre spikerslåere også. Prøv å forestille deg ettervirkninger om dette pågår ufrivillig jevnlig over flere år. Traumatet er nå ikke så mikroskopisk lenger. Når andre personer påfører traumatet kalles det relasjonstraume. Dette spesielt om det er en tillitsperson for den utsatte.

Om en person med trygg og stimulerende oppvekst opplever traume eller utfordrende påkjenninger som voksen, kan denne personen lettere bearbeide, sortere og stabilisere etter hendelsen. De med gode fagkunnskaper om temaet har nå forstått at barn som opplever store og langvarige relasjons-traumer vil få store etter-

Mesteparten av de som havner i tung rus, er i kriminalomsorg, prostitusjon eller i tung og lett psykiatri er traumeutsatt

virkninger også som voksne spesielt om de ikke får rett behandling for dette. Jeg kan jo sitere Froyd som psykiatrien i titalls av år har lent seg til: »Mennesker opparbeider seg til grunnleggende tillit i barndommen» Men hva om et barn opparbeider grunnleggende mistillit? Hva skjer da? Er det ikke ganske mange barn som har lært mistillit i større eller mindre grad? Burde ikke psykiatri og det resterende helsevesenet generelt ha gode fagkunnskaper om normale menneskelige reaksjoner? Kanskje det til og med burde være allmennkunnskap? Om en har realistisk tilnærming og forståelse av hvordan traumer påvirker mennesker så har en også et videre begrep om hvordan også andre følelsesmessige påkjenninger påvirker mennesker i livet.

Mangelfull kunnskap i helsevesenet

Psykiatrien er beryktet blant mennesker som har opplevd psykiske belastninger. Psykiatrien har hatt en tendens til å se på symptomer uten å ta på alvor årsakene til disse. Mange PTSD-symptomer kan ligne symptomer i andre diagnoser. Diagnosene har ofte blitt utdelt som i bingo-lotto og har ført til utskriving av resepter på kjemiske medikamenter som kutter ned på normale følelser og tanker. Feil behandling har gjort personen enda dårligere eller har forlenget «syk-

domsforløpet». Dette spesielt når feil behandlingen har pågått over tid. For hva skjer egentlig med en traumatisert persons selvbylde og med personens hjerne når det over tid får kjemisk avkutting av normale hjerneimpulser og psykiatrisk feilbehandling? Pasientens virkelighet da kan lett føles enda mer bisarr, maktesløst og skremmende. Utagering da er en svært normal reksjon, men da er der bare å legge pasienten i seler, sette en sprøyte og øke doseringen. Er det egentlig noe offisiell forskning på om hjernen reparerer seg selv etter slik langvarig kjemisk tilsetning?

Kanskje vi skal mistenke de høye herrer og damer innenfor psykiatrien for å underslå informasjon. Kanskje de er livredd for enorme erstatningssummer for kjemisk logotomeri i form av piller og årelange feilbehandlinger hvis allmenheten skulle få riktig informasjon.

Det finnes i dag mye kunnskap om normal menneskelig reaksjon på traumer og store psykiske belastninger. To av institusjonene i Norge som besitter slik kunnskap er Modum bad og R.V.T.S. Disse deler gjerne ut kunnskap, men har som sedvanlig mangel på økonomiske ressurser og kapasitet. På tross av denne eksisterende kunnskapen i landet har det vært lite i psykologistudentenes pensum om temaet. Om en ferdigutdannet psykolog ønsker seg disse kunnskapene, må de enten tilegne seg kunnskapene utenom pensum, eller ta videreutdanning i traumer.

Et annet godt eksempel på mangel i pensum i er hos barnevernspedagoger. Seksuelle overgrep mot barn og de store ettervirkningene av slike traumer er nesten ikke nevnt denne faggruppens pensum. Det er kanskje greit med slik kunnskap om du skal jobbe i barnevern, på B.U.P. eller i barnehage for den saks skyld. Almenlegene burde også fått igjenn en del av skolepenga sine. Faslegene er ofte den første helseinstansen den utsatte møter. Med mangelfull kunnskap klarer ikke fastlegen fange opp pasientens behov psykisk og fysisk. Psykiske gnagsår setter seg ofte i kroppen. Om ikke pasienten bevisst selvsikader så har kroppen dens en tendens til å motarbeide seg selv på grunn av ubearbejdede vonde følelser den bærer på. Energitap trenger ikke være vitaminmangel. Om ikke pasienten selv klarer å sette fingeren på dens plager, hvordan skal legen klare dette med 0 fagkunnskap om sammenhengen mellom kropp og sinn.

Å ta barns sårbarhet på alvor er viktig. Dette gjelder også gutters sårbarhet. Om dette tas på alvor i hjem og i samfunnet generelt er det større mulighet for at overgrep blir oppdaget tidlig og barna får riktig behandling tidligere. Det er i dagens samfunn vanskelig å bli tatt seriøst for de faktiske senvirkningene disse personene sliter med. Spesielt menn sliter med å bli tatt på alvor for dette. Menn kan faktisk i dagens helsenorge risikere bli møtt med kommentarer som «da ble det noe på deg også da» Det er lite trolig at ellveåringen hadde samme oppfattelse da han ble utsatt eller etterpå. Om en gutt blir mann med slike holdninger rundt seg kan det bli vanskelig få ryddet opp i følelseslivet sitt for denne personen.

Hvor ender de traumatiserte barna som voksne?

Jeg tror med rette at jeg kan påstå at mesteparten av de som havner i tung rus, er i kriminalomsorg, prostitusjon og i tung psykiatri er traumeutsatt. Om du leter på nett er det nærmest umulig å finne statistikk på hvor i samfunnet det er blitt av barne-offerene for insect, vold og neglekt. Er dette en statshemmighet? Hvor mange av folka i disse gruppene tror du har blitt tilbudt god og langvarig traumebehandling? Jeg er redd at dette er en svært lav prosent som har noen gang fått mulighet til rett hjelp på dette feltet. Disse folka bidrar ofte

kun negativt til brutto nasjonalprodukt. Kapitalistsiden av Norge sløser ikke ressurser på «samfunnstapere» som ikke engang vet hva de trenger hjelp til. Denne gruppen har sjelden overskudd til å reise seg og sloss for seg selv i jakten på reell og godt gjemt fagkunnskap om traumer. Fagkunnskap som kunne ha gjort veien enklere til et liv uten dop fra stat, vinmonopol eller gata.

En annen gruppe traumeutsatte er det de på fagspråket kaller survivors. Disse folka har ofte jobbet seg opp til en enorm ytre følelsesk kontroll på tross av indre lava-lignende følelses-kaos. De har på en eller annen måte tilegnet seg en fornuft og sosial intelligens som gjør at de oppfører seg og ser ut som det som forventes av dem. Mange har til og med klart å være yrkesaktive. Utbredthet blant disse er vanlig. På tross av sitt handicap, innehar disse folka ofte ressurser. Men til og med om de har leita frem konkret kunnskap om sitt hjelpebehov, må de med nebb og klør slåss for å få den hjelpa de har behov for. Her snakker jeg om avslag fra spesialhelsetjenesten (DPS), inkompetente psykiatrer, psykologer og psykiatriske sykepleiere. Er det snakk om kompetente avtalespesialister med egenandelsavtale med helsenorge er det opptil et års venteliste. Her kan pasienten kun få lov til å stå på venteliste til en om gangen. Er du uheldig med denne ene, må du lete frem ny avtalespesialist, søke, og stå på venteliste i nye lange måneder. Om du går til spesialister uten som har kort ventetid, må du nesten selge kroppen din for klare dette økonomisk. Jeg anbefaler ikke å selge kropp for å få råd til traumebehandling for da er det lett at vinninga går opp i spinninga.

Mange traumeutsatte har ikke energi nok til og både gå i dybden av de vanskelige følelsene og samtidig å yte inntekt til statskassa. Og her inn kommer for mange NAV-systemet, som en skulle tro betaler folka sine bonus for å vise manglende respekt og kunnskapsløshet.

Det er en gruppe av de traumeutsatte jeg ikke har nevnt. Det er de som selv har blitt barneskjendere i voksen alder. Disse, som også de traumeutsatte i overnevnte grupper utvikler seg egne overlevelsessystemer. Overgriperne har sansynlighvis blitt møtt med så stor mangel på empati etter erfaringer med for eksempel overgrep som barn. Her kan deres overlevelsesmekanisme på et eller annet hvis være at de har klart å dra ut stikkontakten for empati og samvittighet. Disse folka er manipulative og lyver om utførte overgrep nesten så det blir en sannhet for også dem selv. Grupperinger av disse kan godt være såkalte ressurser i yrkeslivet. Mange har utviklet en enorm selvkontroll der de har kunnskap om hva som forventes av dem. Arbeid med barn er ofte populært. Fordi enkelte har klart å avskaffe brysomme følelser som empati og samvittighet helt, kan somme ha energi nok til nå inn i ganske høye samfunstopper og maktposisjoner. Der kan de sitte og bestemme til fordel for seg selv og andres ugjerninger.

Straffedømte overgripere og voldsutøvere får usansynlig lav fengselsstraff. Straffedømte pedofile har en overopp-

Tankekart med normale og noen såkalt *abnormale* sen-virkninger og overlevelsesmekanismer av store og langvarig relasjonsrelaterte barndomstraumer som overgrep

depresjon/ humørsvingninger	skam og skyldfølelse	overaktivering/ underaktivering
håpløshet/suicidale tanker/selv mord	søvn og pusteproblemer	konsentrasjons- problemer
store relasjons og tillitsproblemer	uro/redsel/angst/ panikkfall	tanke og følelses- messig kaos
forutsigbarhets/ kontroll-behov	person-misbruk/overgiper/ pedofili/manglende innsikt på egen følelses og empatiløshet	ekstremt kreative overlevelsesstrategier
anspenthet/ muskulær spenning kronisk fysiske plager	isolasjon/ innesluttethet/over- kompensering med beskyttelse som avskjerming/stabilitet	fortregning/spalting/ slitting /dissosiativ
seksuell undereksponering/ overeksponering	rus-/spillavhengighet/ medisinering/arbeidsnarkomani/ substituttjeger/flinkhetsyndrom/ fantasi-/aktions-flukt	stor ytre kontroll/selv- beherskelse/tykt ytre følelsespanser
“overfølsomhet”/ følelsesmessig utbrenthet	spiseforstyrrelser/førvrengt kroppsbilde/ overtrening/ overkompensering av ytre verdier	lett offer/snillisme/ selvførdrag/sårbarhet/ maktmisbruk/ substitutt-kyniskisme
automatiske tanker/ problemer med følelsesregulering	dysfunksjon/ selvskading/ innadgering/ utagerering	lav selvfølelse/ selvtillit/selvforakt
mareritt/flashbacks	triggepåkirket/ følelsesoverføring	usynlig psykisk handicap
over-toleranse/ inntoleranse/ grenseløshet		alarmberedskap/ årvåkenhet/ lettskremthet
behov og følelses- fortregning		mistenksom/ paranoid

Noen fler som føler seg sjuk? Man kan få ettervirkninger også av andre påkjennelser i livet. Kanskje ikke rart enkelte satt seg et skudd eller som endel andre, som prøver men ikke klarer følge opp i samfunnsreace.

Fagutdannelsen til psykolog og barneverns- pedag har lite eller ingen ting i pensum om traumers påvirkning på menneskesinnet

høyet rett til å få psykiatrisk behandling uten ventelister så lenge de måtte ønske og har behov for. Bra, men et aldri så lite paradoks for den utsatte som må kjempe for behandling.

Politiets prioriteringer

Politiet nedprioriterer volds og overgrepssaker også mot barn til fordel for vinningsforbrytelser og redselen for terror. PST overvåker enkeltpersoner i noen sammenhenger på svært tynt grunnlag. Det er rundt 100 % sjanse for at en overgriper forgriper seg igjenn. Hva er grunnen til at det ikke satses på overvåkning på rimelig sikre pedofile. Det finnes nok av organisasjoner her i landet med edruelege anonyme utsatte som kan gi konkrete tips om overgriperen sin.

Pressens håndtering av overgrepssaker

Angående dagspressen er det skrevet lite om alle senvirkningene for incest.

Senvirkningene som faktisk som er det tøffeste og ofte svært langvarig for offeret. Har det skjedd et masseovergrep så er det fest i pressen. De velter seg i detaljer og om de kunne så hadde de Mine ord strekker ikke til.

Et av tilbudene mot incest i Norge hadde fått en mannlig kjendis til å stille til intervju for hva overgrep hadde gjort med han. Dette var en incestutsatt svært kjent mann som ville stille opp. Dette senteret hadde ringt absolutt alle manneblekkene i hele norge og fått avslag fra samtlige. Motstanden i samfunnet er for stor til at befolkningen mestrer å ta i disse tingen. Dette var et lite eksempel på motstanden og uvitenheten på dette feltet både for utsatte kvinner og menn. Det kan være en stor mulighet for at samfunnet får blandt annet færre overgripere om det aktivt jobbes med en reell holdningsendring på dette feltet.

Dette innlegget er en grovskisse, det virkelige bildet er mer nyansert og grupperinger av traumatiserte går mer i hverandre. Vold og seksuelle overgrep mot barn og neglekt av barns følelser er et stort og usynliggjort samfunnsproblem. Du kan gjerne kalle det et verdensproblem. Det koster masse penger å få bukt

med det, men det koster ganske mange ganger mer og ikke å få bukt med det. Vold avler vold. Vi her i Norge kan juble over at vi bader i oljepenger. Hva med å bruke litt mer av de til kunnskap om normale menneskelige reaksjoner. Pasientopprør ja takk. Fagfolk, politikere og etater: Vi vil ha en ekte helserevolusjon, ikke flere dyre og tulle omorganiseringer. Lytt til de med reell erfaring og drep kynismen!

**Hilsen tiptippoldebarnet til
fandens oldemor.**
(tanta til Beate)

Se også side 3

Europas Atlantis

Ingen har noengang klart å finne det sunkne Atlantis der mytene sa det skulle ligge. Men virkeligheten er minst like spennende: i Europa har vi et enormt sunket land i Nordsjøen, og vi vet at det bodde folk der. *Velkommen til Doggerland!*

Landet Atlantis ble først nevnt i verker av Plato, antakelig skrevet rundt 360 f. Kr. Det skulle ha ligget i Atlanterhavet utenfor «Herkules-søylene» (dvs. Gibraltar) og være «større enn Asia og Libya til sammen» (Afrika ble kalt «Libya» på den tiden). Plato beskriver det som et imperie som beslagla store deler av Vest-Europa og kysten av Afrika, og som forsøkte å invadere Athen «for 9000 år siden». Seinere sank hele Atlantis i havet under voldsomme jordskjelv og oversvømmelser.

Gjennom århundrene har mange forsøkt å finne posisjonen til dette kontinentet. I dag veit vi at Platos tekst er en myte, og ikke kan leses bokstavelig. Det finnes ikke lenger noen utforskede områder av vår planet der restene av Atlantis kan gjemme seg, vi har kartlagt også landskapene på hele verdens havbunn i detalj. Det eksisterte heller ikke noe Athen for 11 000 år siden. Men antakelig var historien ikke bokstavelig ment av Plato, bare et litterært grep for å gi et eksempel på hans politiske ideer om idealsamfunnet og den perfekte stat. Atlantis sin kataklysmiske undergang kan være inspirert av minnet om øya Thera, som eksploderte i et vulkanutbrudd ca. 1600 f. Kr. og førte til en enorm tsunami som raste rundt Middelhavet. Restene av øya kalles i dag Santorini, og er et populært mål for pakketuristene.

Mystiske ting fra dypet

Den sørlige delen av Nordsjøen mellom England og Danmark er et grunt havområde og viktig fiskefelt. Fra 1700-tallet begynte man å fiske med trål, som også skrapet med seg deler av havbunnen. Fiskerne ble vant til å få med biter av treverk, beinrester og torv i garnene sine, og tenkte ikke noe spesielt over det. Men i 1931 fikk tråleren «Colinda» opp en torvklump som viste seg å inneholde et harpunliknende redskap laget av horn. Det var mildt sagt uventet å finne steinalderredskaper langt til havs, og British Museum ble kontaktet. Dermed begynte den vitenskapelige utforskningen for å finne ut hvordan landplanter og rester etter mennesker kunne ligge på havbunnen milevis fra land.

Doggerland

Det gikk opp for forskerne at det grunne havet sør i Nordsjøen en gang må ha vært tørt land. Men det var ikke mye mer de kunne gjøre den gangen, selvom de grovt kartla det undersjøiske landskapet ved å måle havdybden fra skip. Det sunkne landet ble døpt «Doggerland», etter den grunne fiskebanken Doggerbank.

I 2001 fikk lyse hoder ved Birmingham Universitet en ny ide for å kunne utforske Europas sunkne Atlantis.

Det slo dem at det var samlet opp masse seismiske data for dette område, fra oljeindustriens leting etter nye forekomster. Med datateknologi kunne de med disse dataene lage 3D-kart over havbunnen.

Overraskelsen

var stor da det viste seg tydelige spor av store elveløp, innsjøer og deltaer på havbunnen. Hvordan og når kunne dette landskapet ha vært tørt land?

Kloden vår har vært gjennom flere istider i sitt liv, den siste varte fra ca. 110 000 år siden til rundt 12 000 år siden. På det verste var Skandinavia, Østersjøen, Stor-Britannia og Nordsjøen sør for Bergen dekket av et flere tusen meter tjukt islag. Verdens isbreer inneholdt så mye vann at havnivået på den tida var 130 meter lavere enn i dag. For rundt 16 000 år siden hadde isen smeltet så mye at sørdelen av Nordsjøen var isfri, og over havnivået. Mennesket hadde kommet til Europa for ca. 35 000 år siden, men først nå kunne de trekke inn i Nordvest-Europa.

Doggerland var et enormt område, større enn Frankrike. I begynnelsen var det fremdeles kaldt, tundra, og det har også blitt fisket opp knokler fra mammut i Nordsjøen. Men ettersom temperaturen steg ble Doggerland et fruktbart deltalandskap av elver, myrområder og skoger, med en rekke fjorder som ga god tilgang til havet. Dette må ha vært Europas beste jaktmarker, med enorme mengder fisk, fugler og plante-

føde, og storvilt i skogene. Forhistoriske mennesker har alltid bosatt seg ved hav, elver og sjøer, og det gjør vi stort sett ennå. Det er all grunn til å tro at Doggerland ble tett befolket, og at de levde glade dager der i flere tusen år. Harpunen fra Doggerland har blitt datert med C¹⁴-metoden til 11,850–11,350 f.Kr. På den tiden kunne man spasere tørrskodd fra York i England rett over til Danmark.

Det er veldig få arkeologiske funn fra denne tiden i England, som da sannsynligvis var mer eller mindre ubebodd. Sett fra Doggerlands lavtliggende slette-landskap var England fjell og høysletter i det fjerne. Kaldere, tørrere og med mer vind, og slett ikke noe attraktivt sted for jeger/sankere. Norge var fremdeles dekket av is. Det var i Doggerland det skjedde, *the place to be!*

Undergangen

Temperaturen og havet fortsatte å stige, og spiste seg inn over Doggerland. Folk måtte flytte, inn i Danmark, Nederland og England. Rundt 6500 f. Kr. hang ikke England lenger sammen med kontinentet, men var blitt en øy.

Tre hundre år seinere kom så det endelige slaget for Doggerlands gjenværende befolkning. Svære deler av den norske kontinentalsokkelen nordvest for Møre raste ut over dyphavets sletter. Mengden er anslått til 3500 kubikk-kilometer masse, og er det største jordskredet man kjenner til! Dette skapte en gigantisk tsunami i Nordsjøen, som det i bl.a. Skottland er funnet spor av opptil 80 km inn fra kysten. Det lavtliggende Doggerland og mesteparten av Danmark ble rasert.

Den siste resten av Doggerland var en stor øy der dagens Doggerbank ligger. Men også den måtte til slutt gi tapt for havstigningen og forsvant under sjøen ca. 5000 f. Kr.

Hjemme hos en dealer

“Vår skribent har besøkt ham”

Det tok meg ikke lang tid å finne denne adressen som viste seg å ligge her på beste vestkant, kun et steinkast unna Gateavisas redaksjonslokaler.

Vel fremme ved porten ringer jeg på callingen og det er en vennlig stemme som slipper meg inn. I den lyse 2 roms leiligheten sitter det allerede et par andre gjester, som også er her som kunder og slapper av i sofaen. På bordet står det kjeks, appelsinjuice og noen glass. Alle er her hos Ole Eskil av samme grunn: ”knark”! Eller bedre sagt: pga hasj, gress, bønner eller marihuana. Hardere stoffer som kjemisk narkotika eller lignede, selger han ikke.

I Norge er marihuana kultur og til tross for at vi har en av verdens strenge narkotikalover, er og blir Oslo en knarkby.

Det er en livsstil å røyke og mens MDMA, speed og kokain blir skyllet ned i smug på byens toaletter får en som røyker seg en joint i køen sjelden problemer med dørvakta. Hip-hoppere røyker, idrettsfolk røyker og politikerne røyker. Ja, det er mange som nyter en joint i stedet for fredagspilsen etter en endt arbeidsuke. Og den første helgen i mai arrangeres det også en Marihuanamarsj som demonstrerer for å oppnå de samme forhold i Oslo som f.eks i Amsterdam. Dvs en avkriminalisering eller i det minste en tolerering av de mildeste drogene.

Men fortsatt er det slik at det som Ole Eskil driver med er strengt kriminelt. Men dette forbudet sikrer ham jo også en regelmessig inntekt. På den andre siden, skulle han bli oppdaget med den mengden Marihuana som han har lagret hos seg ville han få et skikkelig problem.

To dager i uka er det foretningstid. Alltid fra kl.17.00. Ole Eskil er ikke særlig streng, men han ønsker seg helst litt struktur ellers får han aldri ro som han sier. Skulle du derimot være i området og spesielt trengende kan du til nød også ta kontakt på en av de andre dagene.

Ole Eskil er ingen typisk dealer som

er ute etter høyest mulig profitt. Max kr. 30,- sitter han igjen med etter hvert solgte gram. Et gram koster kr. 130,- Mere vil han ikke ha av sine faste kunder som består av ca. 40 lidenskapelige røykere som også er nære venner og møtes tross allt. “Penger er ikke alt” eller “man kan kun bli mett” kan man høre Ole Eskil

Sundaland og Beringia

Det finnes flere steder på kloden med virkelige Atlantis, svære områder som forsvant under havet da isen smeltet. Sør-Kina-havet, mellom Thailand, Malaysia og Indonesia, var også tørt land samtidig med Doggerland. Også der har kartlegging av havbunnen avdekket elveløp, og pollenprøver fra dypt nede i havbunnen har vist at dette «Sundaland» var en tropisk regnskog, på størrelse med India! Akkurat som i Doggerland måtte folk og dyr trekke seg tilbake fra det stigende havet, og det er grunnen til at etterkommerne av dyr fra det asiatiske fastlandet kom seg til de mange øyene i Sørøst-Asia.

Havet mellom Australia og Papua Ny Guinea var på Doggerlands tid et tilsvarende fruktbart lavland. I dag står bare de høyeste åsene igjen, som små øyer.

Bedre kjent er kanskje «Beringia», det grunne havområdet mellom Alaska og Nord-øst-Russland. Dengang

isen dekket hele Sibir og Nord-Amerika var dette området tørt land, og isfritt. Riktignok kaldere enn Doggerland, men likevel et tilfluktssted fra istidens ubarmhjertige klima. For også en tundra kunne være gode jaktmarker for mennesker, og på havbunnen her er det funnet bein fra både mammut og andre svære pattedyr. Man antar at folk levde her i flere tusen år isolert, fanget av isen på alle kanter. Ikke før rundt 14 000 år siden hadde isen trukket seg så mye tilbake at de kunne vandre inn i Amerika og bli til indianerne.

Så som vi ser behøver vi ikke sørge over at den spennende myten om Atlantis bare er fantasi. Virkeligheten viser seg som vanlig å være vel så fascinerende som det vi mennesker kan finne på i våre eventyr.

Are Hansen

si og han er rett og slett ikke en sånn fyr som kun vil gjøre butikk med deg. Det han gjør betrakter han heller som en tjeneste overfor venner og at gode vibber er bedre en stor omsetning av dårlige varer til overpris.

Det sosiale aspektet må ikke undervurderes her. Dette er rake motsetningen til gatehandelen hvor alt skal gå så raskt som mulig. Til Ole Eskil kommer ingen hvis man kun skal handle et par raske gram. Du må ha god tid og da lærer du deg også å kjenne ham bedre. For om man ikke har felles interesser fra før, er det lett å bli interessert i det som Ole Eskil snakker om. Han er en lidenskapelig forteller, men ingen multitasker. Så etter et par tette må han enten konse på pratinga eller ta seg av bestillingene. For det meste snakker han og da går det såpass unna at veiingen og pakkingen i små plastposer må vente. Han kan teoretisere over politikk, fotografering, helseproblemer, musikk, om boken han skriver på eller

nær sagt hva som helst. Noen ganger er man så langt inne i utredningene at man nesten glemmer å betale. Å skulle det skje er det ingen problemer bare husk å ta med deg pengene neste gang. Å krite er også i orden, for hos Ole Eskil er det kun snakk om tillit.

Den tidligere sjømannen nærmer seg nå de 50 og er idag uføretrygdet. Selv har han til mer en husleia og kundene slipper å bli sett i parker, på brune kneiper og andre tvilsomme steder. En vinn-vinn situasjon så og si og i 20 år har det funksjonert sånn uten at det har oppstått ubehagelige problemer.

Til sjøs og senere også på land har han hatt alle mulige slags arbeider, lagerarbeider, truckkjører, hos pakkeservice og på bygg. Et såkalt «ordentlig» arbeid vil han idag ikke ha mer og snakker om det å jobbe 37,5 timer i uken som lønsslaveri. Mitt privatliv får de ikke regulere og først hvis marihuana hadde blitt legalisert i Norge kunne han ha tenkt seg en «ordentlig

jobb». «Da ville jeg ha åpnet en coffee-shop og solgt kun de beste varene. Dessuten finnes det altfor lite edel Sativa-Cannabis, det skulle jeg gjerne gjort noe med» sier han.

Hos Ole Eskil finns det et gress med navnet «AK 47». En økologisk marihuana dyrket frem uten kjemisk gjødsling. Noe som verdsettes høyt av Ole Bertil og de fleste av hans kunder.

Den som begir seg til Ole Eskil blir automatisk tilsluttet en ring av fortrolighet, så man sørger for at han ikke kommer opp i faretruende situasjoner. Først og fremst betyr det at at man ikke gir bort telefonnummer hans uten å ha konferert med ham først.

På spørsmål om han er klar for å få avslørt sin anonymitet i Gateavisa smiler han litt og sier: «Gateavisa's journalister har handlet hos meg i årssvis og jeg vet at de er til å stole på».

Henning Fagerhøi

Det Store Picassoranet

Med vedtaket om å rive Y-blokka i regjeringskvartalet – uten engang å ha gått i dialog med rettighetshaverne til Picasso-utsmykningene – har regjeringen Solberg i praksis vedtatt å frarøve det norske folk en kunstgave av internasjonalt format.

Invitert av arkitekt Erling Viksjø, laget Pablo Picasso bildene «Fiskerne» og «Måken», som pryder betongveggene på henholdsvis ut- og innsiden av bygget (ferdig 1970). Bildene ble tegnet av Picasso og sandblåst inn i betongen av norske Carl Nesjar. Dette var nytt materiale for en entusiastisk Picasso, som også var begeistret for Erling Viksjø sin arkitektur. Samarbeidet han innledet med Nesjar, varte i over tjue år og betongrelieffene de gjorde i Oslo ble starten på en lang rekke.

På den høyprofilerte pressekonferansen regjeringen holdt i sakens anledning 25. mai, uttalte kommunalminister Jan Tore Sanner at vedtaket innbærer en sikring og ivaretagelse av Picasso-bildene. Og da snakker han mot bedre vitende. Allerede for et år siden uttalte Picassos arvinger og rettighetshaverne til utsmykningen, at de ikke ønsket at bildene blir flyttet. De var laget for disse byggene – og hører ikke til andre steder. Dette var uttalelser regjeringen glatt ignorerte og uttalte den gang at «opphavsrett er gjenstand for vurdering». De ville med andre ord ikke respektere arvingenes ønsker om å ikke flytte verkene. Men opphavsretten i dette tilfellet er ikke gjenstand for vurdering. Som eier står den norske stat fritt til å rive bygget – og utsmykningene på det. Ønsker de derimot å flytte kunsten, er det rettighetshaverne som har siste ord. Det er billedkunstnerenes rettighetsorganisasjon Bono, som ivaretar rettighetshavernes interesser i Norge, krystallklare på.

Og hadde det virkelig vært regjeringens ønske, å ta vare på Picassos bilder på tross av riving, da ville det vel vært naturlig å ta en prat med de som faktisk kan avgjøre det, noe som ennå ikke har skjedd. At det nok ikke er det reelle ønsket, understrekes av byggtekniske ekspertuttalelser som drar i tvil om det er teknisk mulig å flytte kunstverkene.

Dermed ser det altså ut til at regjeringen Solberg ender med å måtte rive Y-blokka og den tilhørende kunsten samtidig. Allerede har vedtaket vakt stor internasjonal oppsikt og flere og flere protester høres her hjemme. Stormen kan fort bli like stor som da Taliban brukte bazookaer til å blåse bort Buddhastatuene i. Det blir iallfall en sak som vil skaffe Norge og regjeringen Solberg internasjonalt ry, men ikke av det positive slaget.

Vardenær

En nordmann på Kuba

Etter en lang søvnfri natt og 16 timer på fly, finner jeg meg selv på Havanas flyplass. Lukten av Cuba er vanskelig å beskrive. Det første du merker er eksoslukten, men bak den ligger en ubeskrivelig blanding av sukker, palmeroser og havet.

Min bror er også på Cuba. Han skal spille i en film om den spansk-amerikanske krigen i 1898. Han tar meg imot, og vi setter oss inn i en bitte liten, ny kinesisk bil. Dette er en av de nye bilene som Raol har tillatt. Det å være filmstjerne på Cuba bringer med seg noen fordeler. En av dem er privat sjåfør. Dette høres kanskje lukrativt ut, noe jeg kan forsikre dere om at det ikke er. Sjåføren er en god og rund kubaner med dreads. Han kjører fort. Veldig fort. Engelsk kan du glemme. Sikkerhetsbelter kan du glemme. Etter 15 minutter med lett dødsangst er vi trykt på plass i Hemingway Marina. Fattern har seilt hit fra Miami med kona.

Etter en varm natts søvn drar jeg og bror på kostymeprøving for filmen. Filmstudioet var halveis bygget av amerikanerne, og fullført av russerne. Bygningene flasser mer enn en albino etter 3 lange dager på stranda uten solkrem. Tydelig Sovjetisk arkitektur som gjorde et tappert forsøk på å virke futuristisk. Det føles som å besøke et sted som har vært så radioaktivt så lenge at ingen har vært der på 50 år. Kubanere stirrer på de ny ankommede gringosene.

Vi loses inn til kostymeavdelingen. Her er alle klærne som noen gang har vært i film på Cuba. Det finnes klær fra alle epoker fram til 60-tallet. Skal du lage en film fra senere tider har du et stort problem.

Inne på avdelingen mottas vi som stjerner. Ingen snakker engelsk unntatt oversetteren de har hyret inn. Kyss på kinnet. Alle 30 skal ha. Dette er Cubas film-fiff, om man kan si det. Bruttern puttes i diverse kostymer mens de diskuterer armlengder og bukselenger. Alle har tydeligvis noe å si om snittet, fargen osv. Dette diskuteres høyløyt i ca 1 time mens skredderen løper rundt og prøver å tilfredsstille fiffen så godt som mulig. Personlig tviler jeg på at 1 cm fra eller til på ermet vil ha pivotal påvirkning på filmens mottagelse. Jeg begynner å legge to og to sammen. Det er ikke mye å gjøre på Cuba. Det gjelder å holde seg travel.

50-talls Karibia

Etter rundtur på komplekset går turen rett inn til den gamle delen av Havana. Turen ut på motorveien ender på Malacon som går rett ved havet. Utsikten er noe som ikke kan beskrives. Ruvende russiske bygninger som visker om en storhetstid. Havanna vil alltid være frosset i 1958. Hun minner om en død sommerfugl som falmer i et monter, i et gjenglemt hjørne av historien. 1958 er øyeblikket da det siste malingstrøket ble lagt på fasadene, da det siste nye møbelet ble båret inn, den siste amerikanske bilen rullet inn på havna, da de nyeste gulvflisene ble lagt. Alle som bor på Havana er gisler for den regjerende stilen i nettopp dette året. I mot-

setning til de andre karibiske øyene er Cuba storslagent. Capitol National er en blåkopi av Capitol Hill i USA, bortsett fra at den er 5 cm høyere enn i Washington. På andre siden av gaten er det en bygning dekket av hengeplanter. Noen av bygningene ser ut som de er blitt spist av en jungel. Fargene er knæsje: turkis, lime grønn, pistasj og blå. Husene er høye og majestetiske. Nydlige fasader som tårner over smale gater og hva man kan kalle rester av asfalt. En dame trekker ned på sitt toalett, og røret er lagt ut på verandaen. Og avfallet fal-

og én til oss gringos. Triple priser medfølger selvfølgelig den sistnevnte menyen. Det skal dog sies at maten har blitt fantastisk mye bedre de siste årene. Nå som det er lov med import i det små har også kokkekunnskapene begynt å ta seg opp. Pizza er det virkelig store for tiden. Mange av dem holder høy standard. Det skal sies at ingen av dem har oppdaget fersk oregano ennå. Man skulle tro at et land så langt syd skulle ha sterkt krydret mat, men det er virkelig ikke tilfellet.

Min bror hadde (et par dager før jeg

På Cuba lever 50-tallets biler i beste velgående. Foto: Rasmus

ler 4 meter ned i gaten. Ikke et hevet øyebryn fra kubanerne eller han som driver den lille restauranten rett under.

Mat!

Vi finner oss et lite hull i veggen og bestiller to bocaneros og reker i chilli. Jeg studerer menyen og havner på svin i persille. Vi har tydelig funnet et populært sted, for veggene er dekket av mementoer og små beskjeder fra turister. På andre enden av lokalet skimter jeg en norsk 100-lapp blandt alle de andre sedlene som er hengt opp. «Caroline hilser til alle kjente», står det. Etter tre kvarter kommer kokken ut og proklamerer at det er tomt for gass. NADA MASS! jeg prøver meg på litt spansk og spør når han tror mer gass till grillen vil ankomme. No sabe' (aner ikke). Det kan ta en time, det kan ta en dag. Dette er helt vanlig på Cuba. Angående mat; maten er sub par, sier alle guidene. Lonely Planet anbefaler noen steder, men det er begrenset hva en kan få til med spam og andre rasjonerte varer. Fisk har Cuba masse av, men det aller meste eksporteres rett til Kanada. Alle prøver å tjene penger her nå som Raol har lettet litt på jerngrepet. Dette medfører også at alle skal prøve å tjene penger på deg. Mange steder har to menyer, én til kubanere

ankom), overhørt to jenter snakke norsk. Disse, viste det seg, jobbet på den norske ambasadene. De tok oss med på lokale teatre hvor nordmenn kommer gratis inn. Er du norsk skattebetaler har du nemlig vært med å støtte kultur på enkelte steder på Cuba. Stykket er på spansk, og jeg fyller tiden med å innbilde meg handlingen. En eim av septikk fyller plutselig lokalet. Er det bare jeg som merker den? Et blikk bort på pappa avgjør saken. De norske jentene snakker spansk i rasende fart. Dette er jenter med ben i nesa. Mastergrad i internasjonal politikk, praktkantplass på ambasadene. Jeg merker fort en pinsel over egne meritter. «Hvor jobber du?», spør hun ene. Jeg prøver å få min lille deltidsstilling på Ullevål Skole til å høres så interessant ut som mulig. Jeg feiler. Heldigvis kan jeg vinne litt respekt på at jeg har seilt halve jorden rundt.

De tar oss med til en av Havanas bedre restauranter. Den er i en leilighet i 8. etasje. Det er nemlig blitt lov å drive et etablissement i sitt eget hus her på Cuba. Etter en time med prat og latter kommer fantastisk mat på bordet. Grillet fersk fisk i tomat saus, Ropa Vieja («gamle klær») en rett som består av revet oksekjøtt i god saus, med paprika og løk. Kylling i annanas saus var også på bordet.

Etter å få påpekt hvor dårlig spansken min er, går turen videre til et kabaretshow på Hotel National. Jeg føler meg 5 cm lavere allerede der vi spaserer langs gatene, mens jentene legger ut om internasjonale forhold og politikk. Per Gynt kan de utenatt. Hva har jeg drevet med de siste 10 årene tenker jeg.

Etter kabaretshow med kubanske skjønnheter går turen videre til en av Cubas mest kjente jazzklubber. Det er stinnpakket av vakre unge mennesker som danser bedre enn de fleste på norske talent show. Jeg prøver å bevege hofte. Jeg gir opp. Bandet er ett av Cubas mest kjente. En smellvakker moccafarget dame står på scenen og synger. Tannreguleringen sponset av den kubanske stat glinser i strobelyset. Underlig sexy. Plutselig går strømmen i lokalet. Jubelen bryter ut, alle tenner lysene på mobilene og bandet forsetter. Noen drar fram en trompet og festen tar virkelig av. Folket tar scenen og danser vilt. Luftkvaliteten raser i den trange kjelleren. Dette bandet har nemlig blitt litt for populære for sitt eget beste, og når de i tillegg hincer til politisk misnøye, tar staten strømmen, forteller min norske overkvinne fra ambassaden. Stilig.

Ignorance is bliss

Kubanere jeg møter på her, og får mulighet til å snakke med (dvs de som kan litt engelsk), er misfornøyde. De er misfornøyde av en god grunn, men ironisk nok er det fordi de er relativt godt utdannet alle sammen. De har intellektet og utdannelsen til å drømme i farger. Jentene fra ambassaden sier det samme. I forhold til resten av karibien er Cuba et lite stykke skandinavia på noen måter. De har gratis helsetjeneste, gode veier, og utdanning (her er det store variasjoner). Helsetjenesten og utdannelsen er dårligere enn noen av våre røde landsmenn kanskje skal ha det til, men den er hundre ganger bedre enn ingenting. Noe som er tilfellet på øyene rundt Cuba. De har skoler og leger også andre steder i Karibien, men de er ikke gratis. Aberet er at kubanerne er fanget. De ser ikke at i forhold til landene rundt, lever de i et svært utviklet og solidarisk samfunn. Det er vanskelig å sette pris på et fengsel, uansett hvor bra det måtte være der inne. Kapitalismens brutale virkelighet med opp til 12 timers arbeidsdager på luse lønn i Florida er noe spesielt de unge kubanerne idealiserer. De vil ha det. Man kan kritisere ettparti-staten, men det er lett å se hvilken propaganda som ble sittende. Den amerikanske drømmen lever kanskje best nettopp her hvor folket nektes å gå i fella.

Hvetebrødsdagene

Er du hipster har jeg dårlige nyheter. Det er ikke lenger mulig å besøke Cuba før det var kult. For 12 år siden var det nesten umulig å gå på restaurant å få et ok måltid, hvis du ikke var svært stødig i spansk, og godt kjent. Det fantes dollar butikker, men lite å få kjøpt i dem.

I dag er alt anderledes. Det dukker

Fidel nyter en kreftstav. Bildet er fra tiden før respiratoren

opp en ny CUC butikk hver dag. Det er mulig å spise sushi. Det er en ny bok som er sluppet av partiet som beskriver 216 nye yrker som kubanere kan drive med uten ansettelse gjennom staten. brødbakere, brønn gravere, og septik tømmere kan nå fritt starte sin kapitalistiske drøm uavhengig av partiet. De unge på Cuba går i knæse farger og ville hårfrisyer. De skal opp og ut.

Romeo og Juliet

Ikke dra til Cuba hvis du ikke er villig til å ta litt sjanser. Du må tørre å spise gate-maten, snakke politikk så busta fyker, bli med hjem til folk på middag, og ville damer inn i mørke, trange gater. Sist, men ikke minst; tørre å forelske deg.

Jeg kan garantere deg at du vil falle hvis du tør å åpne deg opp for dette folket. Personlig falt jeg for en utrolig vakker servitør et par mil utenfor Havana. Etter tre dager med flørtende blikk dro en av de engelsktalende kollegaene hennes meg til siden å spurte hva faen jeg drev med. Han sa: «Hvorfor i helvete har du ikke spurt henne ut ennå? Hun

har tydelig vist at hun liker deg, og her går du og somler?!!» Hun begynner å bli utålmodig fikk jeg beskjed om, og han var drittlei av å høre på masingen hennes om hvor jeg var hen, og om hvorfor jeg ikke hadde bedt henne ut ennå.

Når en kubansk jente viser at hun er interessert i deg må du handle. Det er direkte uhøflig å bare smile å blunke

til damene, for å så ikke gjøre noe med det. Samme kvelden var vi ute på date. Kubanske damer er noe helt eget. Trust me.

Distriktpolitikk

Etter 3 dager måtte jeg dra tilbake til byen. Havanna var ikke det samme. Jeg dro inn til et av de dyre hotellene å fikk resepsjonisten til å ringe henne å invitere henne ned til byen (noe min spansk aldri ville prestert). Det takket hun ja til, men hun kunne ikke komme før til helgen. Jeg var dessuten nødt til å betale bil for henne. Cuba kjører nemlig en ganske røff distriktpolitikk. Det er ikke noe problem å få buss ut av Havanna. Inn til Havanna derimot, kan vise seg å være vanskelig. Jeg er ikke helt sikker på hvordan lovene er nå, men før i tiden fikk du ikke dra fra ett distrikt til et annet uten en god grunn. Du måtte ha en slektning du skulle besøke eller arbeid. Dette er en av metodene satt i sving for å sørge for at folk forblir i distriktene. Du må søke om å få flytte inn mot sentrum, og da burde du ha en meget god grunn.

Etter et par dager var det fredag, og jeg fikk beskjed om å vente ved inngangen til marinaen. Hun skulle komme ca kl 11.

Anstandsbrødre

Klokken 9 sto jeg opp for å ta en dusj, og tror du ikke dama og hele familien allerede står på kaia og vinker. Hun smiler nervøst til meg og gir meg et kyss. Jeg stotrer ut et nervøst *hola* til folkemengden. Blandt familien står to svære karer og stirrer på meg med et blikk jeg kjenner godt igjen. Jeg er også storebror. Etter litt prat om Norge, fisk og olje, får jeg igjen beskjed om å passe godt på familiens øyesten. Jeg betaler sjåføren, og familien setter seg inn i bilen å kjører av gårde. Vi står igjen på kaia. Hun ler nervøst, kysser meg på kinnet og sier "lo siento mi amor." (unnskyld min kjære). Hun hadde nemlig ikke fått lov av familien å dra hvis ikke brødrene kunne være med og gå god for meg. Det var jo plass til flere i bilen, så de tok med søster, onkel og barn også.

Vi hadde 5 fantastiske dager sammen i Havanna. Hun kunne litt engelsk og jeg litt spansk. Resten ordnet kjærligheten og Google translate. Pengene jeg brukte på å få kjørt henne inn, fikk jeg tilbake rett og slett ved å ha henne på armen: taxi ble opp til 10 ganger billigere, og her og der fikk vi kjøpt mat og drikke til kubanske pesos. Vi leide et "casa particular" som det kalles her nede. Det består av å leie et rom i noens leilighet eller hus. Dette kan jeg anbefale på det varmeste. Det er mye rimeligere enn hotel, spesielt hvis du har en lokal dame som kan prute litt. Hoteller er like, nesten uansett hvor du er i verden. Casa particular derimot gir deg en autentisk opplevelse du sent vil glemme. Det er noe eget ved det å våkne til en kubansk familie som krangler i etasjen under om morgenen. Tett inntil ligger en smellvakker señorita og rynker på nesen i halvsøvn av dramaet som utspiller seg nedenfor. Jeg smiler, kysser henne på kinnet, tar et godt tak og sover videre.

Dette er definitivt "hvetebrødsdagene" på Cuba. Akkurat passe kapitalistisk, uten å ødelegge den autentiske kubanske opplevelsen. Jeg er oppriktig redd for hvordan dette skal gå. De fleste håper at Obama skal fjerne blokaden før han går av. Jeg er redd det vil fjerne osteklokken over landet, og fortsette den stien Cuba var på i 1958. På vei til å bli enda et tropisk Las Vegas fullt av gambling, sprit og ulykkelige skjebner for de innfødte. Fort deg før det er for sent.

Rasmus

Eksport: sukker, nikkel, fisk, medisinske produkter, sitrusfrukter og kaffe. Største importartikler: matvarer, bensin, klær og maskiner. Cuba hadde en gang i tiden ca. 35 prosent av verdenshandelen på sukker, men dumping fra en rekke land førte til at andelen idag er nede på ca. 10 prosent.

38 biler per 1000 innbyggere, mest gamle biler uten katalysatorer. I Norge har vi over 500 biler per 1000 innbyggere...

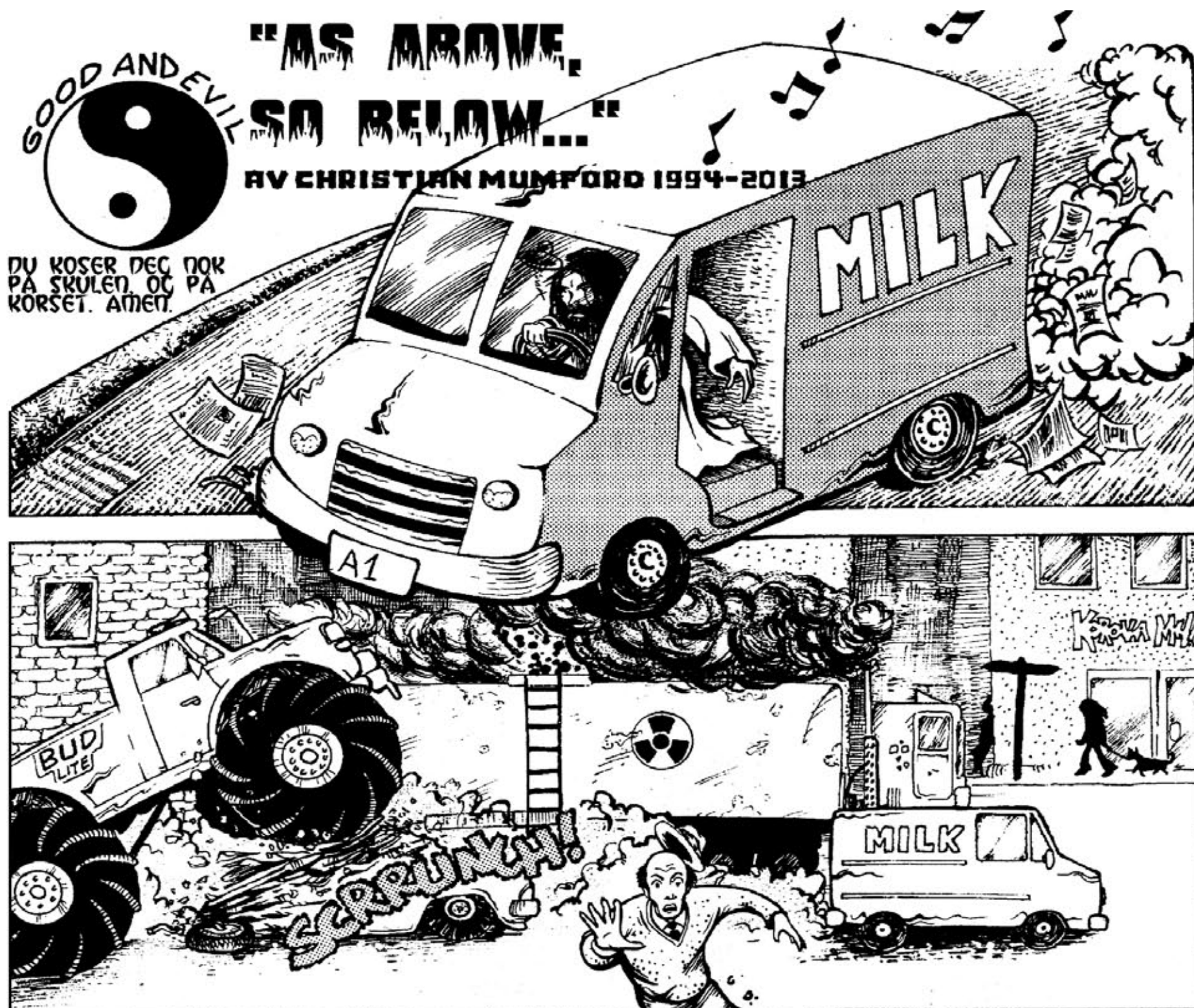
Cuba kan skilte med et av de beste **legevesen** i Kariba og Latin-Amerika. Omlag 30000 leger fra Cuba jobber f.eks. i Venezuela under «olje for leger» programmet.

Kubanske dissidenter som forbryter seg står overfor arrest og innmuring. I 1990-åra ble det rapportert at Cubas **ekstremt store fengselssystem** (ett av de største i Latin Amerika) besto av over 40 høyrisikofengsler, over 30 lavrisikofengsler og minst 200 arbeidsleire.

Innkvartering

Fidel Castro er meget stolt over *Villa Marista*, et notorisk fengsel som sperrer inne politiske rebeller og vrangstilte. Høyrisikofengslet *Canaleta* huser ca. 3000 fanger under svært gunstige soningsforhold som feks. juling til middag, massevoldtekt og trange fangehull. Voldelige revolter og sultestreiker har forekommet i Kubanske fengsler og de innsatte blir da straks tvangsforet med trakt og sonde. USA har også sitt berømte industrielle fengselskompleks, *Guantanamo Bay* med diverse avdelinger som er gradert etter sikkerhetsmessige årsaker. Diverse selvmordsforsøk har forekommet og Guantanamo har en egen psykiatrisk institusjon for å ta i mot fanger som har alvorlige lidelser og får deretter «behandling» for disse. Guantanamo ble i 2012 anklaget for å ha brutt minimumsstandarden for menneskerettigheter som Genevekonvensjonen skal gi garanti for. Obama gikk til valg på å stenge etablisementet, men det har ikke skjedd.

Ard Plogen

HVER EN GÅR TIL SITT, DE GODE FÅR MELK OG DE SYNDENDE FÅR ØL, VI
STARTER LIVET MED MELK OG ENDER DET MED EN SOMMERPILS I SYNDEN.

En blafrende fakkel i natta

En fakkel blafrer i natta
Et vindpust stryker over jorda
En stemme visker en trøst og et håp

Til dem som bygger slott og katedraler de aldri mer vil slippe inn i
Til dem som vasker bort møkka etter de rikes orgier
Til bøndene som før oss med sine avlinger
Til hverdagsakrobatene balanserende på toppen av oljerigger
Til all verdens treller bundet til dataskjermer
Til alle som må smile til hver eneste kunde gjennom kasseapparatmonotonien
Til de slitne samaritanene med de varme hendene
Til dem med rygger som slites umerkelig hver dag
Til direktørbarnas importerte au pairer
Til all verdens uskyldige sykmeldte
Til telefonselgerne som er mer foraktet enn parkeringsvakter
Til reparatørene av verdens klokker
Til alle håpløst akademisk overkompetente
Til alle på vei tilbake til vikarbyrået
Til vintråkkerne på markene i Champagne
Til de permitterte som flommer over av virketrang
Til jordmødrene, søppelkjørerne og vaktmesterne
Til dem som perfeksjonerer sitt yrke med stolthet
Til dem som gråter av fortvilelse før hver arbeidsdag
Til alle som bærer verden videre
Til dem som blir plyndret for nesten alt de skaper

En fakkel blafrer i natta

For dem som er kynisk kastet ut av porten
For alle som blir jagd bort hvis de prøver å slippe inn
For hver eneste som går berserk på sosialen
For hver forsørger med tomme kjøleskapshyller
For dem som søker utrettelig og teller hvert avslag
For hver familie frarøvet hus og jobb
For alle liv voldtatt av jypleriske spekulanter
For alle som ikke klarte å henge med
For dem som ønsker at tårer var gull
For tiggere langsomt til grunne i gatene
For dem som har flyktet fra nød til nedverdiggelse
som forgjeves prøvde å flykte fra frykten
For hver martyr som ser drømmene sakte svinne
For dem med sluknede øyne over kaffekoppene på kafeene
For dem som har mistet alt utenom sin verdighet
For hver protest torpedert av kanoner, køller og tåregass
For dem som trodde at det aldri ville ramme dem

Noen herjer i verden
Noen leker med hus og bedrifter
Noen spiller brettspill med brikker av bankende hjerter
Noen er født med gullhår i raua
Noen eier alt bare ikke skam
Noen overfører gjelda til de avmektige fattige
og går til inkasso hvis avdraget ikke betales punktlig

Noen dreper og veit det og gir faen
så lenge de ikke ser det og de ikke bryter loven
Noen snakket en gang om å skape, så og få noe til å gro
Nå snakker de bare om å spare, luke og beskjære
Noen utnytter, utbytter, voldtår og plyndrer
Noen har et ego større enn jordkloden
Noen står fram med en falsk agenda
Noen trekker i usynlige tråder
Noen har ingen grenser for hvor langt de er villige til å gå
Noen lager lister og legger planer
Noen er jordas parasitter
Noen sikter med kapitalens gevær

Mot dem som lener seg tilfreds tilbake i sofaen
Mot dem som venter på nakkeskuddet
Mot dem som mener at politikk er uviktig latterlig
Mot alle som tror at systemet er meislet i stein
Mot dem som måler lykken i fotballresultat og såpeserier
Mot alle som morer seg til ubevist kjedsomhet
Mot dem som tror blindt på mytene
Mot dem som tror det er nok å smile kokett
Mot alle som går vill i labyrinter av forordninger
Mot dem som går motvillig ned i lønn
Mot de viljeløse, motløse og patetisk avmektige
Mot alle som går tillitsfullt på jobb hver dag
Mot dem som ikke innser at de er slaver for bankene
Mot dem som tror de veier mindre enn en kvark
Mot alle som forføres av økonomenes tåkeprat
Mot dem som tror de har forlatt proletariatet
Mot dem som trækker over tiggerne i gatene
ikke av ondskap men av vane
Mot alle som ikke enser at sverdet henger over dem
Mot dem som slår tilbake og derfor står ytterst på stupet
Mot alle som tror de står sterkest aleine
Mot dem som tror at det aldri vil ramme dem

Ingen utmark ble dyrkbar av å bare prate om det
Ingen tue ble bygget av en enslig maur
Ingen helt med gunner vant krigen aleine
Tyrannier ble styrtet da mange gikk sammen
Der hvor trassen spirer er ingenting umulig
Intet samfunn ble bedre uten omsorg og solidaritet
Alle framskritt ble gjort av de glemte anonyme masser
men hver eneste sjel bar på en drøm, et håp og en vilje
Alle veit hvem formet verden
Alle veit hvem som kan forandre den.

En fakkel kan eksplodere i en veldig flamme
Et vindpust kan bryte ut i en uimotståelig orkan
En viskning kan brøle ut i et triumferende kor

Stein Holte

Neste Gateavisa:

Økologi og Science Fiction

Hasjtinenser

Lei av å røyke? Lyst til å slutte / ta en pause?

Cannabis er det mest brukte rusmiddelet etter alkohol og kaffe. Vi er mange som liker den drømmende, lett psykedeliske rusen: antall *daglige* hasjrøykere i Norge er anslått til 100 000 mennesker, og det er nok langt flere som tar seg en joint nå og da. Som med alle rusmidler er det forskjellige grunner til at folk tar dem. Cannabis øker estetiske opplevelser som musikk og kunst, og kan være nyttig for kreativitet og idemyldring. Og det er lite bivirkninger, du våkner ikke kvalm og med kuppelhue dagen derpå slik som med alkohol.

Men nettopp dette siste er også det største problemet med cannabis. Det gjør det jo lett og fristende å gjenta opplevelsen, langt oftere enn de fleste av oss orker å gå på fylla. Men når man røyker daglig blir effekten en annen enn ved tilfeldig bruk. De positive effektene blir svakere, og det hopper seg opp med negative virkninger: korttidshukommelsen blir dårlig, du får mindre initiativ, du orker ikke lenger lese bøker eller delta i mer kompliserte ting. «Æsj, jeg tar meg heller en joint til...» De fleste ender opp i en passiv livsstil der de ikke gidder annet enn å se på film eller spille dataspill. Livet blir ganske kjedelig og grått, og det blir vanskelig å fungere i arbeidsliv eller studier. Denne nedadgående spiralen går gradvis, så det er ikke alltid så lett å innse selv hvor sløv du har blitt.

Er det ikke bare å slutte igjen da? Vel, jo i prinsippet, men det gir en del ubehagelige abstinenser. De er ikke i nærheten av hva en alkis eller narkis opplever, men likevel ille nok til at folk kvier seg for å slutte. Her får du en oversikt over hva du kan forvente deg, og hvordan du kan takle dette.

Svette og irritasjon

Den første dagen jeg lar vær å røyke går ganske greit. Jeg har nok lyst på en joint, men klarer fint å la være. Det er når natta kommer at ubehaget setter inn. Det blir vanskelig å sove, jeg svetter og vrir meg i senga, og irritasjon og sinne tar over bevisstheten. Jeg sovner utslitt utpå morrakvisten og får meg noen få timer søvn.

Hjernene våre er et fantastisk organ. Når vi jevnlig tilfører den sløvende stoffer, vil den gi opp energinivået sitt for å forsøke å fungere normalt («homeostasis»). Det er det du merker effekten av nå når du slutter å røyke cannabis daglig.

Neste dag føler jeg meg trøtt, men ganske bra. Det er deilig å kjenne at huet har klarnet en del. Jeg legger mer merke til verden rundt meg – at sola skinner og fuglene synger – og får lyst til å gjøre ting. Det er først da jeg oppdager hvor sløv jeg har vært den siste tida.

Men så kommer natta igjen... Virkningen er omtrent som første natt, men svakere. Og neste dag er bedre enn den første igjen, mer livsglede, mer initiativ. Etter en tredje litt ubehagelig natt føler jeg at jeg har blitt meg

selv igjen slik jeg husker fra før den lange røykeperioden. Det er herlig å kjenne at intelligensen vender tilbake, og at abstinensene «endelig» er over.

Men der tar jeg litt feil. For det er vanlig at det er den 4. dagen som er verst! Det er som et siste lite utbrudd før hasjen slipper taket. Jeg er potte sur, og synes alt

er fælt i livet. Jeg har lyst til å skjelle ut alle og sende dem sinte mailer og SMSer. Men etter så å kjempe meg gjennom en slitsom natt er det endelig over, og jeg får tilbake humøret og evnen til å sove igjen.

Det ovenstående er en grov skisse, og kan variere en del mellom folk. Hvis du har røyka jevnlig i mange måneder eller år kan nok abstinensene vare lenger. Det er lett å skjønne at mange gir opp underveis, og går tilbake til jointen igjen. Men det er en del ting du sjøl kan gjøre for å lykkes:

Hjelp til selvhjelp

Folk har forskjellige taktikker for å komme seg gjennom avvenningen. Noen drikker seg drita første kvelden, så de kollapser i senga og slipper første nattas ubehag (og våkner forundret til nedsvatta sengetøy!). Andre sløvende midler virker også. Valium er effektivt, men de færreste av oss har slikt liggende (heldigvis). Reisesykeletter er søvndyssende og selges reseptfritt på apoteket, og de har også en del mildt beroli-

gende urtepreparater (Valerina, mfl.)

Som daglig hasjrøyker våkner du alltid litt bakstein dagen etter, og er kanskje vant til å tylle i deg kaffe for å fungere sånn nogenlunde. Når du driver og avvenner deg er det lurt å unngå for mye av denne sterke stimulanten. Unngå kaffe, te og sjokolade på kvelden og ettermiddagen, så gjør du jobben lettere for deg sjøl.

Men det er ikke bare kjemi som funker. Det hjelper godt å gjøre noe fysisk slitsomt: gå og svøm noen hundre meter i et basseng, hogg ved, gå lange turer. Dette gjør jo generelt at man sover bedre, og i dette tilfellet hjelper det spesielt godt mot svettetoktene.

Aktiv bevissthet er også viktig. Hver gang det bobler opp en irritert tanke fra underbevisstheten behøver du ikke ta den alvorlig. Minn deg sjøl på at du er på avvenning, og at du bør vente noen dager med å forholde deg til problemer og irritasjoner i livet. Det kan også være lurt å fortelle venner og kjærester hva du driver med, så de er litt forberedt på urimelige utfall. Hvis du er i arbeid er det sikkert lurt å legge avvenningen til en helg eller ferie så du slipper å skjelle ut sjefen og få sparken...

Hvorfor røyka du?

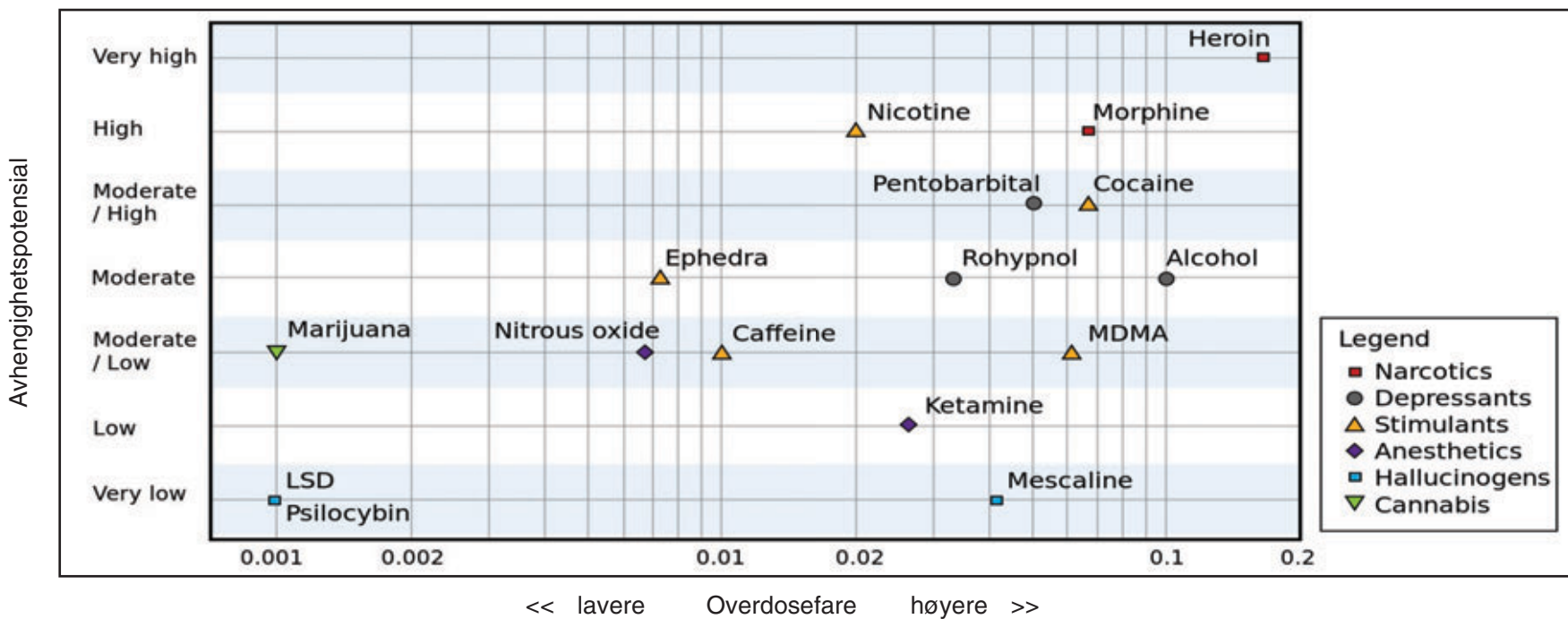
Etterpå er det lurt å bruke litt oppmerksomhet på å tenke gjennom hvorfor du røyka hele tiden. Var avhengighe-ten noe du bare gled inn i som et rent kjemisk resultat, eller var det andre grunner? Veldig mange hasjrøykere jeg har møtt har søvnproblemer. Enten sover de dårlig i det hele tatt, eller de har så forskjøvet livsrytme at de ikke klarer å sove og stå opp i takt med skole eller jobb. Dette siste er nå en akseptert diagnose, «Forsinket søvn-fase syndrom». Vi har alle en indre biologisk klokke, men for meg og mange andre følger denne ikke sola på en normal måte. Det kan da bli et hælvetes slit å holde en vanlig dagsjobb. Jeg trodde en stund at det bare var å venne seg til en vanlig døgnrytme, legge meg tidlig og stå opp tidlig. Men så enkelt var det ikke. Er du en av oss så må du bare ta konsekvensen av det, og heller finne deg en ettermiddagsjobb. Hvis det ikke er mulig, eller du går på skole, så ta kontakt med legen din og prøv **Melatonin**. Det er et stoff hjernen lager når du skal sove, men det finnes også i pilleform, som innsovningshjelp. Det er harmløst; det er ikke vanedannende, og det mister ikke sin virkning over tid som – i motsetning til vanlige sovepiller.

Veien videre

Som vi har sett har dessverre hasj og marihuana et stort misbrukspotensiale. De fleste jeg kjenner røyker enten ikke i det hele tatt, eller de røyker hele tida. Men det betyr ikke at det er umulig å ha et begrensa forbruk, sjelden nok til at det ikke hemmer livsutfoldelsen din. For meg betyr det at jeg ikke kan røyke oftere enn 1-2 ganger i uka, men folk er jo forskjellige. Prøv deg fram hvis du ikke helt vil gi slipp på dette faktisk interessante rusmiddelet. Trøsten er at når du gjør det sjelden så er virkningen også mye sterkere og mer interessant.

Lykke til!

Gudleik Krattskaug

Damene kommer – endelig

Lysning i Nord

Tegneserier har alltid vært sentralt i Gateavisa, og flere kjente tegnere startet sin karriere i og rundt avisa. Med ujevne mellomrom utgir vi tegneseriealbum under tittelen «Psykose», der vi slipper til nye og ennå ukjente tegnere.

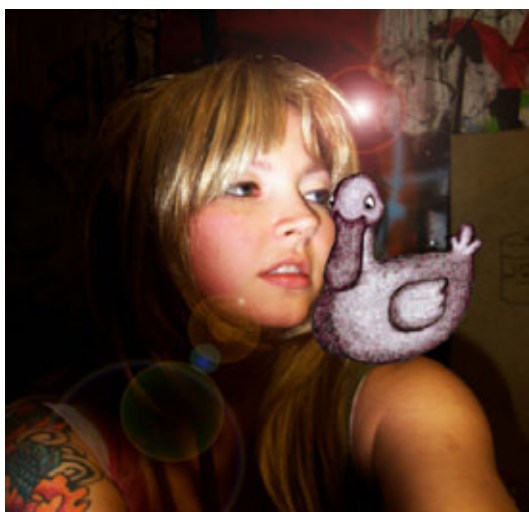
Men tegneseriefeltet har så langt vært sterkt dominert av menn. Det bare et par norske, kvinnelige serieskapere synlig i mainstream media: Lise Myhre («Nemi») og Katrine Haaland («Piray»). I tillegg kjører Dagbladet «Zelda» av Lina Neidestam, men hun er import fra Sverige.

Det siste er ikke tilfeldig. Sverige er langt foran Norge i interessen for voksne serier, og det er kvinnene som fronter bølgen, med store navn som Coco Moodysson Lina Neidestam, Sara Granér, Liv Strömquist, Ellen Ekman. De

Mye av tegneseriebølgen i Sverige skyldes **Serieskolan** i Malmö. Den har skapt et stimulerende miljø for serieskapere og gitt utdannelsen en seriøsitet og akademisk status, med mulighet for studielån og stipender. Også Norge har nå fått en tegneserielinje på Bjerkely Folkehøyskole, selvom den ennå ikke kan sammenliknes med gjennombruddskraften til Serieskolans elever.

Ingrid

Men selv uten skolevesenets hjelp dukker det opp lyspunkter også her på berget. Vi var så heldige å komme i kontakt med **Ingrid Bomann-Larsen** og ga henne bred plass i

leverer både korte striper til de store dagsavisene og lengre album til bokhandlerne. Tegneseriebøkene til Strömquist og Granér trykkes jevnlig i opplag på 15 000 - 20 000, mens det i Norge bare er Pushwageners «Soft City» og Steffen Kvernlands «Munch» som noengang har passert 10 000 eksemplarer. Moodyssons selvbiografiske «Aldrig godnatt» er den første svenske tegneserieromanen som er blitt filmatisert. Siden 2002 har kvinnelige serieskapere dratt av gårde med den viktigste svenske tegneserieprisen Urhunden hele 9 av 12 ganger, mens i Norge har ingen kvinner fått den tilsvarende prisen Sproing siden 1999. Disse damene lager ikke lettvinnt underholdning, men bruker humor for å ta opp høyst politiske og kontroversielle temaer som skaper debatter i media.

vårt siste Psykose. Hun har også bidratt med kortere serier i det regulære Gateavisa. Ingrid er minst like rå som sine svenske kolleger, og hennes skildringer fra rølpete fest- og utemiljøer sett fra damenes synspunkt er kostelige. Streken hennes er røffere og mer sparsom enn de formelt utdannede svenskene, og hun har blitt kalt en «kvinnelig Christopher Nielsen», med et like skarpt øye for karakter typer som vi alle kjenner igjen fra livet. Vi får sex, dop, intriger og skadefryd skildret med ironi og humor.

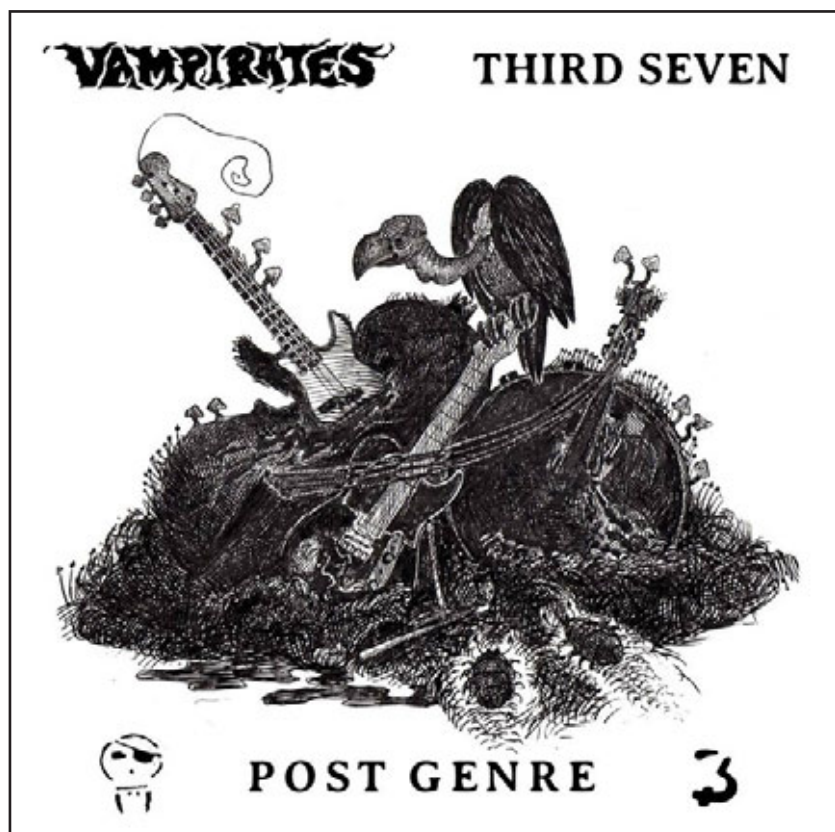
Ingrid driver også med andre former for kunst. I tillegg til å lage og selge prints fra nettstedet sitt er hun tett og personlig engasjert i den amerikanske musikeren Billy Mickelson og hans one-man musikklabel **Third Seven**.

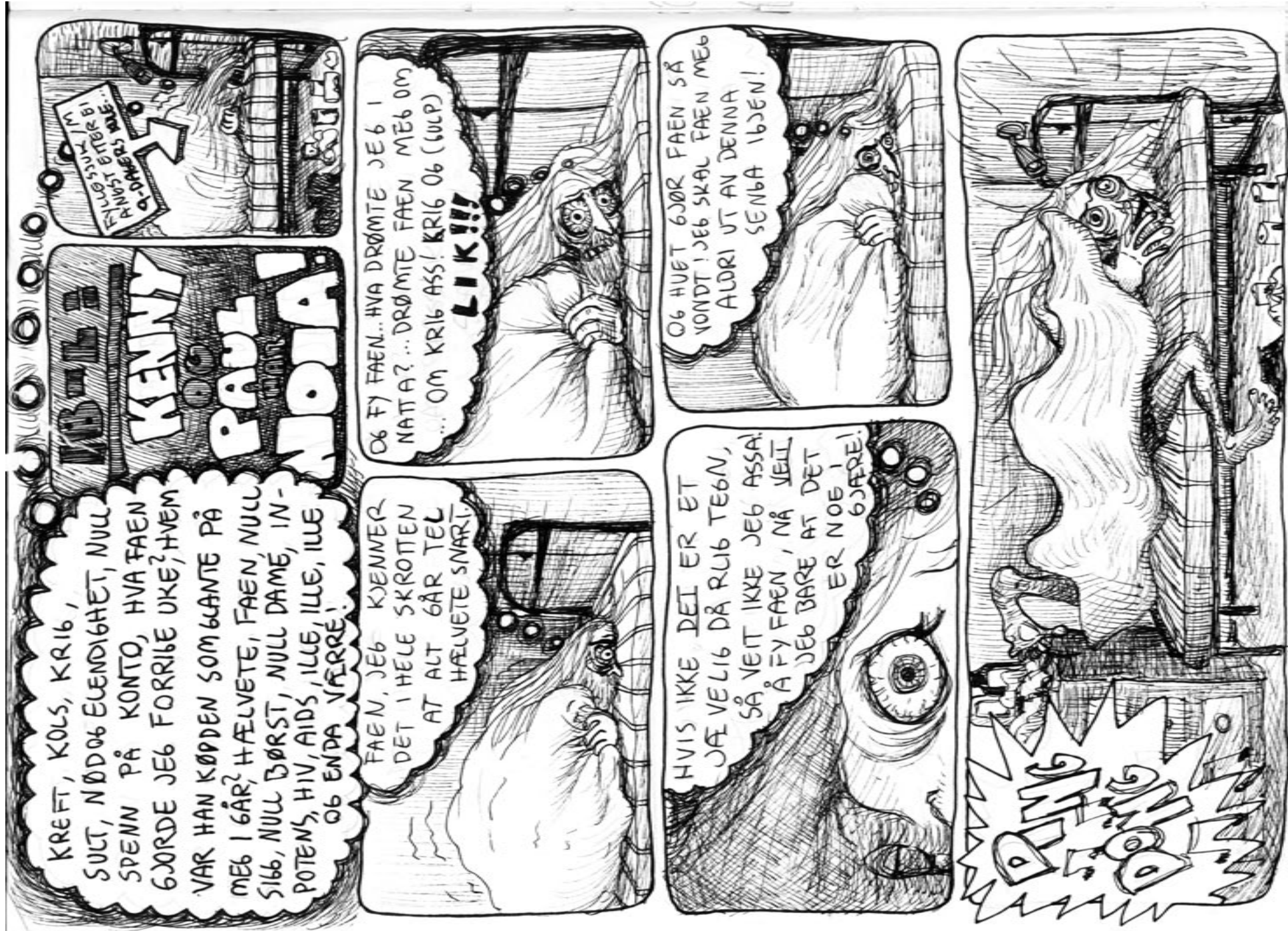
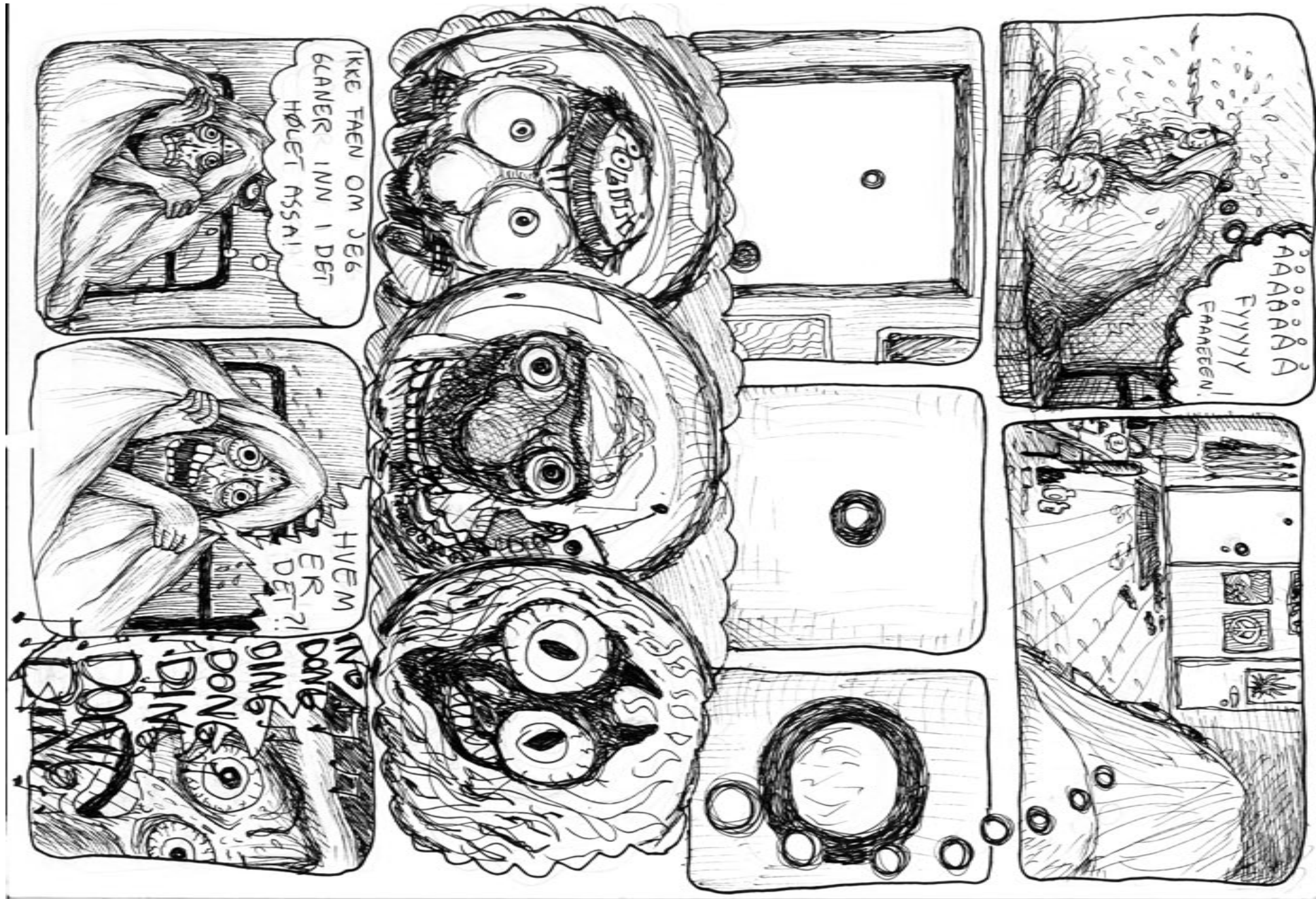
De har turnert USA og Europa, og Ingrid bidrar både musikalsk og med platecovere. Third Seven er et eksempel på kunstnere som er opptatt av *kunsten*, og ikke av penger. All musikken er fritt nedlastbar på nettsiden deres, men de tar gjerne imot frivillige donasjoner for å holde ting gående. Du kan også kjøpe musikken på CD, med Ingrids fine covere. I sommer kommer dessuten en vinyl (flexidisk), og Ingrid jobber nå med en tegnefilm til den. Ta en titt på www.bomann-larsen.com og www.thirdseven.com

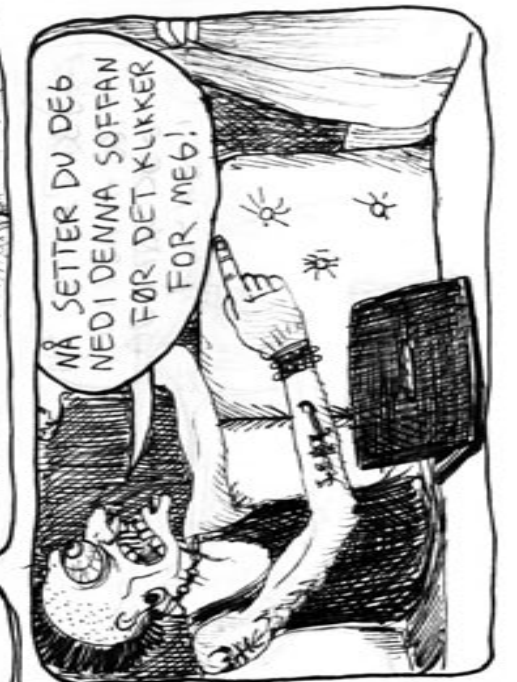
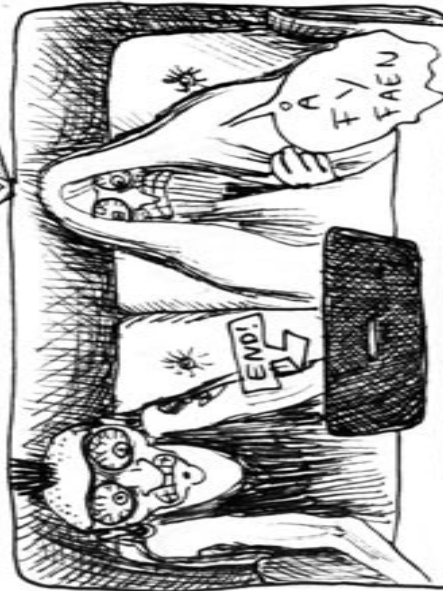
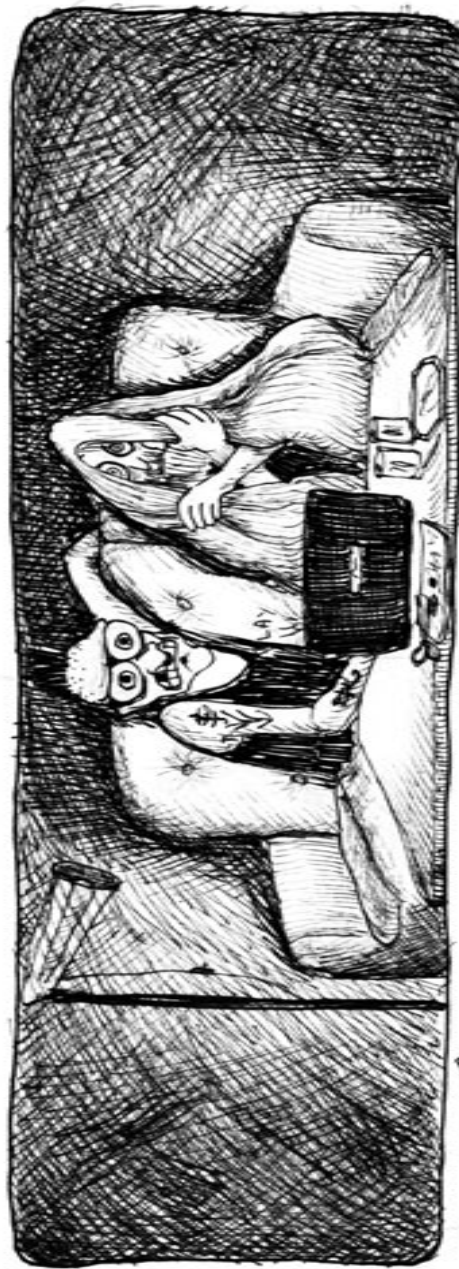
På de følgende sidene får du Ingrids harselas med filmen «Zeitgeist», et (dessverre veldig populært) eksempel på konspirasjonsteoretikernes engstelige forvirring (se også omtale i Gateavisa nr. 186 på www.gateavisa.no/arkiv).

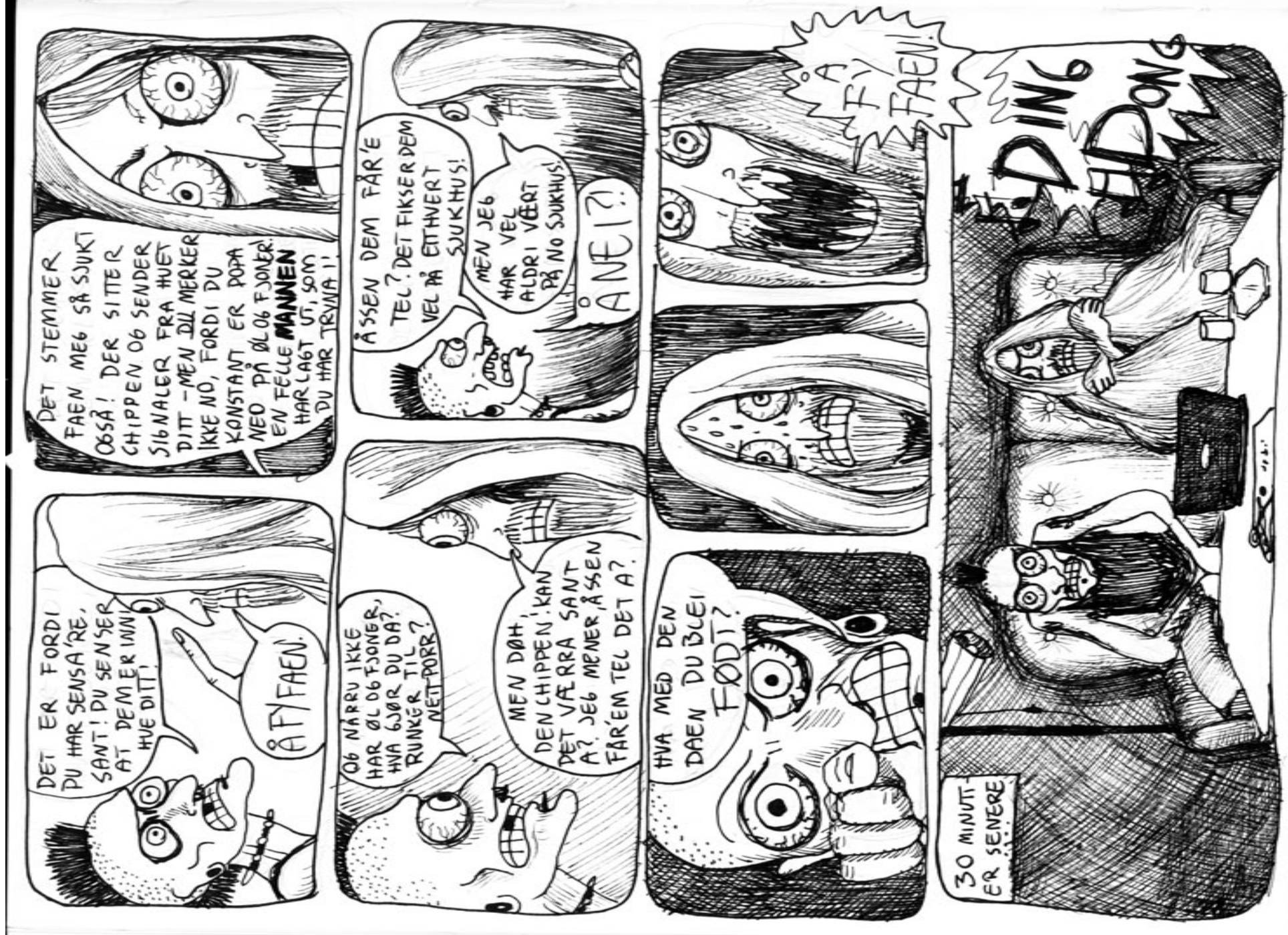
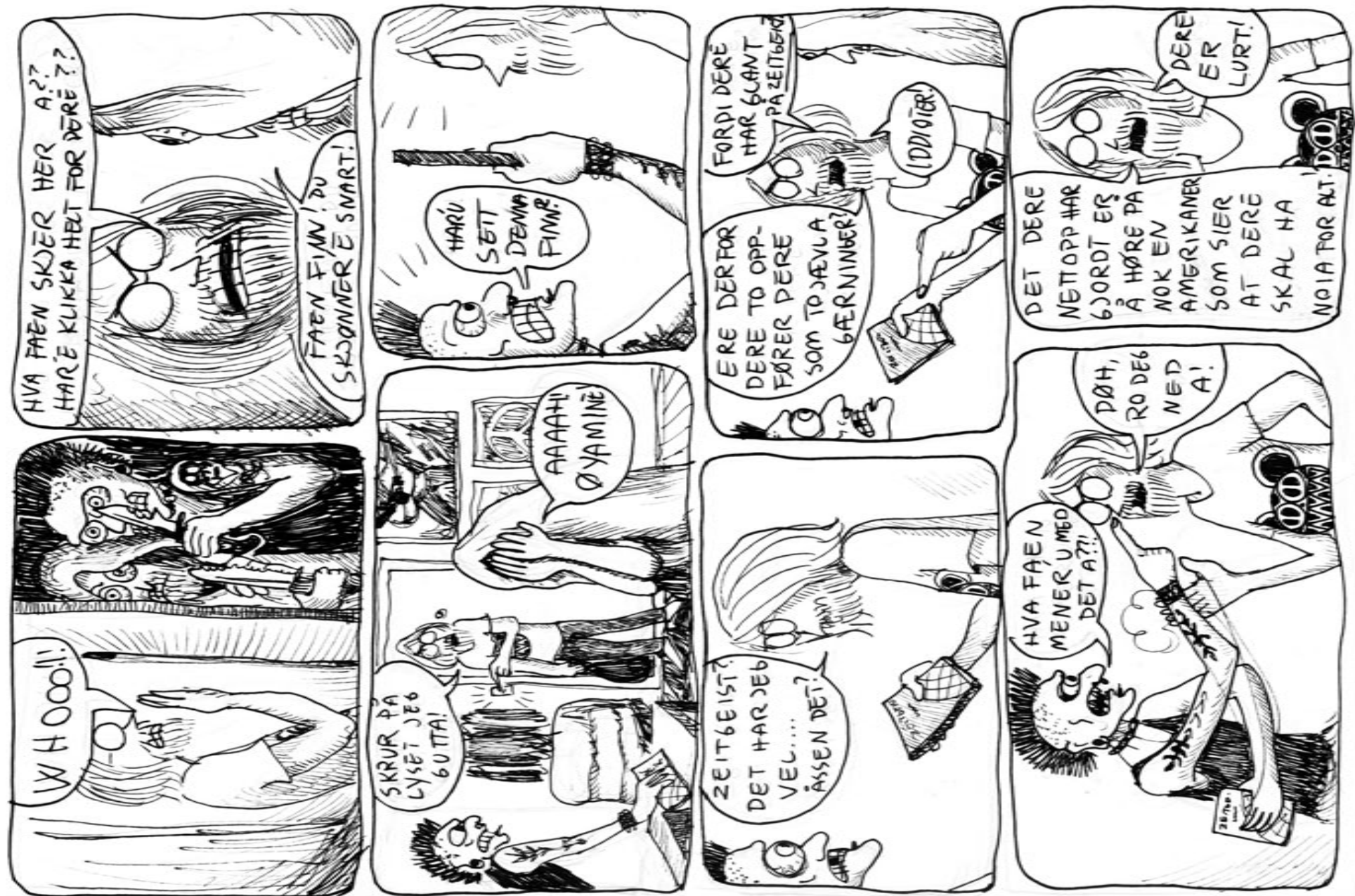
Tekst: Are Hansen

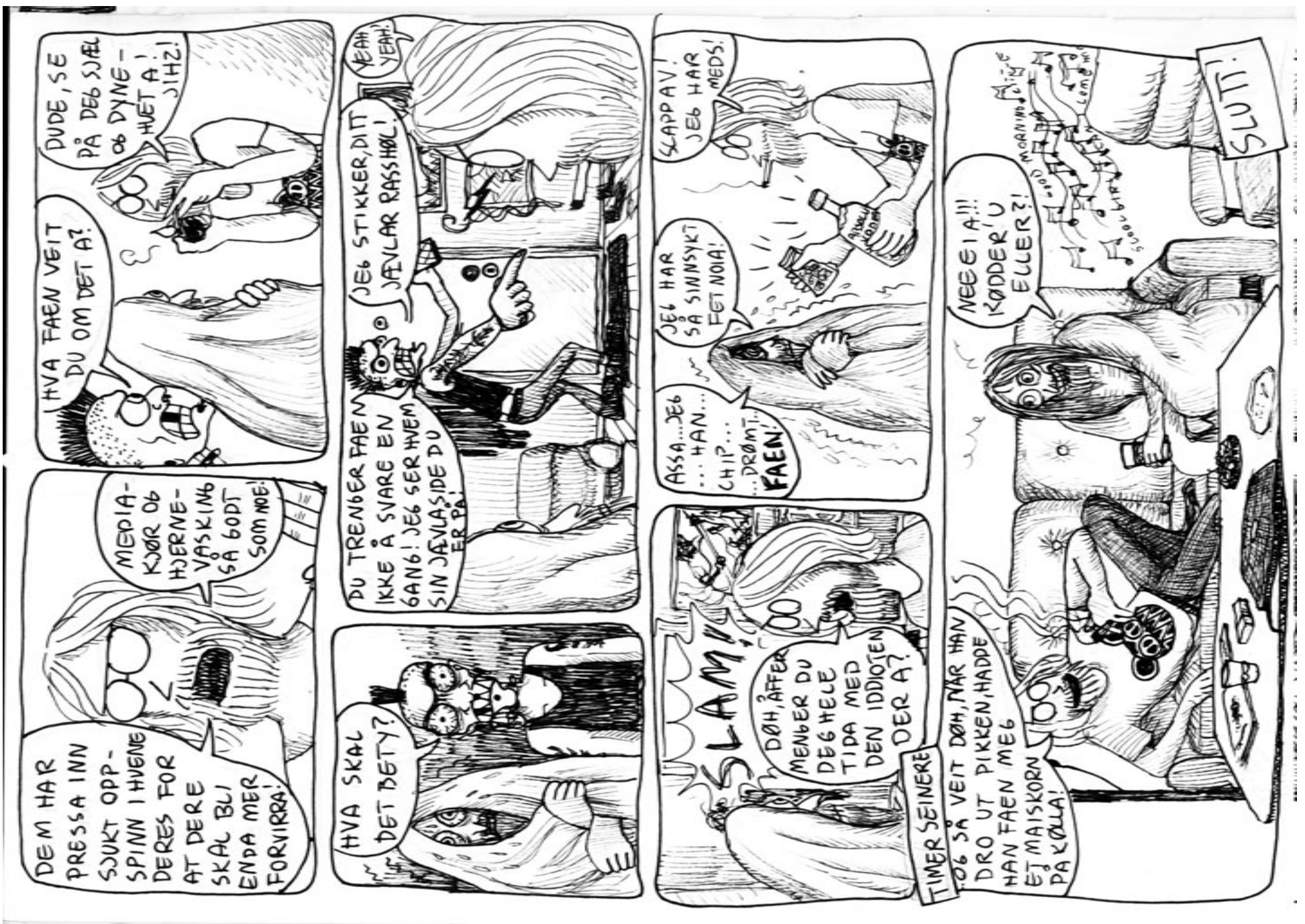
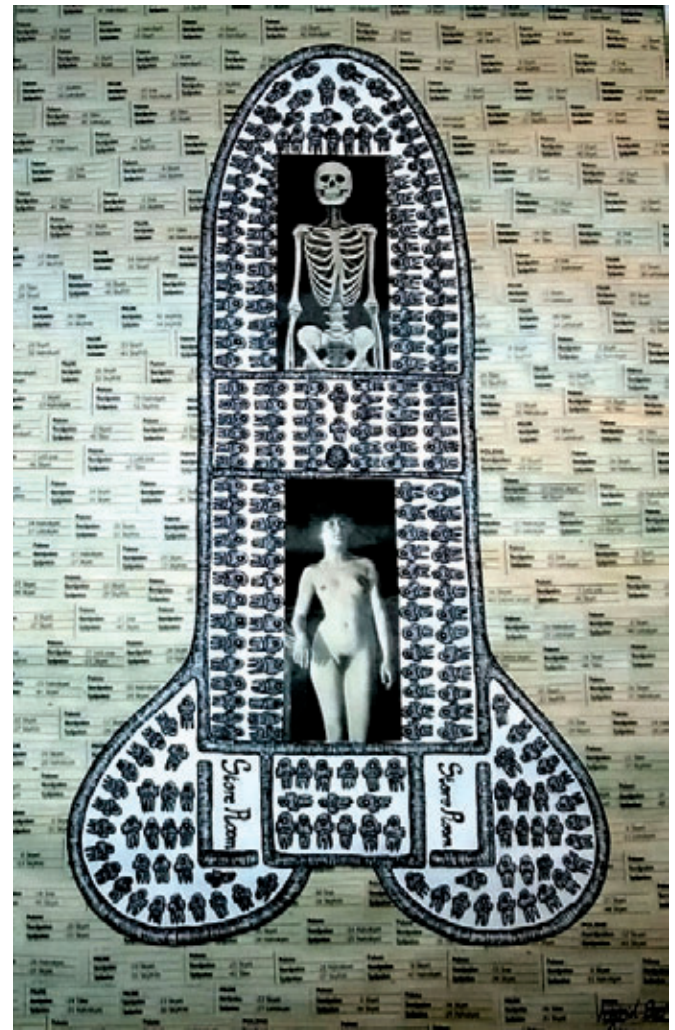
Illuser: Ingrid Bomann-Larsen

Dronedemokrati

Sjelden er det blitt lagt inn så mye tid og offentlige ressurser på å sanke Oslo-stemmer som ved stortingsvalget 2013. Bydelene rigget hvite containere med rekordeffektive valglokaler inni, slik at velgere ved framvist legitimasjon kunne komme slengende innom å plante lista i urna på vei til eller fra jobb, skole, treningsstudio, narkohandel e.l., mange steder sentralt i bybildet.

Før om åra, da det å stemme ble gjort med en annen ærbødighet, ville sannsynligvis et slikt uformelt, nærmest forbruksmessig oppsett vekke forargelse fra både velgere og valgte – da tok man på seg det fineste man hadde og stilte seg pent i kø på valgdagen med valgkort og pass i hånda. Idag har alle mindre tid, og sannsynligvis er det bra at vi slipper å gå til urnene som til alters. Og jo mindre høytidelig vi behandler denne forhandlingen, og jo enklere det blir å delta, desto færre blir skremt vekk fra å utøve stemmeretten.

Men parallelt med at valgets liturgi og ritus er blitt myknet opp – altså selve stappingen av lapper i urner mot sjekk av legitimasjon og evt. valgkort – har dets kontekst, Stortinget som representerende organ for befolkningen, kanskje stivnet mer enn noen gang siden 1800-tallet. Stadig færre saker avgjøres i praksis av Stortinget, men snarere av administrasjonen og rettsvesenet.

Vi har ikke tradisjon for direkte demokrati i Norge.

Jonas Gahr Støre

Gerhardsen-administrasjonen ble tatt i å forsøke å dekke over gruveulykka på Svalbard og først etter atten år mistet sin de facto adgang til å styre uavhengig av folkevalgte institusjoner. Men den gangen eksisterte i det minste en parlamentarisk opposisjon, som ikke selv opererte som én fast blokk; Høyre trengte støtte både fra nystartede Sosialistisk Folkeparti og et fleksibelt, men egenrådig sentrum for å stille mistillitsforslaget.

Og selv på det rødbrune 1950-tallet hadde Stortinget som institusjon reell utenrikspolitisk innflytelse, ikke minst i spørsmålet om permanente NATO-baser og atomvåpen på norsk jord. Men sånt har vi tydeligvis heller ikke tid til lenger, i 2011 gikk Norge til krig mot Libya uten at folkevalgte var blitt konsultert

engang, den avgjørelsen tok Støre per mobiltelefon. Saksgangen rundt Norges Libya-deltakelse utmerker seg blant brudd med konstitusjonell sedvane etter krigen og likevel blir det ikke riksrett.

Vi har ikke hatt et stortingsvalg siden 2001, kanskje lenger. Isteden har vi hatt regjeringsvalg, mellom to stadig mer profesjonelle, politisk strømningformede representanter for blokker som ligner hverandre i samme økende grad som det politiske innholdet deres blir vagere. I fjor sto valget mellom den røde dronen Trygg økonomisk styring, som betyr mindre personvern mot samme detaljmålstyrte New Public Management-

merkantilisme som før – og den blå dronen Nye ideer, bedre løsninger som å legge ned fri rettshjelp, redusere sosialbudsjettene og såkalt Offentlig-Privat Samarbeid eller ett-sykehus-til-prisen-av-to. Michael Tetzschner har foreslått privatisering av fengselsvesenet.

Den nye regjeringen har til gode å gjøre grunnleggende forandringer. Alkoholen har faktisk blitt litt dyrere med Siv Jensen som finansminister, og bomringvirksomheten er som før. Men det politiske rommet krymper når tre uavhengige blokker blir et topartisystem – som erfaringene tilsier i utlandet blir de folkevalgte organene halehenget til sitt respektive regjeringsalternativ, så å si ei vogn spent for hesten. Vi er blitt nabokjerringene Gro Harlem Brundtland etterlyste og siden få måneder etter Libya-intervensjonen er gatene fulle av kjærlighet og overvåkningskamera.

Ett interessant unntak er imidlertid nykommeren Miljøpartiet de Grønne, som har sikret sitt første parlamentariske mandat. Og ikke minst har vi fått stemme over hvorvidt vi skal ha vinter-OL i Oslo i 2022, det er da noe, det også.

Gunnar Høgstmyr

EUs dronekrig

Samtidig som EU satser stort på utvikling av nye militære droner, tar EU Parlamentet nå til motmæle mot dronekrigen. Motmakten i EU parlamentet bør inspirere til dronedebatt også på Stortinget.

Det globale drone-kappløpet er allerede i gang. Kampdronene har drept folk i Palestina, Pakistan, Afghanistan, Irak, Jemen, Somalia og Filipinene siden 2002, og har gitt stater som Israel, USA og Storbritannia nye metoder for å utføre utenomrettslige drap i land de ikke offisielt er i krig med. Dette strategiske fortrinnet har selvsagt også andre land merket seg. I dag utvikler derfor land som Kina, Russland, India og Iran egne kampdroner. Også europeerne kommer etter. Med tiden vil dermed en rekke stater kunne igangsette egne terrorkriger alla den USA i dag utøver med sine kampdroner i Pakistan. Her har også EU betydelige interesser.

I dag er det Israel og USA som leder an i produksjon og eksport av de militære dronene. Alle de europeiske landene som hittil har anskaffet seg våpenbærende droner har kjøpt dem nettopp derfra. Dette ønsker EU å endre på, og satser nå tungt på utvikling av egen militær droneindustri. EUs dronesatsning handler både om å bidra til at Europa blir selvforsynt med militære droner, og

å etableremuligheter for storstilt droneeksport fra Europa. Dette skal etter planen bidra til å sikre arbeidsplassene i en rimelig utsatt europeisk våpenindustri.

På tross av at EU, da med unntak av det Europeiske Forsvarsbyrå, ikke har lov til å drive militær forskning og utvikling, dirigeres i dag hundrevis av EU-millioner inn i den militære droneindustrien. Dette skjer fordi EU Kommisjonen velger å subsidiere våpenindustrien i utvikling av militær droneteknologi for "homelandsecurity", hvilke ikke defineres som militær utvikling, men heller sikkerhetsmessig forskning. Resultatet er like fullt at europeiske

våpenprodusenter som Thales, Sagem, EADS og Selex får motta betydelige EU subsidiarmilitær droneutvikling. Det Europeiske Forsvarsbyrået har mellom 2005 og 2011 støttet minst 39 prosjekter for utvikling av slik militær droneteknologi, og EU Kommisjonen legger nå opp til at EUs sivile forskningsprogram i økende grad skal støtte opp om sivil-militære droneprosjekt i EU.

På denne bakgrunn er det oppsiktsvekkende at det Europeiske parlamentet nå inntar enklarposisjon imot dronekrig. Den 27. februar vedtok parlamentet med overveldende flertall (534 mot 49, med 10 avholdende), en resolusjon som fordømmer bruken av kampdroner.

Resolusjonens tittel er "On the use of armed drones". Denne resolusjonen tar til orde for å motsette seg og å forby alle former for utenomrettslige mord, også det USA kaller "targeted killings" i krigen mot terror. Videre taler resolusjonen for å inkludere væpnede droner i alle relevante nedrustnings- og eksportkontrollregimer. Kanskje viktigst på lengre sikt, tar også EU parlamentets resolusjon til orde for å forby utvikling, produksjon og bruk av autonome våpensystem, dvs

droner som kan angripe og drepe uten menneskelig involvering (såkalte drapsroboter).

Ingen av de overnevnte forhold EU parlamentet tar opp i sin droneresolusjon har hittil vært oppe til behandling i Stortinget. I dag har ikke engang den sittende regjeringen formulert norsk politikk i forhold til den pågående dronekrigen i Pakistan og Jemen. Når verken regjeringen eller Stortinget uttaler seg på feltet, skyves den store dronedebatten stadig fremfor oss. Dette er både uansvarlig ovenfor det norske folk og uverdigg ovenfor dronekrigens ofre.

Selvsagt er det ubehagelig å ta opp dronekrigen til politisk behandling i Norge, når det hele så direkte angår vår nærmeste alliertes krigspolitikk. Når uskyldige i dag henrettes av kampdroner i Pakistan, Jemen og Palestina, er imidlertid ikke stillhetenet alternativ. Når norsk droneindustri kapitaliserer på dronekrig, og Forsvaret tar del i denne krigensom alliert, må også norske politikere på banen. Å velge å ikke forholde dronetematikken i norsk politikk er uansvarlig. Uansett hvilke politisk pris storebror i vestvil pålegge oss for å ta dronedebatten, må denne debattenbare komme. Det er på høy tid at dronekrigen blir viet plass også på Stortingets agenda.

Alexander Harang
Leder i Norges fredslag

Solar Weekend Festival 2013

Jeg ankommer Solarfestivalen med åpenbart godt humør en sen fredags ettermiddag og blir spurt av vaktene hvor mye jeg har drukket. Jeg svarer at det ikke har vært store mengdene så jeg blir sluppet inn med en advarsel om at de kommer til å følge med på meg.

Da jeg gikk gjennom porten skjønte jeg fort at jeg hadde ankommet en annen verden, midt i Oslo. Det var som et lekeland for barnslige mennesker eller folk som rett og slett trenger et avbrekk fra hverdagen. Festivalområdet var dandert med pittesmå barnetelt, graffiti, fraktalmønstre, og paraplyer. Artistprogrammet var bredt og variert med internasjonale navn og norske artister/arrangører. Undertegnede fant seg mimrende til rette ved en liten scene som spilte electrohouse fra slutten av 00-tallet (tenk Laidback luke, tidlig Swedish House Mafia og Crookers) fektende med både paraply og ben. Jeg ble konfrontert av en vakt som mente at det var utrygt at jeg danset med paraply, vedkommende mente jeg kunne stikke ut øyet på noen. Jeg viste stolt frem et rosa armbånd på venstre hånd hvor det sto «Kreativ» og sa

at det var takket være sånne som meg (les frivillige) at festivaler går rundt. Vekten ble nok overrumplet av min argumentasjon på tross av manglende evne til å opprettholde øyekontakt. Jeg ble igjen fortalt at jeg kom til å bli iaktatt, men det var meg revnende likegyldig. Jeg fikk jo tross alt danse med paraply til musikken fra den tiden jeg virkelig begynte å bli interessert i Elektronika.

Lørdagen ankom jeg noe sent, men fikk sikkert med meg pittelitt av Pete Tong. The Void var også representert og spilte beinhard techno til undertegnede store glede.

Søndagen var definitivt den største dagen: Simian Mobile Disco, Pleasurekraft og Joris Voorn spilte. Solar var ekstremt godt gjennomført. Undertegnede var første året på Extrema som er arrangert av de samme folkene som kanskje ikke gikk like bra. En trang fødsel er kanskje vanlig for mange festivaler i Norge, men med Solar så har de definitivt bevist at trassalderen er over.

Jonatan Larsen

www.smi.no

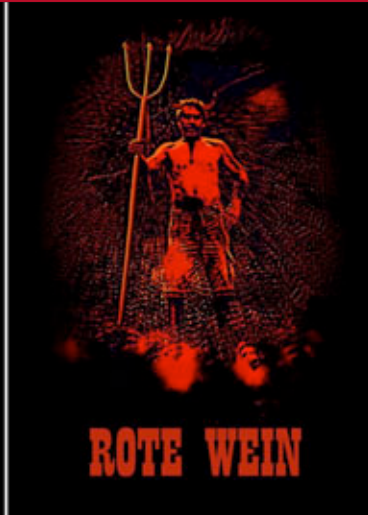
Tenk sjæl

Løvetannmarsjen 19. juni kl. 18

Høstsabbat 12-13 september

Klipp og lim vinettikett

Gateavisas crash course til verdens elendighet:

Nok er nok!

Vi har i den siste tiden hatt noen enorme bølger med demonstrasjoner.

Først var det den arabiske våren, deretter den europeiske sommeren og så, med Occupy Wall Street, den amerikanske høsten. Og dette er antagelig bare begynnelsen på noe som kun kommer til å gjøre seg ennå mer gjeldende ettersom folk flest begynner å få nok.

Folk har sett seg leie på et korrupt system som blir holdt oppe av politikere som fører de rikes agenda, og rundt om i verden samler befolkninger seg og erklærer at "NOK er NOK".

Dagens tilstand

Vi har opp gjennom tiden til stadighet blitt advart. "Bankinstitusjoner er farligere for våre friheter enn stående armer", advarte Thomas Jefferson. "Se opp for det militærindustrielle kompleks", advarte Dwight D. Eisenhower.

"Når fascismen kommer til Amerika, vil den være pakket inn i det amerikanske flagg", advarte Huey Long. Vi har sett det før og vi ser det nå. Men hører vi?

Det er ingen tvil om at vår sivilisasjon med tiden har utviklet en rekke negative trekk. I økende grad lever vi i en verden med krig, sult, urett og forurensning.

Dagens samfunn preges blant annet av økende privatisering, konkurranse, ekspansjon, frie markeder, hensynsløs profitt og stadig større konserner; på mange måten oppskriften til sosialdarwinisme, neoliberalisme eller hyperkapitalisme, hvor det er den sterkeste som overlever.

En tvers igjennom urettferdig fordelingspolitikk, bølger av selvmord og psykologiske plager, samt forurensing er noen av problemene vi står overfor. Våre barn og den fremtidige generasjon blir frarøvet muligheten til å leve gode liv med nok ressurser.

Hyperkapitalismen forårsaker mer utbytting, undertrykkelse, urettferdig-

het, fattigdom, forurensning og krig enn noen gang tidligere, og det i et stadig voldsommere tempo. De rike blir rikere, mens de fattige blir fattigere.

Samtidig som det blir argumentert for et fritt marked og demokrati samles all makt hos en elite som kan lede resten av verden.

En elite trumfer igjennom ved hjelp

der, urbefolkning, kvinner, arbeidere, arbeidsløse, slumbeboere, etniske og religiøse minoriteter osv.

Alter-globaliseringsbevegelsen

En sivilisasjon blir ikke bygget på banker og kapital, men på hvordan vi behandler hverandre og naturen rundt oss.

av stat, politi og militær, media, religion og nasjonalisme, som skiller oss ad og fremmedgjør oss for hverandre, mens regjeringer, multinasjonale selskap og finansinstitusjoner, som styrer den globale økonomien, fortsetter med å konsentrere rikdom og makt.

Den ene prosenten av verdens befolkning, som kontrollerer våre liv og ressurser gjennom multilaterale institusjoner som G8, WTO, Verdensbanken, IMF og andre regionale handelsavtaler, slik som EU og EØS, eier nærmest alt av jordens ressurser og ødelegger, plyndrer og tømmer jorden i rekordfart i sin jakt på kortsiktig profitt.

Disse enhetene sikrer at urettferdighet og ødeleggelse sprer seg over hele verden, øker smerten til alle undertrykte og diskriminerte grupper, som bøn-

Mange er det som bevisst ødelegger og mange er det som ikke tørr å bryte stillheten. La oss bryte den, la oss endre tingenes tilstand, la lyset bli tent i hus og hjem, la oss stå sammen med hverandre i solidaritet og bekjempe de mørke sidene i og rundt oss.

Ifølge den velkjente journalisten og forfatteren Naomi Klein, forfatteren av No Logo, ble apatistene, som kom på arenaen gjennom sin kamp på midten av 1990-tallet, teoretikere for en ny bevegelse, en annen måte å tenke makt, motstand og globalisering på.

Dette ettersom målet deres ikke er å vinne kontroll, men å bygge selvstyrte rom der demokrati, frihet og rettferdighet kan blomstre.

Zapatistenes kamp og erklæring om kamp førte til fornyet kamp rundt

om i verden og flere organisasjoner og nettverk ble dannet, inkludert Peoples Global Action (PGA) og World Social Forum (WSF), som arbeider mot de sentrale maktstrukturer og overføre ressurser fra de store selskapene.

Finanskrisen og veien fremover

Høsten 2008 brøt store deler av det internasjonale finansmarkedet sammen og verden gikk inn i en økonomisk krise som ikke har vært sett siden depresjonen på 1930-tallet.

Konsekvensene har ført utallige inn i arbeidsledighet eller prekære arbeidsformer samtidig som innstramningstiltakene i de mest utsatte landene rammer de fattige hardest, mens de rike slipper unna.

Men finanskrisen, som resulterte i forverrede vilkår for folk rundt om på pletten, førte også til motstand og kamp.

Alter-globaliseringsbevegelsen, som fikk et knekk om baugen i midten av 2000-tallet, har etter den arabiske våren (Tunisia og Egypt), den søreuropeiske sommeren (Hellas og Spania), den amerikanske høsten (Occupy bevegelsen) og den globale protestvinteren, på nytt begynt å skyte fart og er mer oppegående og aktiv enn noen sinne tidligere.

Inspirert av den raskt voksende anti-kapitalistiske bevegelse og en stadig krassere kritikk av den nyliberale verdensordningen som raser frem overalt har det oppstått en global grasrotinfrastruktur laget av millioner av autonome grasrotgrupper, som arbeider for en rettferdig verden og mot den nyliberale økonomien og politikken som dominerer verden i dag.

Denne internasjonale bevegelsen, som er bygget på horisontale og desentraliserte prinsipper, deltagerstyring og konsensus har på nytt tatt opp de anarkistiske parolene. "Frie rom, født av land som er tatt tilbake, felles jordbruk, motstand mot privatisering, vil eventuelt

TTIP – hva er det?

EU og USA er allerede godt i gang med de hemmelige forhandlingene om et transatlantiske frihandels- og investeringspartnerskapet (TTIP). TTIP vil dekke én tredjedel av verdensøkonomien, og vil også få konsekvenser for Norge.

"Ulv i fåreklær".

EU og USA avrundet nylig den fjerde forhandlingsrunden om det transatlantiske frihandels- og investeringspartnerskapet (TTIP) som vil dekke 40 prosent av verdensøkonomien og én tredjedel av verdenshandelen. Samtidig møttes rundt hundre sivilsamfunnsorganisasjoner fra Europa, USA og Canada for å diskutere

hvordan de best kan koordinere sin motstand mot avtalen.

For motstanden mot TTIP vokser, og avtalen ligger an til å bli så omfattende at den vekker et bredt engasjement på begge sider av Atlanteren. Hensikten med TTIP er nemlig ikke å øke handelen mellom kontinentene ved å redusere tollsatsene. Tollsatsene er allerede lave. Derimot vil man gjennom TTIP fjerne regulatoriske «handelsbarrierer» som begrenser profitten til store transnasjonale selskaper.

Store ord og falske løfter

I prinsippet er ingen sektor ekskludert fra TTIP, og på forhandlingsbordet ligger noen av våre mest verdifulle sosiale standarder og miljøreguleringer som arbeiderrettigheter, matsuverenitet, reguleringer av giftige kjemikalier, digitale rettigheter og finansreguleringer. Målet er at EU og USA sitt regelverk skal harmonisere på alle områder som berører handel, og

i bytte skal vi angivelig få økonomisk vekst og nye arbeidsplasser.

En bevisst mediestrategi fra EU-kommisjonen sin side har nemlig vært å spre lovnader om at TTIP vil skape jobber og økonomisk vekst, men stadig flere begynner å lukte lunta. Lederen av den tyske fagforeningen IG-Metall gikk tidligere i år hardt ut mot avtalen, og påpekte at været spiller en viktigere rolle for systemsettingen i Tyskland enn det TTIP vil gjøre. Til og med EU kommisjonen sin egen analyse viser at det mest sannsynlige utfallet er en årlig vekstrate på bare 0,01 prosent av BNP over en tiårsperiode.

De utvalgte deltakelse

Forhandlingene om TTIP er preget av mye hemmelighet, og sivilsamfunnet får vite lite. Likevel inkluderte både EU og USA næringslivet i forhandlingene særs tidlig i løpet. Før forhandlingene i

det hele tatt begynte hadde EU-kommisjonen allerede vært i møter med 119 lobbyister fra storselskapene, og det er disse møtene som setter farge på forhandlingene. Storselskaper fra EU finner allierte i USA, og vice versa, og slik dannes en transatlantisk elite av storselskaper.

Enn så lenge må sivilsamfunnet basere seg på lekkasjer av dokumenter. Det er ikke noe offentlig innsyn i forhandlingsdokumentene, og kun kapittelet om investeringsbeskyttelse er blitt lagt ut på en 90dagers offentlig høring. Dette til tross for at EU og USA ikke forhandler om toll, men om demokratiets rolle i utformingen av nye reguleringer.

Klorrensa kylling og finanssirkus

USA og EU skiller seg fra hverandre på mange områder. USA bare har anerkjent 14 av International Labour Organization sine 189 konvensjoner. Blant dem USA

skape motmakt til staten ganske enkelt ved å eksistere som alternativer”, skrev Klein.

På Island, hvor man har gått til det skrittet å arrestere dem som var ansvarlige for den økonomiske krisen, ført til regjeringsskifte, flere folkeavstemninger om tilbakebetaling av gjelden og en ny grunnlovsforsamling bestående av vanlige folk.

Under anarkismens banner

Anarkismen har aldri vist seg uegnet, kun blitt slått ned med støvleheler og geværer av både kommunister, sosialister og fascister.

Mens de hierarkiske ideologiene som oftest diskriminerer og marginaliserer visse livsstiler, klasser og mennesker som har vært annerledes for å komme til det såkalte perfekte samfunn, noe som i verste fall har utartet seg som folkedrap, lobotomi og sterilisering, godtar anarkismen, med sitt fokus på mangfold, kreativitet og frihet, mennesker som de er og holder prinsippet om likeverd, uten å forveksle dette med likhet, høyt i hevd.

De hierarkiske ideologier, la det være kommunisme, sosialisme, kapitalisme eller fascisme, har det til felles at de har et grunnleggende negativt syn på mennesket. De er alle autoritære og toppstyrt. Troen på mennesket er liten, mens troen på staten, som skal kontrollere de forskjellige borgerne, er stor.

Det er nå viktig at vi leser oss opp på de økonomiske alternativene og glemmer kapitalismen for godt.

Vi må fjerne hierarkiene og de økonomiske forskjellene mellom folk og heller skaper et rettferdig og bærekraftig samfunn hvor vi kan leve under parolen “Frihet under ansvar!”

Vi må forbi den foreldede polariseringen av økonomien mellom sosialisme og kapitalisme og heller bevege oss inn i et nytt økonomisk landskap hvor, arbeiderkraften rår og hvor arbeiderne i fellesskap eier produksjonsmidlene.

Kapitalismen

Ordet «kapitalisme» i begynnelsen brukt for å kritisere enkelte som skodde seg på andre – et skjellsord. Det burde det ennå være, også selv om det var kapitalistene som vant den første seieren

– ingen vinner mot naturen. Det er på tide på nytt å gi hverandre tillitt. Vi må gjenvinne vår frihet ved å reversere vårt vekstkalas, som har gått fullstendig av skafet, gjennom å skape en økonomi uten veksttvang.

Vekst er kreftcellens ideologi. Vi må vekk fra renteøkonomien og satse på samarbeid fremfor blind konkurranse, på andre verdier enn det å tjene profit og holde fast ved individers og tings iboende verdi.

Vi må rette skytset mot markedsliberalismen og den konsentrasjonen av makt og ressurser som i dag dominerer verden, samt arbeide for å redusere makten til stormaktene og de store flernasjonale selskapene.

Vi trenger å skape et alternativ som høster gode og dårlige erfaringer fra dem begge men, ved å tenke grønt, helhetlig og langsiktig, skape en ny samfunns- og økonomisk modell uavhengig av foreldet tankegods.

Indre revolusjon

I motsetning til kommunismen/sosialismen, som kun dreier seg om, en politisk revolusjon – hvis det har seg slik i det hele tatt, og moderniteten så er anarkismen en kulturell revolusjon, en revolusjon av åndelige strømninger.

Vi har utviklet oss via flere stadier og har nå dannet en global sivilisasjon. Vi alle befinner oss i det samme globale fellesskapet. Vi må derfor fjerne all frykt og i stedet åpne oss for hverandre. Vi må ha en spirituell oppvåkning. Bare i dette vil det ligge en enorm kraft og et enormt potensiale.

Mangfold

Bevegelsen, som kom på arenaen etter zapatistenes kamp og de enorme demonstrasjoner fra og med Seattle i 1999, har klart å oppnå mye gjennom kunstneriske og kreative uttrykk, men vi må benytte oss av alle tenkelige strategiske metoder.

Kapitalismen er komplisert og måtene å undertrykke på er mangfoldige.

Svaret på hva som må gjøres må derfor være like mangfoldige som den globale kapitalens ansikt, og bør inkludere en type ulydighet, som i likhet med kapitalismen, er avhengig av vår hverdag, men som til forskjell fra kapitalismen, innebærer glede og fellesskap for alle berørte parter.

Vi må fremme former for motstand som maksimerer respekt for liv og undertrykte folks rettigheter, samt bygge opp lokale alternativer til den globale kapitalismen.

Dette samtidig som vi må arbeide imot maktovergrep, undertrykking og utbytting, samt aktivt motarbeide alle former for vold og skadeverk i vår kamp for en annen og mer rettferdig verden.

De destruktive kreftene må stanses fra å utføre destruktive handlinger mot planeten, samtidig som vi må vise dem at vi også vil deres eget beste.

Sivil ulydighet

Erfaringer har vist at det ikke holder med demonstrasjoner. Både Henry David Thoreau og James Goodman skrev om sivil ulydighet. Det dreier seg nå ikke kun om å diskutere dagens problemer eller å markere motstand, eller om et filosofisk spørsmål om hvor vidt vi ønsker mer eller mindre frihet og om hvordan demokratiet skal fungere, men om å bygge opp alternativer.

I likhet med de kreftene vi står overfor må vi koordinere oss globalt og sette press på, hvis ikke velte, den globaliserte orden, bestående av de mektigste og rikeste i verden, som konkurrerer seg i mellom, men som tjener på det bestående systemet og vil gjøre alt for å bevare og øke sin makt.

Sosial infrastruktur

Det er nå essensielt at vi styrker det mangfold og den kreativitet som eksisterer i vår bevegelse.

Vi må støtte opp under den globale grasrotinfrastrukturen, bestående av sentre som diverse kollektiver og sosiale sentre, samt danne revolusjonære forsamlinger og råd rundt om på planeten som samarbeider for felles beste.

Sammen må vi fjerne de kreftene som holder oss nede. Vi trenger ikke kun et nytt parti, men en fornyelse av vår sivilisasjon i sin helhet. Det er i fellesskap vi finner de beste løsningene.

Vi må etablere lokale autonomier som koordinerer seg selv på kommunalt, nasjonalt og internasjonalt plan og danne et samfunn som befri tiden, som respekterer naturen og som produserer det som trengs, samt skape en økonomi som representerer helt andre grunnleggende verdier enn profit, overflødig produksjon, konsum osv.

Kampen fremover

Det er nå på tide at jordens flittige maur, kunstnere av alle slag, kreative sjeler og urbefolkninger over hele verden, står side om side og viser vei inn i det nye og ukjente.

Dette gjennom direkte aksjon og sivil ulydighet, samt støtte til sosiale bevegelsers kamp bygges opp en global grasrotinfrastruktur, som kan overføre makt og ressurser fra de store konsernene.

Ved å svare på elendigheten og utstøtingen med organisering og skaperkraft, gjør folk noe mer enn å løse sine umiddelbare problemer. Folk vil lære seg stolthet og få tillit til egne evner og tro på andre mennesker.

De sosiale bevegelsene for rettferdighet, sannhet, fred og miljø er sterke og vi gir oss ikke. Sammen fremmer vi alternativer som står i kontrast til dagens destruktive tendenser.

Ja, vi er antikapitalistiske ettersom vi tror at et alternativ er tvingende nødvendig. Det vi nå er i ferd med å transformere samfunnet og forlate dette barnesteget i vår sivilisasjon og skape en bærekraftig økonomisk modell hvor målet ikke er profit og som ikke er hierarkisk. Det er denne kampen vi må stå i fronten på! Husk: Samhold gir styrke!

Sjur Cappelen Papazian

ikke anerkjenner finner man retten til organisasjonsfrihet. Regelverkene er også forskjellige på mange andre områder, og forskjellige prinsipper ligger til grunn.

Mens EU har en føre-var tilnærming til blant annet kjemikaliebruk i produksjon, genmodifisert mat og skifergass, så holder USA fast på en såkalt «vitenskapelig» tilnærming. EUs regelverk skal sikre at ingenting slipper til på markedet før det er bevist at produktet er trygt, mens i USA kan ingenting forbyes med mindre man kan bevise at det er skadelig. Blant det som i dag er tillatt i USA og som amerikanske selskaper ønsker å eksportere til EU finner en genmodifisert mat, klorrensa kylling og hormonbeholdla biff. EU på sin side presser på for et ytterligere frislipp av finansnæringen.

Et kappløp mot bunnen?

EU sin handelskommisærer lover at TTIP ikke vil føre til reduserte EU-standarder,

men det er vanskelig å se hvordan dette kan bli resultatet. Når regelverket i de to landene skal harmoniseres må det ene landet øke standardene, eller det andre landet senke dem. Dette vil bli en drakamp, og storselskapenes rolle i forhandlingene tatt i betraktning så ser resultatet mørkt ut.

Alternativet er at handelspartnerne undergraver egne reguleringer ved å anerkjenne motparten sitt regelverk som likeverdig som sitt eget. Et produkt som inneholder kjemikalier og er godkjent etter amerikanske standarder vil da ikke nødvendigvis måtte oppfylle EU sine krav for å kunne selges på det europeiske markedet. Og skulle EU eller USA forsøke å innføre ny regulering som ikke er i takt med det storselskapene ønsker så vil de kunne etterprøve denne i en internasjonal tvisteløsningsdomstol.

Investorens rett

Det kanskje mest omstridte temaet i

TTIP er den såkalte investor-stat tvisteløsningen. Denne løsningen vil gi multinasjonale selskaper retten til å forbigå nasjonale domstoler og etterprøve demokratisk bestemt politikk i en internasjonal tvisteløsningsdomstol. Dette er allerede mye brukt i eksisterende frihandels- og investeringsavtaler fra 1990-tallet og utover, og konsekvensene begynner nå å vise seg.

Phillip Morris har blant annet saksøkt Uruguay og Australia for ny tobakkslovgivning. Slovakia måtte i 2006 betale det nederlandske forsikringsselskapet Achmea 22 millioner euro i kompensasjon. Bakgrunnen var at en ny regjering reverserte politikken til den tidligere regjeringen, og innførte en ny lov som krevde at helseforsikringsselskaper skulle være non-profit. Sakene preges av hemmelighold, og femten voldsgiftdommere har til nå avgjort over 50 prosent av de kjente sakene.

Annerledeslandet Norge?

Selv om Norge ikke deltar i forhandlingene er det åpenbart at vi vil bli påvirket. Noen lovendringer vil komme som følge av EØS, mens andre kanskje vil følge av at EU og USA sin ambisjon om å skape nye, globale standarder. TTIP handler nemlig også om å sette EU og USA på det handelspolitiske kartet igjen.

Men motstanden mot TTIP øker, og det begynner å bli et tydelig internasjonalt krav at internasjonale økonomiske avtaler må sette menneskene og planeten i sentrum. Flere og flere krever handelsavtaler basert på demokrati, sosial rettferdighet og bærekraftig utvikling, og at menneskerettigheter overordnes ethvert handelsregelverk. Blant disse finner du Attac som i disse dager tar opp kampen mot TTIP i Norge.

**Lise Rødland
nestleder Attac Norge**

Steingammalt...

Göbekli Tepe i sør-øst-Tyrkia er den største arkeologiske sensasjon i nyere tid. Her gravde man på 90-tallet ut en rekke svære, runde bygninger laget av utskårne kjempestein. Det skapte bølger blandt arkeologene og stor interesse i media. Det spesielle med Göbekli Tepe er den overraskende høye alderen – mer enn 5000 år eldre enn Stonehenge!

Göbekli Tepe er en ås i Tyrkia, ikke langt fra grensen til Syria. Her fant arkeologen Klaus Schmidt flintredskaper strødd omkring, og tenkte at det var et lovende utgravingssted. Overraskelsen var stor da han ikke fant de forventede husrestene eller bål plassene, men isteden store runde bygninger av kjempestein. De er 10 – 30 meter i diameter, med benk langs veggene og 3 meter høye T-formede steinpillarer satt inn med regelmessig avstand. Mange av dem er utskåret med dyrelieff og abstrakte symboler. I midten står to mye større steinpillarer. Det er gravet ut fire slike bygninger så langt, men bakkeradar viser at det er ihvertfall 16 til!

Steinpillarene veier 10-20 tonn, så dette krevde mye arbeid selvom de er hogget ut av åsen rett i nærheten. En uferdig uthogget midt-pillar ligger fremdeles fast i fjellet, og ville veid 50 tonn...

Monumentene er bygget over flere århundrer, og merkelig nok er de eldste størst. Men det er ikke størrelsen og utskjæringene som er det mest overraskende ved Göbekli Tepe, det er *alderen*: de eldste er fra før 9000 f.Kr, langt eldre enn noen andre kjente megalitistiske monumenter – Stonehenge ble ikke påbegynt før over 5000 år seinere.

Og enda merkeligere: de ble ikke bare forlatt til forfall, men bevisst begravet med jord, stein og avfall rundt 8000 f.Kr. Hva foregikk her?

Ånd eller materie?

Klaus Schmidt fant ingen rester av dyrket korn eller temmede dyr, og konkluderte med at Göbekli Tepe ble bygget og brukt av jeger-sankere, før jordbruket oppsto. Han ser bygningene som templer, et religiøst senter der grupper av jeger-sankere samlet seg for fest og ritualer.

Dette er stikk i strid med alle andre funnsteder, og dermed med arkeologisk teori, som antar at slike store byggeprosjekter forutsetter fastboende bonde-samfunn med intens matproduksjon til å fø på folk mens de hogde stein.

Men Schmidt gikk lenger: han antar at Göbekli Tepe *forårsaket* jordbruket, at det måtte finnes opp for å fø på dem som bygget monumentene og deretter for ansamlingene av mennesker som brukte dem rituelt. Han antar også at det må ha eksistert en klasse religiøse ledere til å organisere arbeidet. Det radikale ved hans uttalelser er at han ser religion som drivkraften i utviklingen av jordbruk (og dermed etterhvert sivilisasjonen), heller enn at økonomiske og miljømessige endringer tvang det fram. «Først kom tempelet, deretter jordbruk og sivilisasjon»

Schmidt er dermed en mildt sagt kontroversiell person. Hans bombastiske uttalelser om Göbekli Tepe ga sensasjons-overskrifter og bred dekning på 2000-tallet både på papir og nett. I dag

er området rundt Göbekli Tepe avskoget, tørt og karrig (resultatet av forhistorisk jordbruk), men Schmidt beskrev paradisk fruktbar tilstander dengangen det ble bygget, noe som førte til overskrifter som «Edens Hage funnet». YouTube er full av spekulative videoer rundt dette, som spiller på vår nostalgiske dragning mot en bedre og enklere fortid der menneskene levde i åndelighet, harmoni og naturens overflod.

Kristne briller

Ingen trekker Schmidts erfaring og faglighet som arkeolog i tvil, men det finnes andre måter å tolke Göbekli Tepe på enn det han har gjort. Schmidt er katolik, og dermed en tilhenger av «evolusjonær teisme». Dette er et moderne syn

på vitenskap som er mer avansert enn mørkemennene som leser Bibelen bokstavelig. De aksepterer geologisk tid (at Jorda ikke ble skapt år 4004 f.Kr. osv) og en biologisk og historisk utvikling, men mener at evolusjonen har en forutbestemt retning og mål. Dermed blir det mulig for Schmidt å se på Göbekli Tepe som et sted der shamanistiske jeger-sankere plutselig så Lyset, følte nærværet av Gud (eller guder) og begynte å bygge templer, og deretter temmet planter og dyr som en bivirkning.

For oss andre hjelper ikke denne forklaringen mye; hvorfor i all verden skulle det plutselig oppstå en ny slik religiøs-filosofisk retning? Finnes det andre forklaringer som logisk passer sammen med ting vi allerede vet, uten å forutsette slik årsaksløs spontanitet?

Vill eller tam?

At Schmidt ikke har funnet matrester fra dyrket korn eller tamme dyr beviser ikke i seg selv at Göbekli Tepe er fra før jordbrukssamfunnet. Dette er helt spesielle bygninger, tydeligvis brukt til sosiale/rituelle formål. Det er ikke sikkert det var der folk spiste sin mat, det gjør vi jo heller ikke i kirker eller moskeer nå for tida. Folk kan ha campet i nærheten når de møttes til samlinger her, og vi må heller ikke glemme at bare 5% av området er utgravet. Her kan det ennå dukke opp både boliger og graver, og kanskje korn:

Slutten av første byggefase er datert til mellom 9600 – 8800 f.Kr. På denne tiden var jordbruk i ferd med å etablere seg over hele midt-Østen, fra Hallan Çemi i Tyrkia sør til Jeriko i Israel, og øst til Qermez Dere i Irak. Alle de tidlige funnstedene er i områder der hvete eller bygg vokser vilt. Vi vet at de var i kontakt med hverandre, for vi finner obsidian (vulkansk glass) fra Tyrkia i alle disse bosetningene, en handelsrute som allerede da var flere tusen år gammel. Dyrket mat var ennå ikke en avgjørende del av kostholdet på disse stedene, men det er sannsynlig at de var tidligere ute i områdene rundt Göbekli Tepe og allerede hadde en veletablert jordbruksøkonomi der. Arkeologene antar nå at korndyrking startet i nordre del av midt-Østen og spredde seg sørover. Genetiske undersøkelser viser at dagens dyrkede hvete er nærest i slekt med villhveten som fremdeles vokser på fjellet Karacadag, bare 30 km unna Göbekli Tepe.

Kulde og korn

Det skyldtes ikke tilfeldighet eller plutselig gudommelig inspirasjon at jordbrukslandsbyene dukket opp akkurat på denne tida. Klimaet hadde blitt gradvis varmere siden siste istid, men ble brått avbrutt av «De Yngre Dryas» 10 800 f.Kr.: på noen få år sank temperaturen tilbake til istidsnivå igjen, og det ble langt mindre nedbør – og dermed mindre planter og dyr for menneskene å spise. Denne tørken varte i 1300 år, og det er fra denne tida vi finner de første tegnene på korndyrking.

Før denne kuldekatastrofen var klimaet i midt-Østen langt fuktigere enn i dag. Folk hadde i flere tusen år levd godt av å sanke viltvoksende korn og jakte på de enorme flokkene av gazeller som trakk nordover og sørover med sesongene. Magene var fulle, livet var lett, og de hadde tid og overskudd til

å lage vakre smykker og rikt dekorere bruksgjenstandene sine. Flere steder var det nok mat uten å stadig måtte flytte rundt, så folk ble bofaste – og fikk flere barn. Da De Yngre Dryas kom, var det dermed ikke bare å flytte til bedre beiter slik man gjorde før. Det var blitt mange munner å mette, hus og utstyr man ikke ville forlate, og en ny kultur som var vant til å bo fast, være *hjemme*. Det er derfor nærliggende å tro at folk begynte å dyrke jorda for å kompensere for katastrofalt mindre villkorn.

Klaus Schmidt og hans likesinnede ser på jordbruks-samfunnet som et Høyere Nivå, neste trinn i Guds plan for en bedre verden. Men i virkeligheten var det slett ikke noe attraktivt å bli bonde, for det innebar drastisk mer *arbeid* enn før, noe vi ser slitasjen av på skjelettene deres. Det var også risikabelt å bli så avhengig av én matkilde, og vi ser at kostholdet ble dårligere, mer ensidig (høykarbo-diett!). Jordbruk var en ubehagelig nødløsning for å overleve et brutalt klima.

Da temperaturen og nedbøren igjen steg rundt 9500 f.Kr. hadde altså en del allerede blitt bønder, og kunne dermed ta med seg såkornet og bosette seg på steder de ikke kunne overlevd som jeger-sankere. Jordbruket var i gang, og spredte seg kjapt i midt-Østen og seinere til Nord-Afrika, Pakistan og Europa. Og satte i gang en befolkningseksplisjon som etterhvert førte til prester, konger, stater og krig: *sivilisasjonen*.

Overgangsrite XXL ?

At Klaus Schmidt brukte sitt spektakulære funn til å drive kristen propaganda er jo trist og uvitenskapelig. Men Göbekli Tepe er uansett et fantastisk fascinerende funn. Steinene og settingen skaper sterke følelsesmessige reaksjoner også hos oss nåtids-mennesker, mystiske meldinger fra en fjern fortid. Det er tydelig at de forsøker å fortelle oss noe, men vi forstår ikke hva. Dette gir jo herlig rikelige muligheter til spekulasjon og idémyldring!

Det er påfallende at dyrene som er hogget ut i relieff ikke er de som var økonomisk viktige, de man jaktet på. Isteden er det skorpioner, slanger, edderkopper, løver, rever og spesielt åtselgugler. Det er altså ingen jaktmagi, symbolene må ha sosiale/åndelige funksjoner isteden. Et forslag er at de kan ha vært totemdyr, og at de mange bygningene skyldes konkurranse om prestisje mellom ulike familier/klaner, liknende de store steinstatuene fra Påskeøya i nyere tid.

Da Göbekli Tepe ble bygget gjen-nomlevde menneskene i midt-Østen de største sosiale endringene noensinne. I 200 000 år hadde Homo Sapiens levd som jeger-sankere i små grupper som stadig flyttet rundt etter sesongens matressurser, men nå ble de bofaste. Fastboende kvinner er mer fruktbare enn omvandrende, så befolkningen økte raskt. Det var vanskelige omstillinger å måtte leve i større grupper, og det krevde mer avansert organisering for konfliktløsninger, deling av mat, osv.

Huset ble nå ikke bare et ly mot vær og vind, men en fast base i livet – «hjemme» var oppfunnet, med alle de følelsesmessige ladningene det innebærer for oss. Det skapte også et mentalt skille mellom menneskenes verden inne, og Naturen utenfor. Mennesket selv kom i fokus. Selvsentreringen er tydelig i Göbekli Tepe: de runde bygningene med benker langs veggen gjør at fokuset er i midten, og der finner vi alltid to kjempepillarer, ofte med utskårne armer eller hender. De behøver slett ikke symbolisere guder slik Schmidt foreslår,

men kan rett og slett representere oss selv, *Menneskene* – «hurra for oss!»

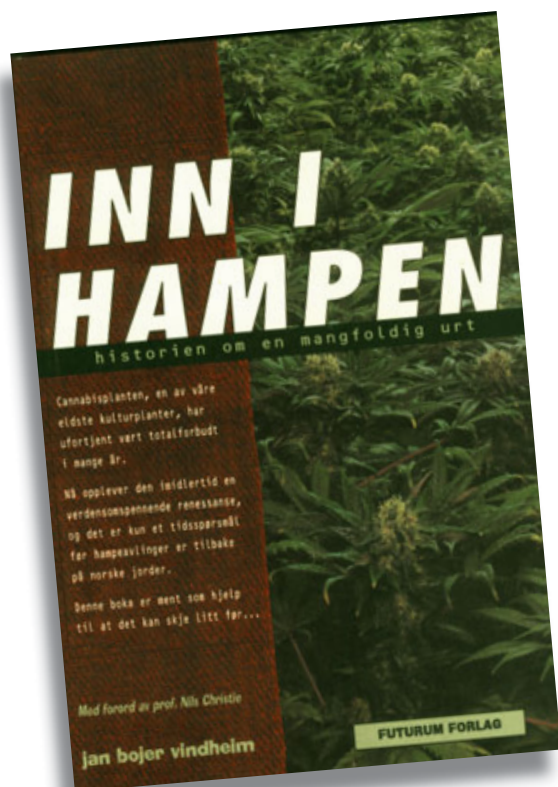
Forskerne mener nå at bofasthetens «temming av mennesket» var en forutsetning for seinere temming av planter og dyr. Og jordbruket innebar en enda mer dyptgripende livsendring enn bofasthet. Istedenfor å finne det man kunne i naturen begynte menneskene nå aktivt å permanent forandre landskapet og tilpasse det til sine egne behov. Vi kan lett forestille oss konfliktene det skapte å bryte så drastisk med urgamle levevis og tankesett. Kanskje Göbekli Tepe og ritualene der var menneskenes måte å sosialt/religiøst bearbeide tilpasningen til deres nye verden?

En gang etter 8000 f.Kr. hadde anleggene tydeligvis mistet sin betydning for folk i området – de var da blitt fullblods bønder – men monumentene ble ikke bare forlatt til forfall: de ble bevisst begravet med jord, stein og avfall. Ble de gamle monumentene da sett på som noe skummelt, en trussel av fortidens ånder som det var best å dekke til? Uansett, det var dette som bevarte dem så godt for framtida, for oss.

Arkeologiske utgravninger tar lang tid, siden hver spade jord og grus blir silt for å finne frø, pollen og beinrester, etterfulgt av årevis pirkearbeid med sammenlikninger og statistiske analyser. Når utgravningene i Göbekli Tepe endelig blir ferdige en gang får vi antakelig bedre svar på alle spørsmålene det har reist, og et bedre bilde av en avgjørende periode i vår fortid. Hendelser som etterhvert førte til sivilisasjon og den moderne verden – og helt fram til Gateavisa og den artikkelen ;-)

Are Hansen

Inn i hampen – historien om en mangfoldig urt

av Jan Bojer Vindheim m/forord av prof. Nils Christie

Inn i hampen – historien om en mangfoldig urt tar på en spennende og rikt illustrert måte for seg kulturhistorien til hampeplanten, en av våre eldste og mest allsidige kulturplante – men også mest omstridte og underkjente.

I bokas siste del drøftes på en nykter måte skadevirkninger av både hasjbruk og narkotikapolitikk.

Inn i hampen er obligatorisk lesing for den som vil være informert om framtidens råvareleverandør til alt fra klær, brensel, bygningsmateriale og papir, til mat, medisin og kosmetikk – og for alle som vil ha fakta om rusmidler som hasj, marihuana, bhang og ganja.

Få eksemplarer igjen! Kun kr. 200,–

Jan Bojer Vindheim har gitt ut en rekke diktsamlinger og boka “Vestens Mysterier”. Han var med å starte Gateavisa i 1970 og har i nyere tid jobbet med byøkologi, bl.a. som representant for De Grønne i bystyret i Trondheim.

Hvor kan jeg få tak i Gateavisa?

Gateavisa selges i Narvesen/Mix-kiosker og på Ark Bokhandel over hele landet. Dessverre er det ikke alltid det lokale utsalget er framsynt nok til å ha avvikernes organ på hylla. Dersom du henger deg på betjeningen bestiller de nok likevel blekka for deg. Gi aldri opp!

Spør gjerne etter Gateavisa hver gang du er inne på Narvesen, Ark eller et lokalt bibliotek hvor som helst i landet. Slik er du med på å spre vårt glade budskap til nye krinker og kroker av tilværelsen, og blir med det en fødselshjelper for anarkiet i Noreg.

Gateavisa selges også fast følgende steder i Oslo:

Tronsmo
Scorpius
Shangri-La
Akademika (Blindern)
Comix (St. Hanshaugen)
Humla (Hausmania)
Hjelmsgate 3

Samt på Ivar Matlaus Bokkafé i Trondheim. Velkommen!

Alle som er tvangssendt til kost og losji på statens regning, får tilsendt Gateavisa gratis.

Godt å få litt bevissthetsutvidelse i en trang celle eller et trist galehus...

Send oss et brev eller en epost med soningsadresse og hvor lenge du må sitte der.

www.gateavisa.no/webshop

Abonnement på Gateavisa

Tidligere utgaver – evig aktuelle!

Bøker og Gateplata

LEIF FORKLARER... GREIER AV INGRID B. LARSEN

EN FESTIVAL MED MENING

WWW.KARLSØYFESTIVALEN.NO

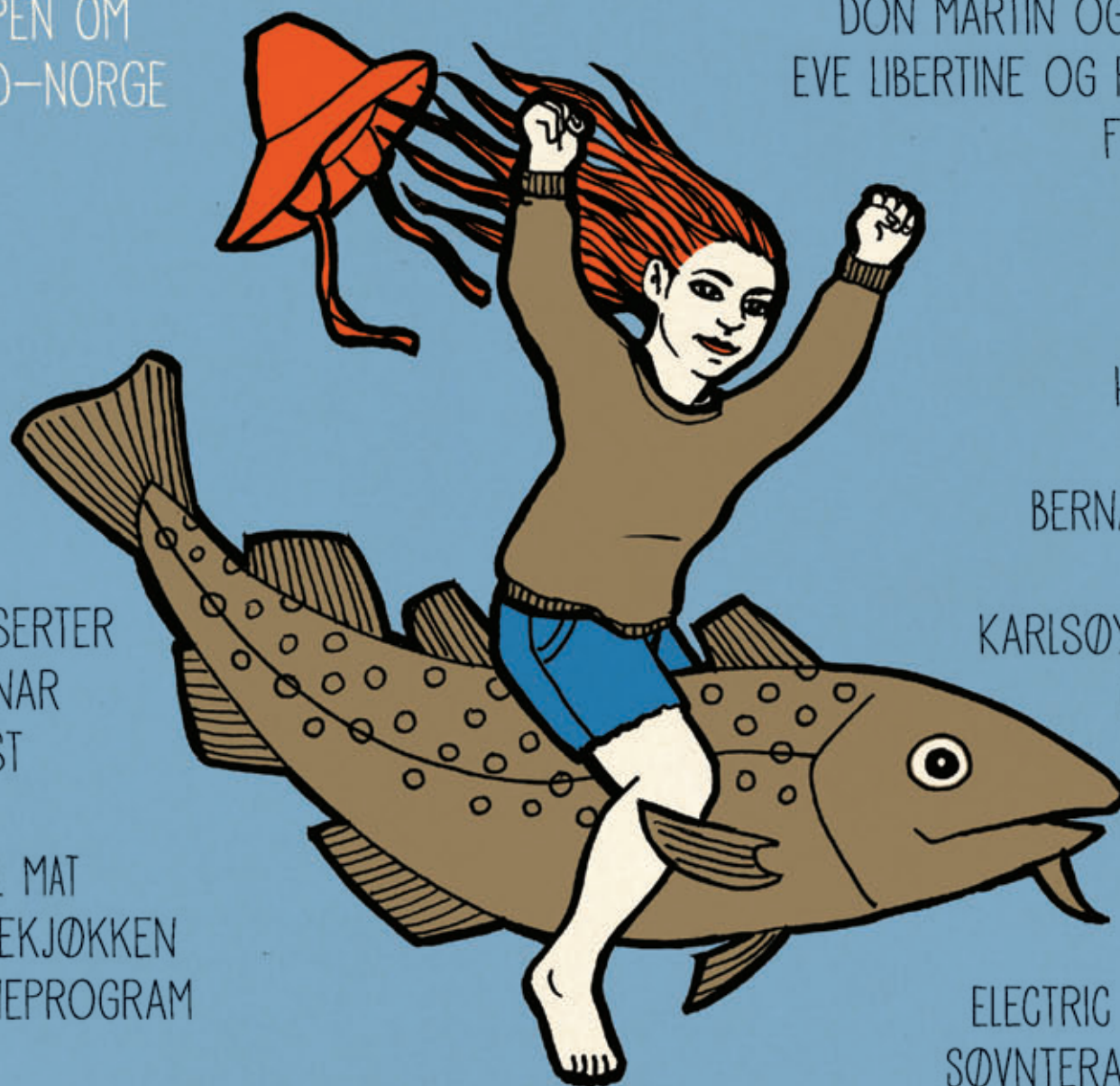
KARLSØYFESTIVALEN

1.-6. JULI 2014

KAMPEN OM
NORD-NORGE

KONSERTER
SEMINAR
KUNST
FILM
LOKAL MAT
FOLKEKJØKKEN
BARNEPROGRAM

KYSTAKSJONEN
JA TIL NORD-NORGE
GRUVEKAMP
DIREKTE AKSJON

DON MARTIN OG NILSENBANDEN
EVE LIBERTINE OG PENNY RIMBAUD
FRA GRASS (UK)
TOMMY TOKYO
SENJAHOPEN
SLIN CRAZE
HANOUNEH (SE)
NORSK RÅKK
BERNARD BRIIS BAND
DIE A LEGEND
KARLSØY PRESTEGAARD
ONE FAMIYY JAM
KIKKI AIKIO
ROVDYR
THRST
JEPP SENNEP
ELECTRIC LADYLAND (DK)
SØVNTERAPEUTERNE (DK)
SUBTERRANEAN FIREWORKERS (DK)

KULTURRÅDET
Arts Council
Norway

TROMS fylkeskommune
ROMSSA fylkessamuhkan

Konsertforeninga

KARLSØY
BRUKET

TORGATTEN NORD

FEMME
BRUTAL

9 770802 221200

0 1